

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

здобувача Матейка Олександра Миколайовича

(ПІБ)

академічної групи 072-21-1 (денна форма навчання)

(шифр)

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему «Перспективи впровадження «зелених фінансових продуктів» у банківському секторі України (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	доцент Крилова О.В.			
Рецензент	Рожко Ю.В.			
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро
2025

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
економічного аналізу і фінансів
(повна назва)

О.В. УСАТЕНКО

(підпис) (прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2025 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр**

здобувачу **Матейку Олександр Миколайовичу** академічної групи **072-21-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
(код і назва спеціальності)

на тему: **«Перспективи впровадження «зелених фінансових продуктів» у
банківському секторі України (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»)»**

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від **01.05.2025р. №330-с**

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	05.05.2025- 06.05.2025
Розділ 1	Теоретичні основи розвитку «зелених» фінансових продуктів	07.05.2025- 13.05.2025
Розділ 2	Аналіз стану «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк»	14.05.2025- 20.05.2025
Розділ 3	Перспективи впровадження «зелених» фінансових продуктів в банківській системі на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»	21.05.2025- 27.05.2025
ВИСНОВКИ		28.05.2025- 29.05.2025
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	30.05.2025- 01.06.2025

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

О.В.Крилова

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **21.04.2025 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **02.06.2025 р.**

Завдання прийнято до виконання

_____ (підпис студента)

О.М.Матейко

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Матейко О.М. – Перспективи впровадження «зелених фінансових продуктів» у банківському секторі України (на прикладі АТ КБ "ПриватБанк") – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота бакалавра за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2025.

Мета кваліфікаційної роботи – визначення перспектив впровадження «зелених» фінансових продуктів у діяльність АТ КБ «ПриватБанк».

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизовано задачі кваліфікаційної роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження.

У першому розділі досліджено теоретичні засади становлення та розвитку «зелених» фінансових продуктів, а також вплив на розвиток банківської системи в контексті глобальних екологічних викликів та потреб сталого розвитку.

У другому розділі проведено аналіз фінансового стану та кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 рр., досліджено структуру його кредитного портфеля, оцінено ефективність управління ризиками та поточний стан розвитку «зеленого» кредитування в банківській системі України та безпосередньо в діяльності банку.

У третьому розділі обґрунтовано перспективи впровадження «зелених» фінансових продуктів в діяльність АТ КБ «ПриватБанк» шляхом адаптації міжнародного досвіду, запропоновано заходи з їх реалізації та здійснено прогнозування фінансової ефективності та результатів їх інтеграції для банку.

БАНК, «ЗЕЛЕНІ» ФІНАНСОВІ ПРОДУКТИ, «ЗЕЛЕНИЙ» КРЕДИТ, КРЕДИТНИЙ ПОРТФЕЛЬ, ПРОГНОЗ, МЕТОД ЕКСТРАПОЛЯЦІЇ.

ABSTRACT

Mateiko O.M. – Prospects for the implementation of «green financial products» in the banking sector of Ukraine (based on the example of JSC CB "PrivatBank") – Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 Finance, Banking and Insurance. – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2025.

The purpose of the qualification work is to determine the prospects for the introduction of «green» financial products in the activities of JSC CB «PrivatBank».

The introduction describes the current state of the problem, substantiates the relevance of the topic, specifies the tasks of the qualification work, defines the object and subject of the research.

The first section examines the theoretical foundations of the formation and development of «green» financial products, as well as their impact on the development of the banking system in the context of global environmental challenges and the needs of sustainable development.

The second section analyzes the financial condition and lending activities of JSC CB «PrivatBank» for 2022-2024, examines the structure of its loan portfolio, assesses the effectiveness of risk management and the current state of development of «green» lending in the banking system of Ukraine and directly in the bank's activities.

The third section substantiates the prospects for introducing «green» financial products into the activities of JSC CB «PrivatBank» by adapting international experience, proposes measures for their implementation, and forecasts the financial efficiency and results of their integration for the bank.

BANK, «GREEN» FINANCIAL PRODUCTS, «GREEN» LOAN, LOAN PORTFOLIO, FORECAST, EXTRAPOLATION METHOD.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ «ЗЕЛЕНИХ» ФІНАНСОВИХ ПРОДУКТІВ	8
1.1. Становлення «зелених» фінансових продуктів.....	8
1.2. Основні аспекти впровадження «зелених» фінансових продуктів.....	12
1.3. Вплив «зелених» фінансових продуктів на розвиток банківської системи.....	17
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ «ЗЕЛЕНИХ» ФІНАНСОВИХ ПРОДУКТІВ В АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	27
2.1. Загальна характеристика діяльності АТ КБ «ПриватБанк»	27
2.2. «Зелене» кредитування в банківській системі України	33
2.3. Аналіз кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» з перспективою впровадження «зелених» фінансових продуктів	43
Висновки до розділу 2	59
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ «ЗЕЛЕНИХ» ФІНАНСОВИХ ПРОДУКТІВ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ НА ПРИКЛАДІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	61
3.1. Адаптація міжнародних «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк» та перспективи їх розвитку	61
3.2. Впровадження та прогнозування ефективності адаптованих міжнародних «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк»..	69
3.3. Прогнозування результатів впровадження «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк».....	76
Висновки до розділу 3	93
ВИСНОВКИ.....	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	98
ДОДАТКИ.....	104

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах глобальних кліматичних змін та екологічних викликів зростає потреба у впровадженні сталих підходів до розвитку економіки, зокрема фінансового сектору. Впровадження «зелених» фінансових продуктів у банківському секторі України відкриває нові можливості для підвищення конкурентоспроможності банків, активізації довгострокового фінансування та досягнення екологічних цілей, визначених на національному та міжнародному рівнях. З огляду на зростаючу роль сталого розвитку у стратегіях провідних банків світу, актуальним стає питання адаптації таких підходів і в українській фінансовій системі.

АТ КБ «ПриватБанк», як найбільший державний банк України, має достатній потенціал для впровадження екологічно орієнтованих фінансових продуктів. Аналіз поточного стану розвитку «зеленого» кредитування, а також оцінка перспектив впровадження міжнародних практик в діяльність банку дозволить не лише виявити ключові виклики, а й сформулювати ефективні стратегії сталого розвитку банківської системи України загалом.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є визначення перспектив впровадження «зелених» фінансових продуктів у діяльність АТ КБ «ПриватБанк».

Завданнями дослідження є:

- дослідити теоретичні основи розвитку «зелених» фінансових продуктів
- проаналізувати сучасний стан розвитку «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк»
- оцінити перспективи впровадження «зелених» фінансових продуктів у АТ КБ «ПриватБанк»

Об'єкт дослідження – процес формування та розвитку «зелених» фінансових інструментів у банківському секторі України.

Предмет дослідження – механізми та перспективи впровадження «зелених» фінансових продуктів у діяльність АТ КБ «ПриватБанк».

Методи дослідження. У процесі дослідження було використано: аналітичний метод — для систематизації наукових підходів до визначення сутності «зелених» фінансових продуктів; порівняльний аналіз — для оцінки вітчизняної та міжнародної практики «зеленого» кредитування; статистичний аналіз — для оцінки динаміки кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»; екстраполяція та прогнозування — для передбачення результатів впровадження нових «зелених» продуктів.

Інформаційна база. У дослідженні використано чинні законодавчі та нормативні акти України, наукові статті, звіти та публікації державних банківських установ, а також матеріали з офіційних веб-сайтів іноземних фінансових організацій.

Наукова новизна отриманих результатів. В результаті дослідження, автором удосконалено підхід до впровадження «зелених» фінансових продуктів у діяльність АТ КБ «ПриватБанк» шляхом адаптації та пропозиції використання ефективних міжнародних практик «зеленого» фінансування.

Практичне значення одержаних результатів. Результати, отримані в ході дослідження, мають прикладний характер і можуть бути використані в діяльності АТ КБ «ПриватБанк».

Апробація результатів дослідження. Основні результати роботи та їхнє практичне значення доповідались на міжнародній конференції для студентів та молодих науковців «Ринок фінансових інновацій та безробіття ЄС: тенденції, виклики та перспективи» (м.Дніпро, 23-24 квітня 2024 року) – Матейко О.М. Інноваційні механізми розвитку «зелених» банківських продуктів.

Особистий внесок автора. Кваліфікаційна робота є самостійною працею. Усі результати, викладені у роботі, отримані автором особисто.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу трьох розділів і висновків, загальний обсяг роботи становить 109 сторінок. Робота містить 26 таблиць, 11 рисунків, список використаних джерел із 45 найменувань, 6 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ «ЗЕЛЕНИХ» ФІНАНСОВИХ ПРОДУКТІВ

1.1. Становлення «зелених» фінансових продуктів

У сучасних умовах зростаючої уваги до проблем екології та нестабільного стану навколишнього середовища стає очевидною потреба в перегляді економічних механізмів та розробці ефективної екологічної політики. Охорона природи набуває особливого значення для економічної стійкості країн, що стикаються зі зростаючими викликами через кліматичні зміни та екологічні кризи. В Україні перехід до «зеленої» економіки вимагає кардинальних змін у фінансовій системі, спрямованих на максимально ефективно залучення ресурсів для реалізації екологічних проєктів. «Зелена» економіка охоплює широкий спектр фінансових інструментів, включаючи кредити, інвестиції, облігації та страхові продукти, що зосереджені на зменшенні негативного впливу людської діяльності на довкілля. Головна мета такого підходу – сприяти сталому розвитку, зберігаючи природні ресурси та покращуючи якість життя, водночас не пригнічуючи економічного зростання.

Термін «зелене» фінансування досі не має чітких визначень, однак його можна порівняти з тим, як фінансова система поступово інтегрувалася в економічне життя сучасного суспільства. У широкому сенсі все, що пов'язане з екологічними цілями та діяльністю у фінансовому секторі, можна вважати частиною «зеленого» фінансування.

На практиці набагато простіше зрозуміти межі «зеленого» фінансування, вивчивши наявні фінансові продукти, які маркуються як «зелені». Наприклад, до них належать «зелені» облігації, кліматичні облігації, облігації перехідного періоду, прив'язані до сталого розвитку облігації або позики, «зелені» фонди акцій, «зелені» біржові фонди та «зелені» цінні папери, забезпечені активами [1].

Серед літератури написаною європейськими науковцями можна побачити, що вони виокремлюють поняття «зелені» фінансові продукти. Так, наприклад, Маркос Соня та Лара Марія в своєму дослідженні на тему: Сталі фінанси в Європі: Податкова економіка ЄС та стандарт «зелених» облігацій, визначили «зелені» фінансові продукти як фінансові продукти, випущені інституційними інвесторами (такими як страхові компанії, пенсійні фонди або інвестиційні фонди), кошти яких використовуються для реінвестування у фінансові продукти, випущені компаніями виключно для фінансування «зелених» проектів з позитивним впливом на навколишнє середовище [2].

В українських літературних ресурсах не має визначення даного поняття. Є лише термін «зелені» фінанси, проте незважаючи на те, що пройшло більш ніж 20 років з появи цього терміну, а саме з 1992 року, проте і досі є розбіжності серед авторів у його трактуванні. Наприклад, Шкварук Д. та Дончак Л., визначили «зелені» фінанси як концепцію та практику фінансових інструментів і ресурсів, спрямованих на підтримку проектів та ініціатив, які сприяють екологічній стійкості, а також соціальному і економічному благополуччю.

Це охоплює різноманітні фінансові інструменти, зокрема кредити, інвестиції, облігації та страхові продукти, спрямовані на зниження шкоди, яку людська діяльність завдає довкіллю. Основна ідеєю є сприяння сталому розвитку, захисту природних ресурсів й покращення умов життя, водночас стимулюючи економічний прогрес [3].

Отже, можна зробити висновок, що «зелені» фінансові продукти являють собою різновид «зелених» фінансів. Поняття «зелені» фінанси, в свою чергу, можна визначити як всеосяжну структуру, що охоплює розроблення та використання «зелених» фінансових продуктів.

Щоб зрозуміти, як «зелене» фінансування здатне реально вплинути на поліпшення стану навколишнього середовища, необхідно розглянути основну функцію фінансів – надання капіталу для економічної діяльності. Фінансова система, по суті, спрямовує ресурси туди, де вони найбільш потрібні, забезпечуючи ефективність і взаємну вигоду. На відміну від традиційного

фінансування, «зелене» має складніший механізм. Однією з головних проблем є недостатність прозорості та неузгодженість у розкритті екологічних показників фінансових продуктів. Це ускладнює правильне ціноутворення на ринку та об'єктивну оцінку екологічної ефективності таких продуктів.

«Зелені» облігації є одним із найбільш популярних фінансових інструментів «зеленого» фінансування. Їх популярність значно зросла в останні роки, що підтверджується швидкими темпами зростання обсягу емісії. За даними ініціативи з кліматичних облігацій (СВІ), у 2021 році випуск «зелених» облігацій перевищив 500 мільярдів доларів США, а до 2025 року очікується зростання ринку до 5 трильйонів доларів.

Компанії та фінансові установи, які маркують свої облігації як «зелені», повинні відповідати певним критеріям, зокрема стандартам «зелених» облігацій ЄС, Цілям сталого розвитку ООН, принципам Міжнародної асоціації ринку капіталу та Ініціативі кліматичних облігацій. Проте наразі не існує єдиного глобального стандарту для визначення «зелених» облігацій, що створює певні труднощі в їх сертифікації.

Для підтвердження відповідності випусків «зелених» облігацій обраним стандартам, сторонні організації повинні проводити перевірки екологічного впливу фінансованих проєктів. Однак це не гарантує досягнення повної екологічної ефективності. Наприклад, проєкт може відповідати обраним критеріям «зеленого» фінансування, проте в інших аспектах створювати додаткові екологічні ризики. Це може бути навіть гіршим, ніж «зелений» піар, оскільки компанія може чесно звітувати про свою діяльність, але через недостатню комплексну оцінку впливу загальна картина залишається незрозумілою [1].

Ринок «зелених» інвестицій відкриває значні можливості для стимулювання внутрішніх капіталовкладень та залучення іноземних інвестицій у сферу «зеленої» економіки. Банківська сфера відіграє ключову роль у розвитку «зеленої» економіки, пропонуючи широкий спектр фінансових інструментів, які

сприяють сталому розвитку. «Зелені» фінансові продукти, що існують для підтримки та фінансування екологічних проєктів наведені у табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – «Зелені» фінансові продукти для підтримки та фінансування екологічних проєктів [4]

Назва продукту	Визначення
«Зелені» позика	Кредит, наданий на реалізацію проєктів, які відповідають цілям сталого розвитку.
«Зелена» кредитна лінія	Позика з можливістю поступового отримання коштів у межах певного ліміту для екологічних ініціатив, включаючи проєкти з енергоефективності для домогосподарств або малого бізнесу.
«Зелений» фонд	Венчурні та пайові фонди, що інвестують у екологічні стартапи, допомагаючи диверсифікувати ризики та підтримувати інновації.
«Зелений» банк	Банк, що спеціалізується на накопиченні та направленні коштів на проєкти з екологічним фокусом.
«Зелена» облігація	Борговий цінний папір з фіксованим доходом, який використовується для залучення коштів у «зелену» економіку.
«Зелені» фінансові центри	Фінансова інфраструктура, що залучає приватний капітал для інвестицій у «зелені» проєкти та надає консультаційні послуги.
«Зелений» аукціон	Платформа, на якій реалізуються «зелені» проєкти. Ключовим критерієм є можливість впровадження технологій за найнижчою ціною.
«Зелений» грант	Фінансова підтримка, спрямована на реалізацію проєктів у сфері сталого розвитку, при цьому не вимагаючи передавати права власності чи брати на себе фінансові зобов'язання. Інвестори, замість матеріальної винагороди, отримують значне зміцнення репутації.
Податок на викиди CO ₂	Певна плата, яку компанії зобов'язані сплачувати до бюджету за кожну тонну викидів CO ₂ . Отримані кошти спрямовуються на підтримку «зеленої» інфраструктури.

Певні продукти безпосередньо фінансують «зелені» проєкти, такі як «зелені» кредитні лінії, «зелені» позики, «зелені» банки та «зелені» гранти, а інші створюють необхідні умови для інвестування, наприклад: «зелені» фінансові центри. Крім того, є й інструменти, спрямовані на залучення додаткових

приватних коштів («зелені» облігації, «зелені» фонди та «зелені» аукціони). Незважаючи на те, що дані інструменти є не новими для фінансового ринку, вони стали популярними завдяки своїй ефективності, простоті та зручності. Залежно від стадії реалізації та специфіки певного проекту, можливо використовувати їх разом.

1.2. Основні аспекти впровадження «зелених» фінансових продуктів

Війна в Україні серйозно загрожує світовим підходам до екологічного управління, особливо у сфері захисту довкілля та охорони біорізноманіття. За даними Міністерства охорони навколишнього середовища та природних ресурсів [5], наслідки воєнних дій та вплив на довкілля складають 2,694 трлн грн. Найбільше в грошовому еквіваленті збитків завдано земельним ресурсам аж 1,18 трлн грн., а площа засмічених земель сягає 21 567 311 м². Атмосферному повітрю завдано збитків в розмірі 781,45 млрд грн., серед яких площа згорілих лісів та інших насаджень становить 86 408 га, а викиди сягають 61 710 793 тонн і оцінюється це у 636,84 млрд грн. Водним ресурсам завдано збитку на 84,65 млрд грн., серед яких на 40,85 млрд грн оцінюється забруднення водних об'єктів, а маса забруднюючих речовин, що потрапили у водні об'єкти складає 2 016 тонн.

Значна кількість промислових об'єктів була пошкоджена або залишена напризволяще, зруйновані каналізаційні системи скидають відходи у річки, а витоки нафти з пошкоджених трубопроводів заливають ґрунти та водойми. По території нашої країни розкидано небезпечні залишки боєприпасів та пошкодженої техніки. Використання «зелених» фінансових продуктів може допомогти Україні впоратися з екологічними викликами, що виникли внаслідок війни, а також із загальними світовими проблемами.

Розширення ринку «зелених» фінансових продуктів передбачає фінансову підтримку сталого розвитку, спрямовану на зниження екологічних ризиків, підвищення енергоефективності, покращення рівня життя населення та вдосконалення управлінських рішень на всіх рівнях. Наслідки воєнних дій,

зокрема залишки снарядів, уламки, пошкоджена військова техніка, зруйновані будівлі та інфраструктура, довгостроково завдаватимуть шкоди екології. Щоденні ракетні обстріли залишають Україну із забрудненими територіями, які потребують значних зусиль для очищення. Це лише частина екологічних збитків від вторгнення Росії, з якими сьогодні стикається не лише Україна, а й увесь світ. Пожежі спричиняють значні викиди шкідливих речовин в атмосферу та руйнують родючий шар ґрунту, що ускладнює його подальше використання для сільськогосподарських потреб. Зруйнована інфраструктура в багатьох регіонах призводить до забруднення повітря та ґрунтових вод. Чимало природоохоронних об'єктів вимушено припинили свою діяльність, що має суттєві екологічні наслідки [6].

До вище наведених проблем пов'язаних з війною додається ще й тривала кліматична криза призвела до численних і складних наслідків, які вже відчуваються в усіх секторах світової економіки та вимагають глобальних зусиль для їх подолання. У межах конкретних галузей зміна клімату вимагає термінового переходу до адаптаційних стратегій, що включають перехід на низьковуглецеві виробничі методи, підвищення стійкості до екстремальних погодних умов і переосмислення ресурсного забезпечення. Адаптація глобальної економіки до кліматичних змін є постійним і багатограним процесом, який передбачає коригування політик у сфері економіки та екології, а також трансформацію промислових систем та інфраструктури з метою мінімізації негативних наслідків, викликаних погодними явищами, які спричинила людська діяльність. На рівні світової економіки цей процес включає кілька важливих напрямків:

1. Укріплення інфраструктури – поліпшення стійкості будівель, транспортних систем, енергетичних мереж та інших інфраструктурних об'єктів до екстремальних погодних умов.
2. Адаптація сільського господарства – зміна аграрних практик і впровадження нових сортів рослин та інноваційних методів обробки для відповідності зміненим кліматичним умовам.

3. Підтримка інвестицій у «зелені» технології – розробка і запровадження чистих технологій, які допомагають зменшити викиди парникових газів і підвищують енергоефективність.
4. Фінансові інструменти та страхування – створення фінансових продуктів, що допомагають зменшити економічні ризики, пов'язані зі змінами клімату для учасників світових ринків і місцевого бізнесу.
5. Освіта та обізнаність – підвищення рівня усвідомленості серед населення та представників бізнесу щодо проблем кліматичної кризи та методів адаптації до неї.

Ці напрями тісно переплетені й вимагають узгоджених зусиль від приватного та державного секторів, національних урядів і міжнародних організацій. Для їх втілення необхідні значні фінансові ресурси та стратегічна координація. Ефективність залежить від спільних зусиль і готовності інвестувати. Перехід до екологічно чистого та стійкого майбутнього викликаний декількома ключовими чинниками, серед яких зростання усвідомлення шкоди, яку діяльність людини завдає природі, потреба знизити обсяги парникових викидів, а також підвищений попит на сталий розвиток у різних економічних сферах. Це спричинило появу інноваційних бізнес-моделей та фінансових рішень, таких як «зелені» фінансові продукти.

Сьогодні можна виокремити цілу низку ринкових інструментів, які сприяють розвитку кліматично-нейтральної економіки. До них належать такі «зелені» фінансові продукти, як торгівля вуглецевими квотами та емісіями, приватні кліматичні інвестиції, «зелені» облігації, кредити, деривативи, а також інноваційне та змішане фінансування. Окрім цього, підтримка ініціатив з адаптації до кліматичних змін здійснюється через різні канали, зокрема через спеціалізовані «зелені» та кліматичні фонди, двосторонню та багатосторонню кліматичну допомогу, пільгові кредити і гранти.

«Зелені» та кліматичні фонди відіграють ключову роль у створенні найбільш ефективної фінансової структури для підтримки глобальних кліматичних проєктів. Вони виступають своєрідним фінансовим інструментом,

який допомагає збалансувати соціально-економічний контекст кліматичної кризи, особливо для країн, що розвиваються. Це значно полегшує мобілізацію ресурсів для реалізації проєктів, спрямованих на адаптацію до змін клімату. Крім того, ці фонди активно залучають як державні, так і приватні ресурси, стимулюючи співпрацю та інновації у сфері сталого розвитку [7].

Впровадження «зелених» фінансових продуктів є важливим етапом на шляху до «зеленої» економіки. Хоча цей процес є досить складним, він є надзвичайно необхідним для досягнення сталого розвитку людства. Перехід до «зеленої» економіки відкриває численні можливості для розвитку бізнесу та покращення умов життя суспільства, створюючи сприятливе середовище для майбутнього. У цьому контексті запровадження «зелених» фінансових продуктів стає надзвичайно важливим, адже питання фінансування та стратегічного планування відіграють вирішальну роль у формуванні «зеленої» економіки як глобального тренду. Враховуючи, що поняття «економіка» тісно пов'язане з фінансами, грошовими потоками та розрахунками, можна виділити ряд ключових чинників, які визначають особливості фінансування в рамках «зеленої» економіки:

1. Недостатня зрілість ринку – сьогодні ринок «зелених» фінансових продуктів все ще формується. Переважання традиційної ресурсної моделі економіки може призводити до дій, що гальмують ефективність впровадження «зелених» ініціатив у різних регіонах і галузях.
2. Несумісність показників – сучасні методи оцінки економічної ефективності, такі як валовий внутрішній продукт (ВВП), часто не враховують екологічні наслідки, такі як вичерпання природних ресурсів та забруднення. Це створює труднощі для «зелених» фінансових продуктів, які намагаються відобразити реальну цінність сталого розвитку.
3. Відсутність нормативної бази – у багатьох країнах немає чітко визначених методологій та нормативів, що регламентують контроль за дотриманням принципів «зеленої» економіки. Це ускладнює впровадження і популяризацію «зелених» фінансових продуктів.

4. Обмежений спектр інструментів – багато фінансових інструментів традиційно орієнтовані на ресурсоємну економіку. Проте для успішної реалізації «зелених» ініціатив потрібен широкий діапазон фінансових продуктів, які наразі недоступні для компаній і країн, що прагнуть до сталого розвитку [8].

Таким чином, основні аспекти впровадження «зелених» фінансових продуктів включають необхідність адаптації ринку, оновлення методології оцінки ефективності, створення нормативної бази та розширення спектру фінансових інструментів, що підтримає перехід до екологічно чистої економіки. Сьогодні важливим кроком до вирішення проблем сталого розвитку є впровадження нових «зелених» фінансових продуктів, а тому важливо забезпечити різноманіття інструментів, що сприяють ефективному інвестуванню в екологічні проекти. Найновіші та найцікавіші пропозиції щодо «зелених» продуктів зазначені у табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Новітні «зелені» фінансові продукти [9]

«Зелені» фінансові продукти	Визначення
«Зелена» сек'юритизація	Цей механізм дозволяє об'єднувати «зелені» кредити у цінні папери, що, в свою чергу, відкриває нові горизонти для залучення капіталу. Цей процес дозволяє банкам і первинним кредиторам рефінансувати свої портфелі.
Облігації перехідного періоду та сталого розвитку	Ці облігації користуються попитом серед компаній у вуглецево-інтенсивних галузях, таких як нафтогазова та важка промисловість, де випуск «зелених» облігацій може бути обмежений через специфічні умови.
«Зелений» лізинг/оренда	Цей підхід, що є одним із найдавніших способів фінансування, став популярним для придбання екологічно чистого обладнання. Проте потенціал «зеленого» лізингу ще не досяг своєї повної реалізації. Нові сфери його застосування можуть охоплювати: лізинг «зеленої» нерухомості; лізинг «зелених» автомобілів; енергоефективність; «зелена» іпотека.
Кліматичне страхування	Цей інструмент має велике значення, але поки що недостатньо використовується для створення фінансових рішень, пов'язаних із кліматичними викликами. Кліматичне страхування може бути інтегроване в фінансування екологічних проектів, що робить їх більш привабливими для інвесторів. Сюди входять продукти для страхування суверенних ризиків та технологічні страхові рішення.

Кожного року все більше коштів буде вкладатися в «зелений» напрямок, тому з'являтиметься більше нових «зелених» фінансових продуктів та вони ставатимуть більш досконалішими задля залучення інвестиційного капіталу для боротьби зі зміною клімату.

1.3. Вплив «зелених» фінансових продуктів на розвиток банківської системи

«Зелена» банківська система, що організована на мережевих засадах, демонструє найвищий рівень конкурентоспроможності у глобальному масштабі. Її структура складається з розгалужених фінансових посередників, які мають тісні зв'язки між собою. До цієї системи входять «зелені» банки, банки розвитку, а також комерційні банки, які мають спеціалізовані екологічні підрозділи. Така система сприяє акумуляції та процесам обміну знань та технологій, що, в свою чергу, значно прискорює процес нагромадження капіталу в «зеленій» інфраструктурі та полегшує співпрацю інвесторів із «зеленими» банками. Також упорядковується дана співпраця, і робота цих банків стає більш прозорою. Фінансова стратегія банків, які є частиною цієї мережі, орієнтована на підтримку сталого розвитку. Це перетворює її на ключовий інструмент для формування глобальної екологічно стійкої економіки.

Останні роки відзначаються зростанням банківських операцій та збільшенням способів конкуренції на світовому ринку, що створює нові можливості для діяльності «зелених» банків. Зберегти лідерство можна тільки завдяки впровадженню різних способів фінансування екологічних проєктів, які підходять як для бізнесу, так і для людей [10].

Згідно з проведеними дослідженнями Національного банку України, майже 75% банків уже відчули вплив кліматичних змін на свою діяльність. В іншому опитуванні щодо системних ризиків у фінансовому секторі близько третини банків оцінили кліматичні ризики як значні або середні. Банки прогнозують, що як фізичні, так і перехідні ризики збережуть свій вплив у

середньостроковій перспективі. Найбільш помітний ефект від кліматичних ризиків виявляється у погіршенні якості кредитних портфелів і зниженні вартості заставного майна. Половина опитаних також вважає, що ці ризики відбиваються на попиті на фінансові послуги, особливо через перехідні ризики. Приблизно третина банків зазначає, що кліматичні зміни вже зараз впливають на їхні активи та здатність працювати без перебоїв, передусім через фізичні ризики. Крім того, фінустанови розуміють, що кліматичні ризики можуть створити репутаційні проблеми та викликати труднощі з дотриманням законодавства, оскільки регуляторні вимоги ставатимуть все жорсткішими у майбутньому.

Серед респондентів приблизно десять банків виявилися найбільш успішними у впровадженні систем управління кліматичними ризиками. Більшість цих банків належать до міжнародних фінансових груп, що пояснює їх глибокий аналіз кліматичних ризиків. Це часто пов'язано з політикою материнських банків, які слідують вимогам регуляторів у своїх країнах. Провідні гравці в цій галузі вже інтегрували управління кліматичними загрозами у свою діяльність, застосовуючи трирівневу систему захисту та синхронізуючи ці ризики з іншими. Дві фінустанови вважають кліматичні ризики надзвичайно важливими для своєї роботи. Вони іноді розглядають їх як частину кредитних і операційних ризиків. Приблизно третина банків вже створили спеціалізовані команди для роботи з цими викликами.

Наразі повна інтеграція кліматичних ризиків у процес ухвалення кредитних рішень все ще залишається на майбутнє. Банки майже не враховують вплив таких ризиків при оцінці кредитного ризику, зокрема при визначенні ймовірності дефолту, вартості або ліквідності заставного майна. Тому екологічність позичальника рідко впливає на умови кредитування, включно з відсотковими ставками. Лише менше третини банків, що взяли участь в опитуванні, пропонують будь-які «зелені» фінансові продукти — спеціальні умови для сталих бізнесів. Водночас половина банків вважає, що кліматичні зміни відкривають нові можливості, зокрема завдяки розвитку «зелених»

продуктів для позичальників, які прагнуть зменшити свій «вуглецевий слід», у найближчій перспективі [11].

Одними із найбільш популярних у світі «зелених» фінансових продуктів є «зелені» кредити та «зелені» облігації, тому розглянемо вплив цих видів «зелених» продуктів на розвиток банківської системи. Світовий ринок «зеленого» фінансування оцінювався в 3 192,61 млрд доларів США у 2023 році і, як очікується, досягне 22 754 млрд доларів США до 2033 року за середньорічного темпу зростання 21,7%. «Зелені» облігації є домінуючим підсегментом, на який припадає 40% ринку. Це лідерство зумовлене насамперед їхньою доведеною ефективністю в мобілізації великих обсягів капіталу для екологічних і стійких проєктів. Інвестори дедалі більше тягнуться до «зелених» облігацій через їхній явний вплив на навколишнє середовище та зростаючий попит на можливості сталого інвестування. Другими йдуть «зелені» кредити приблизно з 30% ринку. Вони також відіграють важливу роль у секторі «зеленого» фінансування. «Зелені» кредити надають цільове фінансування компаніям, які прагнуть впровадити стійкі практики.

Серед установ у світі комерційні банки займають найбільшу частку ринку в 38%, здебільшого завдяки своїм великим мережам, величезним капітальним ресурсам і зростаючій інтеграції критеріїв стійкості у свої кредитні та інвестиційні процеси. Домінування комерційних банків у цьому сегменті підкріплюється їхньою роллю в розвитку відносин як з інвесторами, які шукають «зелені» можливості, так і з компаніями, які шукають стійкі рішення щодо фінансування. Розширення «зеленого» фінансування через ці банки має вирішальне значення для фінансування інновацій та інфраструктури, необхідних для сталого майбутнього [12].

В українському законодавстві поняття «зелені облігації» було офіційно введено з 1 липня 2021 року та закріплено у статті 11 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки». Згідно з законом, це облігації, рішення про емісію яких передбачає використання залучених коштів виключно на фінансування екологічного проєкту або окремого його етапу. Таким чином,

національне визначення «зелених облігацій» відповідає міжнародним стандартам. Сфери застосування фінансування, отриманого від випуску таких облігацій, охоплюють проєкти з енергоефективності, запобігання забрудненню, сталого сільського, рибного та лісового господарства, охорони водних і наземних екосистем, розвитку чистого транспорту, доступу до чистої води й управління водними ресурсами, а також впровадження екологічно чистих технологій для пом'якшення кліматичних змін. «Зелені» облігації можуть передбачати податкові пільги для емітентів та інвесторів. Це може бути звільнення від податків або надання податкових кредитів, що робить ці інструменти більш привабливими порівняно з оподатковуваними облігаціями. Для отримання статусу «зелених» облігацій необхідно провести незалежну перевірку, наприклад, Радою стандартів кліматичних облігацій (Climate Bond Standard Board — CBSB) або Міжнародною асоціацією ринків капіталу (ICMA), яка підтверджує, що фінансування спрямовується на екологічно значущі проєкти.

Згідно з оцінками Міжнародної фінансової корпорації (IFC), потенціал ринку «зеленого» фінансування в Україні до 2030 року становить приблизно 73 мільярди доларів США, з яких на ринок саме «зелених» облігацій припадає близько 36 мільярдів доларів США [13]. «Зелені» облігації здатні стати важливим ресурсом для відбудови міст у післявоєнний період, оскільки вони спричиняють мультиплікативний ефект і підвищують зацікавленість інвесторів. Україна вже демонструє вдалі приклади випуску таких облігацій, що свідчить про їхню корисність у майбутньому для відновлення країни.

Першим прикладом випуску «зелених» облігацій в Україні став сектор енергетики. У 2019 році компанія ДТЕК здійснила випуск «зелених» єврооблігацій на суму 325 млн євро з дохідністю 8,5% річних, які розміщувалися на Ірландській фондовій біржі терміном на п'ять років [14]. У 2021 році державне підприємство «Укренерго» розмістило облігації сталого розвитку на суму 825 млн доларів США з дохідністю 6,875%, що забезпечувалися державними гарантіями України, на Лондонській фондовій біржі. Незважаючи на складну

ситуацію в країні, «Укренерго» у листопаді 2022 року виконало першу виплату відсотків за цими облігаціями, що склала 28,4 млн доларів [15].

Міжнародні інвестори демонструють інтерес до проєктів, які відповідають принципам сталого розвитку та циркулярної економіки, у рамках відновлення України. Асоціація міст України також має намір залучати фінансування з акцентом на екологічну складову для відбудови міст і активно підтримувати цю ідею серед місцевих органів влади в рамках децентралізаційної реформи. 20-21 вересня 2023 року група Metinvest взяла участь у розробці основних засад «зеленої» стратегії України на найближчі 20 років, яка базується на принципах сталого розвитку, з урахуванням європейських стандартів та вимог міжнародного партнерства [16].

Розвиток практики «зелених» облігацій потребує державних стимулів для інвесторів і емітентів. Наприклад, у США муніципалітети можуть отримати від держави компенсацію частини відсотків або податкові пільги, а інвестори — податкові кредити (програми Clean Renewable Energy Bonds та Qualified Energy Conservation Bonds). В Індії муніципалітети, що випускають «зелені» облігації для проєктів на забруднених територіях, також користуються податковими пільгами. Сприятливі вимоги до банківського капіталу для підтримки таких облігацій існують і в Китаї: Центральний банк надає послаблені вимоги до ліквідності банків і капіталу при фінансуванні придбання «зелених» облігацій. Також перспективним напрямком є залучення державних банків до екологічних проєктів, як це зробив уряд Великої Британії, заснувавши у 2012 році Green Investment Bank, який через п'ять років був успішно приватизований. У Латинській Америці прикладом є Державний банк розвитку Мексики, який першим у регіоні почав випуск зелених облігацій, що надихнуло приватні банки.

Важливою складовою розвитку ринків «зелених» облігацій є міжнародна технічна підтримка. Наприклад, МФК у 2017 році разом із компанією з управління активами AMUNDI заснувала Фонд «зелених» облігацій, метою якого є сприяння країнам у створенні ринків «зелених» облігацій, де вони ще не сформовані. Наразі банківська сфера в Україні ще не здійснила необхідних

кроків для випуску «зелених» облігацій, зосереджуючи увагу на підготовці до цього, а також на видачі «зелених» кредитів і фінансуванні стійких проєктів. Щоб ефективно розвивати національний ринок «зелених» облігацій та залучати великих інституційних інвесторів, необхідно встановити власні стандарти для «зелених» облігацій, впровадити міжнародні норми щодо розкриття кліматичних даних, урізноманітнити фінансові інструменти та зміцнити захист інвесторських прав. Регуляторна система ринку капіталів України має бути максимально узгоджена з європейською, а згодом країна має прагнути до входження у Союз ринків капіталу Європейського Союзу [13].

У сучасній фінансовій практиці для більшості країн світу одним із ключових інструментів для підтримки проєктів у сфері енергетики та енергоефективності стали «зелені» кредити. Ці кредити, спрямовані на фінансування екологічних ініціатив, широко застосовуються як приватними, так і державними банками з метою залучення приватних інвестицій у цю галузь. У багатьох випадках умови таких кредитів є пільговими чи гнучкими, що дозволяє отримувачам користуватися вигіднішими умовами погашення — наприклад, зі зниженою процентною ставкою або подовженим періодом повернення порівняно зі звичайними позиками.

Такі кредити відіграють важливу роль у забезпеченні довгострокового «зеленого» фінансування, оскільки допомагають знизити вартість фінансування проєкту та підвищити його дохідність. Стимулювання розвитку проєкту через зобов'язання погашення є вагомим фактором для подальшого залучення інвестицій. Однак використання «зелених» кредитів також несе ризики для кредитора. Фінансова стійкість проєкту та надійність позичальника потребують ретельної перевірки, що значно збільшує адміністративні витрати. Додатково, важко збалансувати пільгові умови таким чином, щоб вони не лише сприяли успішному фінансуванню, а й були прийнятними безпосередньо для самої банківської установи [17].

Банки пропонують «зелені» кредити зі зниженими процентними ставками через кілька причин, які вигідні як для них, так і для суспільства в цілому.

Фінансування енергоефективних та екологічних проектів розглядається банками як спосіб зменшення ризиків, пов'язаних із негативним впливом на довкілля. Наприклад, проекти, що скорочують викиди вуглецю, можуть виявитися стійкішими до майбутніх регуляторних змін і екологічних обмежень. Крім того, надання «зелених» кредитів сприяє зміцненню репутації банків як соціально відповідальних організацій, орієнтованих на сталий розвиток. Це допомагає залучити нових клієнтів, особливо тих, хто надає перевагу екологічним цінностям, а також інвесторів, які прагнуть вкладати кошти в соціально відповідальні проекти.

Банки мають можливість доступу до фінансових ресурсів, таких як субсидії або гранти, що надаються урядом країни та міжнародними організаціями для підтримки екологічно сталих ініціатив. Це дозволяє фінансовим установам пропонувати «зелені» кредити на більш вигідних умовах. Такі умови роблять «зелені» кредити привабливими для банків, оскільки вони сприяють їхній фінансовій стійкості, поліпшенню репутації та залученню нових клієнтів. Податкові переваги, пов'язані із «зеленими» інвестиціями, можуть мати різноманітні форми, що сприяють фінансуванню екологічно чистих проектів і технологій. Держави часто підтримують банки, які пропонують «зелені» кредити, через різні механізми, включаючи можливість отримання податкових пільг за їх видачу. Державні податкові пільги для стимулювання інвестицій у «зелені» проекти можуть включати звільнення від оподаткування певних доходів або зниження податкового тиску.

Наприклад, уряди надають банкам гарантії для «зелених» кредитів, знижуючи кредитні ризики та заохочуючи їх підтримувати екологічно значущі проекти. ЄС через програму InvestEU надає фінансові гарантії та співфінансування банкам для інвестування в енергозбереження і відновлювані джерела енергії, що здійснюється через Європейський інвестиційний банк та інші фінансові установи. У Німеччині державний банк KfW пропонує субсидовані кредити на енергоефективні проекти, як-от енергоефективне будівництво або відновлювальні джерела енергії, за ставкою до 1%, що значно

нижче середнього ринкового рівня у 4-5%. У Франції програма Éco-PTZ передбачає безвідсоткові кредити на енергоефективні оновлення в житлових будинках. Такі заходи підтримки сприяють розвитку «зеленого» кредитування, допомагаючи досягати цілей сталого розвитку та зниження викидів парникових газів, що є важливим елементом державної екологічної політики [18].

В Україні першим банком, який розпочав перехід до «зеленого» бізнесу, став АБ «Укргазбанк», який у 2015 році почав реалізовувати свою кліматичну стратегію. З 2016 року банк видав близько 500 кредитів на середньо- та великомасштабні екологічні проекти, загальна сума «зелених» кредитів склала 1 мільярд доларів США. Загальний ефект від цих ініціатив обіцяє бути значним: за прогнозами, фінансування проектів АБ «Укргазбанк» дозволить уникнути приблизно 1,4 мільйона тонн викидів вуглекислого газу щорічно. Інші великі банки наслідували приклад АБ «Укргазбанк», запустивши власні програми кліматичного фінансування [19].

Наприклад, АТ «Райффайзен Банк» розпочав видачу беззаставних «зелених» кредитів для малого бізнесу, що прагне побудувати сонячні електростанції або придбати електромобілі разом із зарядними станціями для них. Максимальна сума кредиту може досягати 9 млн грн з терміном погашення від 24 місяців. Відсоткова ставка варіюється від 17 до 19% річних, без будь-яких додаткових комісій. Банк також зазначив, що, будучи найбільшим іноземним кредитором в українській економіці, він видав 1,5 млрд грн у вигляді «зелених» кредитів для бізнесу, зокрема на будівництво сонячних електростанцій, виробництво сонячних панелей, створення біогазових і біометанових установок, котелень на біопаливі та реалізацію проектів з енергоефективності [20].

АТ КБ «ПриватБанк» впровадив кредитну програму «Джерела Енергії» для українців, які планують встановлення сонячних та вітрових електростанцій. Ця ініціатива дозволяє отримати кредит без застави на строк від одного до п'яти років, із сумою від 100 до 480 тисяч гривень та обов'язковим авансовим внеском щонайменше 10% від вартості обладнання. Дмитро Мусієнко, відповідальний за роздрібний бізнес у правлінні АТ КБ «ПриватБанк» наголосив, що банк обрав

шлях екологічної відповідальності, дотримуючись міжнародних стандартів ESG (екологічне, соціальне та корпоративне управління). У рамках цієї системи метою є забезпечити енергонезалежність України, запроваджуючи пільгове кредитування як для бізнесу, так і для приватних клієнтів» [21]. Використання ефективних фінансових інструментів, які успішно працюють за кордоном, сприятиме тому, щоб Україна оперативніше адаптувалася до сучасних вимог у сфері енергетичної безпеки та екологічної стійкості.

Висновки до розділу 1

1. У сучасних умовах глобального потепління, виснаження природних ресурсів та екологічної деградації все більшого значення набуває формування нових фінансових механізмів, орієнтованих на сталий розвиток. Одним із таких механізмів є впровадження «зелених» фінансових продуктів, які мають на меті підтримку проектів з екологічною цінністю та мінімізацію впливу на довкілля. Це можуть бути як інвестиції в відновлювану енергетику, енергоефективність, поводження з відходами, так і кредитування підприємств, що прагнуть відповідати принципам сталого виробництва.

2. «Зелена» фінансова система є важливою частиною переходу до низьковуглецевої економіки. Вона об'єднує не лише банки, але й страхові компанії, інвестиційні фонди, міжнародні фінансові організації. В умовах відбудови української економіки після збройної агресії, «зелена» фінансова підтримка може стати джерелом не лише стабільного фінансування, а й поштовхом до трансформації економіки у більш стійку та енергоефективну модель.

3. Впровадження «зелених» фінансових продуктів вимагає узгодження між державною політикою, законодавчими ініціативами та реальним сектором економіки. На законодавчому рівні необхідно створити чіткі критерії визначення «зелених» проектів, запровадити систему сертифікації та моніторингу, а також стимулювати фінансові установи через податкові пільги чи гарантії. Одночасно

важливо підвищувати обізнаність громадськості щодо переваг таких інструментів, щоб формувати запит не лише з боку бізнесу, а й споживачів.

4. Не менш важливим є запровадження стандартів прозорості та відповідальності. Часто «зелений» статус проекту може носити лише декларативний характер, тому ключовим завданням є уникнення практики формального декларування екологічності без реального позитивного впливу на довкілля. Для цього необхідно впроваджувати незалежну експертизу та оцінювання реального впливу фінансованих проектів на довкілля. Участь у глобальних ініціативах, таких як Принципи відповідального банкінгу або Цілі сталого розвитку ООН, дозволяє українським фінансовим установам інтегруватися у міжнародний екосистему сталого фінансування. Це відкриває доступ до зовнішніх джерел капіталу, що особливо важливо для реалізації масштабних інфраструктурних проектів післявоєнної реконструкції.

5. «Зелені» фінансові продукти не лише сприяють збереженню довкілля, але й виступають як інструмент економічного розвитку в умовах нової реальності. Для України це шанс одночасно забезпечити відновлення країни та закласти підґрунтя для довготривалої екологічної безпеки, конкурентоспроможності та сталого зростання. Саме тому формування повноцінного ринку «зелених» фінансових інструментів повинно стати одним із пріоритетів національної фінансової стратегії.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТАНУ «ЗЕЛЕНИХ» ФІНАНСОВИХ ПРОДУКТІВ В АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1. Загальна характеристика діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

Акціонерне Товариство Комерційний Банк «ПриватБанк» було засновано на основі установчого договору від 7 лютого 1992 року як товариство з обмеженою відповідальністю під назвою Комерційний банк «ПриватБанк». Офіційна реєстрація фінансової установи була здійснена Національним банком України 19 березня 1992 року, що підтверджено реєстраційним записом під номером 92. З огляду на критичну роль АТ КБ «ПриватБанк» для стабільності вітчизняної банківської системи та з метою недопущення загрозливих коливань у фінансовому секторі, 18 грудня 2016 року державою було прийнято рішення про націоналізацію Банку як спосіб його виведення з ринку.

У результаті, Міністерство фінансів, діючи від імені держави та відповідно до чинного законодавства, стало власником 100% акцій АТ КБ «ПриватБанк». Цей крок був узгоджений із рішенням Ради національної безпеки і оборони України, прийнятим 18 грудня 2016 року щодо «Невідкладних заходів із забезпечення економічної безпеки країни та захисту інтересів вкладників». Відповідне рішення було затверджене Указом Президента України № 560 від тієї ж дати та підкріплене рішенням Ради з фінансової стабільності. На 2025 рік банк є повністю державним. Управління корпоративними правами держави у структурі АТ КБ «ПриватБанк» покладено на Кабінет Міністрів України, який виконує функції найвищого органу керівництва цією державною фінансовою установою [22].

Види діяльності Банку охоплюють широкий спектр фінансових послуг. Основним напрямом є здійснення інших видів грошового посередництва, що класифікується за КВЕДом 64.19. Окрім основної діяльності, Банк також займається іншими напрямками, які доповнюють його фінансову структуру.

Зокрема, під КВЕДом 64.92 надаються різноманітні кредитні послуги, що виходять за рамки традиційного банківського кредитування. Також у сферу діяльності установи входять інші фінансові послуги, не пов'язані зі страхуванням чи пенсійним забезпеченням, які позначені КВЕДом 64.99. Важливе місце у роботі Банку займає управління фінансовими ринками, що класифікується як 66.11, а також посередництво у процесі укладання договорів, пов'язаних із цінними паперами або товарами, що належить до КВЕДу 66.12. Додатково Банк здійснює допоміжну діяльність у фінансовій сфері, яка не охоплює страхування чи пенсійне забезпечення та підпадає під категорію 66.19. Діяльність Банку є багатогранною та орієнтованою на надання повного спектра фінансових послуг для клієнтів, що відповідає його місії як сучасної фінансової установи [23].

Станом на 31 березня 2025 року в Державному реєстрі банків зареєстровано 1 170 відокремлених підрозділів АТ КБ «ПриватБанк», серед яких: 9 філій, 1 представництво та 1 160 відділень різних класифікаційних груп. Із загальної кількості підрозділів 65 тимчасово припинили свою діяльність, зокрема: 19 – у Луганській області, 15 – у Донецькій, 21 – у Запорізькій та 10 – у Херсонській. Для порівняння, на 31 грудня 2024 року загальна кількість підрозділів становила 1 175, з яких також було 9 філій, 1 представництво та 1 165 відділень, із яких 68 не здійснювали діяльність (19 – у Луганській обл., 16 – у Донецькій, 21 – у Запорізькій, 10 – у Херсонській, по 1 – у Харківській та Сумській областях).

Щодо рейтингових оцінок банку станом на 31 березня 2025 року, міжнародні рейтингові агентства надали такі показники: рейтингове агентство Fitch визначило суверенний довгостроковий рейтинг емітента в іноземній валюті на рівні RD, а в національній валюті – на рівні CCC+; агентство Moody's присвоїло довгостроковий рейтинг емітента як в іноземній, так і в національній валюті на рівні Ca; натомість агентство Standard & Poor's оцінило довгостроковий рейтинг емітента в іноземній валюті на рівні SD, а в національній валюті – на рівні CCC+ [24]. В Україні є ряд компаній і агентств,

що спеціалізуються на оцінці фінансової стабільності банків та наданні кредитних рейтингів, серед яких можна виділити компанію YouControl, яка розробила власну систему фінансового скорингу банків. Така система дозволяє оцінювати надійність банків через комплексний аналіз їх фінансових показників, що перетворюються на конкретні бали.

Один із найбільш відомих інструментів у цьому контексті – це індекс Bank_FinScore, що є результатом ретельної роботи аналітичного відділу YouControl. Цей індекс розраховується на основі 25 основних фінансових показників, серед яких – нормативи НБУ, а також різні фінансові коефіцієнти, що відображають стан ліквідності, капіталу, рентабельності, а також оцінку кредитних, інвестиційних і валютних ризиків. Зазначений індекс особливо корисний для порівняння фінансової стійкості банків у межах українського ринку, оскільки він не залежить від змін у загальносистемних економічних умовах, а прямо відображає внутрішній стан установи в порівнянні з її конкурентами. В результаті скорингу кожен банк отримує свій індекс, який може коливатися від 1 (мінімальний рівень надійності) до 4 (максимальна надійність) залежно від того, наскільки банк відповідає встановленим критеріям, визначеним на основі фінансових індикаторів та нормативів. Результат даного скорингу наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Фінансовий скоринг АТ КБ «ПриватБанк» [25]

Фінансовий індикатор	Грудень 2023 р.	Грудень 2024 р.
1	2	3
Індекс Bank_FinScore	A/3,0	A/3,0
Блок 1. Нормативи НБУ		
H1 - Регулятивний капітал	64 843 346	59 941 723
H2 - Норматив достатності регулятивного капіталу	21,75 %	-
H3 - Норматив достатності основного капіталу	10,88 %	-
H-РК - Норматив достатності регулятивного капіталу	-	14,96 %
H-К1 - Норматив достатності капіталу 1 рівня	-	14,96 %
H-ОК1 - Норматив достатності основного капіталу 1 рівня	-	14,96 %
LCR - Коефіцієнт покриття ліквідністю	462,83 %	349,46 %
NSFR - Коефіцієнт чистого стабільного фінансування	185,21 %	128,22 %

Продовження табл. 2.1

1	2	3
H7 - Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента	5,47 %	6,69 %
H8 - Норматив великих кредитних ризиків	0,00 %	0,00 %
H9 - Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними особами	0,00 %	0,02 %
H11 - Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою	0,00 %	0,04 %
H12 - Норматив загальної суми інвестування	0,00 %	0,05 %
H13-1 - Норматив ризику загальної довгої відкритої валютної позиції	88,76 %	105,99 %
H13-2 - Норматив ризику загальної короткої відкритої валютної позиції	0,7 %	0,09 %
Блок 2. Фінансові коефіцієнти		
Коефіцієнт автономії	12,16 %	12,85 %
Адекватність капіталу	30,13 %	26,74 %
Частка резервів під знецінення кредитів	65,68 %	59,39 %
NIM - Чиста процентна маржа	10,34 %	10,41 %
CIR - Ефективність витрат	23,98 %	24,15 %
OROA - Операційна рентабельність	11,28 %	10,86 %
ROA - Рентабельність активів	5,51 %	5,20 %
ROE - Рентабельність власного капіталу	45,34 %	40,49 %
Відношення грошових коштів до зобов'язань	13,24 %	13,55 %
Відношення грошових коштів до активів	9,07 %	9,52 %
Частка ліквідних активів у загальних активах	29,04 %	28,64 %
Частка непрофільних активів банку	1,32 %	1,19 %
Блок 3. Якісні фактори надійності		
Доступ до ресурсів і надійність бенефіціара	4,00	4,00

Аналіз фінансового скорингу АТ КБ «ПриватБанк» на грудень 2023 та 2024 року дозволяє зробити висновок про збереження стабільного рівня фінансової надійності установи. Значення індексу Bank_FinScore упродовж аналізованого періоду залишилося на рівні А/3,0, що свідчить про збереження загального рівня надійності банку.

Водночас у блоці нормативів НБУ спостерігається зменшення абсолютного значення регулятивного капіталу з 64 843 346 тис. грн до 59 941 723 тис. грн, що вказує на певне скорочення капітальної бази банку. Також зафіксовано суттєве зниження ключових показників ліквідності: коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) зменшився з 462,83% до 349,46%, а коефіцієнт

чистого стабільного фінансування (NSFR) — з 185,21% до 128,22%, що потенційно сигналізує про послаблення коротко- та середньострокової ліквідності. Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) незначно зріс з 5,47% до 6,69%, однак залишився в межах допустимих значень. Інші показники кредитного ризику, такі як Н8, Н9, Н11 та Н12, залишаються практично незмінними й демонструють контрольовану структуру активів.

Фінансові коефіцієнти підтверджують достатній рівень ефективності операційної діяльності банку. Коефіцієнт автономії збільшився з 12,16% до 12,85%, що свідчить про посилення фінансової незалежності. Показник адекватності капіталу зменшився з 30,13% до 26,74%, однак зберігає значний запас понад встановлені нормативи. Чиста процентна маржа (NIM) залишилась стабільною і навіть незначно покращилася — з 10,34% до 10,41%, що підтверджує ефективне управління активами та пасивами. Проте показники рентабельності демонструють певне зниження: операційна рентабельність знизилась з 11,28% до 10,86%, рентабельність активів — з 5,51% до 5,20%, а рентабельність власного капіталу — з 45,34% до 40,49%, що вказує на дещо меншу віддачу від використання ресурсів порівняно з попереднім періодом.

Структура ліквідних активів загалом не зазнала істотних змін. Частка грошових коштів у зобов'язаннях збільшилась з 13,24% до 13,55%, а у загальній структурі активів — з 9,07% до 9,52%. Частка ліквідних активів у сукупних активах залишилась практично незмінною, з незначним зменшенням на 0,4 в.п., а частка непрофільних активів скоротилася з 1,32% до 1,19%, що позитивно впливає на якість активів. Оцінка якісних факторів надійності зберігається на рівні 4,00, що підтверджує наявність стабільного доступу до ресурсів та високу репутацію бенефіціара.

АТ КБ «ПриватБанк» продовжує демонструвати високі показники фінансової стійкості, попри певне зменшення окремих фінансових параметрів. Структура капіталу, ліквідність, якість активів і прибутковість залишаються на достатньому рівні для забезпечення надійної діяльності банку в умовах змін

зовнішнього середовища. Доцільним є аналіз ключових показників діяльності АТ КБ «ПриватБанк», наведених у табл. 2.2, які відіграють важливу роль в оцінці фінансової стійкості установи та відображають динаміку її розвитку в умовах нестабільного економічного середовища.

Таблиця 2.2 - Основні показники діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 рр., млн грн [26-28]

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.
Активи	540596	680008	761461
Зобов'язання	482807	595162	662317
Власний капітал	57789	84846	99144

Аналіз динаміки основних фінансових показників АТ КБ «ПриватБанк» за 2022–2024 роки дозволяє зробити висновок про поступове зміцнення фінансової позиції банку в умовах нестабільного економічного середовища. Протягом аналізованого періоду простежується стійке зростання активів, зобов'язань та власного капіталу, що свідчить про розширення масштабів діяльності установи та підвищення її фінансової стійкості. Обсяг активів банку у 2022 році становив 540596 млн грн, у 2023 році зріс до 680008 млн грн, що на 139412 млн грн більше порівняно з попереднім роком. У 2024 році активи продовжили зростати й досягнули рівня 761461 млн грн, що на 81453 млн грн більше, ніж у 2023 році. Загальне зростання за три роки склало 220865 млн грн, що вказує на ефективне управління ресурсною базою та зростання довіри з боку клієнтів і партнерів.

Показники зобов'язань також демонструють позитивну динаміку. У 2022 році їх обсяг становив 482807 млн грн, у 2023 році — 595162 млн грн, з приростом на 112355 млн грн. У 2024 році зобов'язання зросли до 662317 млн грн, тобто ще на 67155 млн грн. Це свідчить про активне залучення зовнішніх коштів, що використовується банком для підтримки кредитної діяльності, обслуговування клієнтів і забезпечення ліквідності. Водночас співвідношення між зобов'язаннями та активами залишається контрольованим, що є позитивною ознакою стабільного фінансового управління.

Найпомітніше зростання демонструє власний капітал: з 57789 млн грн у 2022 році до 99144 млн грн у 2024 році. Це зростання на понад 70 % за три роки вказує на зміцнення внутрішніх фінансових ресурсів банку, підвищення його надійності та здатності до покриття можливих ризиків без залучення зовнішнього фінансування. Збільшення обсягу капіталу також підвищує інвестиційну привабливість банку та дозволяє йому розширювати свою діяльність без погіршення фінансової стійкості. Загальні фінансові показники АТ КБ «ПриватБанк» за період 2022-2024 рр. демонструють стабільний розвиток, підвищення ефективності управління активами та капіталом, що дозволяє банку посилювати свої позиції на ринку фінансових послуг.

2.2. «Зелене» кредитування в банківській системі України

У світлі глобальних тенденцій щодо декарбонізації та сталого розвитку фінансова система відіграє вирішальну роль у трансформації енергетичного сектору. Банківське кредитування стає ключовим інструментом підтримки відновлюваних джерел енергії, забезпечуючи фінансові ресурси для будівництва, модернізації та розширення екологічно чистої генерації. В Україні цей процес набуває особливого значення, оскільки «зелена» енергетика не лише сприяє енергетичній безпеці, а й відкриває нові можливості для економічного зростання та інвестицій. Українські банки, зокрема державні, беруть активну участь у кредитуванні сектору «зеленої» енергетики. Попри те, що галузь досі долає наслідки кризи недофінансування, спричиненої воєнними потрясіннями та зростанням частки проблемних кредитів (NPL), банківська підтримка залишається фундаментальним чинником її відновлення та розвитку. Близько третини встановлених потужностей відновлюваної енергетики було зведено завдяки залученим кредитним ресурсам.

У період швидкого зростання галузі банки активно кредитували компанії, що виробляють екологічно чисту енергію. Нині кредити у цій сфері становлять приблизно 4% загального кредитного портфеля банківської системи. Водночас

державні банки демонструють вищу залученість — вони забезпечили понад 75% усіх кредитів у секторі, а в деяких установах їхня частка сягає 13% загального кредитного портфеля [29].

«Зелена» енергетика вже тривалий час стикається з фінансовими труднощами, а повномасштабна війна лише погіршила ситуацію. Попри стабільне зростання сектору, виробники електроенергії продовжують боротися з проблемою низьких надходжень, що не дозволяють покривати всі витрати. Станом на початок травня 2023 року накопичений борг за куповану електроенергію становив 18,6 млрд грн. Зміни у механізмі продажу електроенергії через державного покупця частково вирішили проблему, але заборгованість залишилася значною, що зазначено у табл. 2.3 [11].

Таблиця 2.3 – Корпоративний кредитний портфель банківської системи України на 1 травня 2024 року

Назва галузі	Валові працюючі кредити			Міграція кредитів у NPL за 12 міс.		Частка NPL, %
	Всього, млрд грн	У т.ч. МСП, млрд грн	Покриття кредитним ризиком, %	За кількістю, %	За сумою боргу, %	
1	2	3	4	5	6	7
Сільське господарство	94	78	3,4 %	6 %	8 %	17 %
Оптова торгівля зерном	22	7	4,0 %	11 %	11 %	42 %
Торгівля нафтопродуктами	12	6	7,5 %	6 %	37 %	32 %
Інша оптова торгівля	61	45	3,9 %	4 %	5 %	16 %
Роздрібна торгівля	21	5	3,1 %	5 %	6 %	22 %
Харчова промисловість	31	17	3,8 %	6 %	6 %	26 %
Виробництво олії та жирів	15	7	2,3 %	3 %	8 %	15 %
Добувна промисловість	3	1	5,8 %	8 %	5 %	39 %
Металургія	7	5	3 %	3 %	6 %	53 %
Машинобудування	7	4	2,6 %	6 %	5 %	46 %
Хімічна промисловість	7	6	2,2 %	6 %	6 %	24 %
Виробництво буд. матеріалів	4	2	2,7 %	9 %	26 %	30 %
Легка промисловість	2	2	4,5 %	7 %	3 %	18 %
Інша переробна промислов.	8	5	2,6 %	4 %	2 %	17 %
Постачання е/е та інші ЖКП	6	4	6,7 %	16 %	24 %	59 %
“Зелена” енергетика	12	8	3,8 %	14 %	15 %	63 %
Операції з нерухомістю	10	7	7,7 %	31 %	55 %	56 %
Комерційна нерухомість	8	6	4,1 %	25 %	20 %	85 %

Продовження табл. 2.3

1	2	3	4	5	6	7
Транспорт	13	9	2,7 %	7 %	6 %	25 %
Будівництво	4	3	4,6 %	16 %	18 %	72 %
Фінансові послуги	6	6	0,8 %	24 %	42 %	29 %
Інше	19	6	2,6 %	10 %	18 %	32 %
Державні підприємства	70	7	3,8 %	6 %	0 %	8 %
Усього	442	248	3,7 %	7 %	9 %	32 %

Обсяг валових працюючих кредитів у «зеленій» енергетиці становить 12 млрд грн, що є середнім показником у порівнянні з іншими секторами. Наприклад, сільське господарство має значно більший обсяг кредитування — 94 млрд грн, що вказує на більш високу фінансову активність у цій галузі. Проте, високий рівень кредитування в інших секторах не завжди відповідає високій ефективності використання ресурсів.

Частка кредитів для малого та середнього бізнесу (МСП) у «зеленій» енергетиці є досить високою аж 8 млрд грн з 12 млрд грн або 67%, що є сприятливим сигналом для залучення малих та середніх підприємств до розвитку сектору. Покриття кредитним ризиком становить 3,8%, що є середнім рівнем серед усіх галузей. Це означає, що в галузі існує певний рівень захисту від ризиків, але він не є надзвичайно високим, порівняно з іншими секторами, такими як фінансові послуги — 0,8%, де ризики менш виражені, або ж операції з нерухомістю — 7,7%, де ризики значно вищі.

Висока міграція кредитів у NPL (14% за кількістю та 15% за сумою боргу) свідчить про проблеми з виконанням зобов'язань у цьому секторі. Порівняно з іншими галузями, такими як металургія (3% за кількістю та 6% за сумою) або легка промисловість (7% за кількістю та 3% за сумою), цей показник для «зеленої» енергетики є високим, що вказує на певні фінансові труднощі в цій галузі, проте є галузі, що мають більші проблеми, наприклад, операції з нерухомістю (31% за кількістю та 55% за сумою)

Частка NPL у «зеленій» енергетиці становить 63%, що є одним з найгірших показників серед усіх галузей. Це означає, що значна частина кредитів не повертається або не виконується вчасно, що створює додаткові фінансові ризики

для банків та інших фінансових установ. Наприклад, у державних підприємствах цей показник становить лише 8%, що вказує на стабільність у цьому секторі. Високий рівень проблемних кредитів і частка NPL у «зеленій» енергетиці є ознакою фінансових труднощів, що значно обмежує її потенціал для залучення нових інвестицій і розвитку. З огляду на зазначені фінансові показники «зеленої» енергетики та поточну ситуацію в галузі, важливо з'ясувати, які види «зеленого» кредитування пропонуються в банківській системі України, оскільки це є важливим інструментом для реалізації екологічних та соціальних проектів, що сприяють сталому розвитку та збереженню природних ресурсів.

АТ КБ «ПриватБанк», як найбільший банк країни та лідер на ринку кредитування в Україні, пропонує низку фінансових рішень, що дозволяють підтримувати екологічні ініціативи та енергоефективність серед різних категорій клієнтів. У межах цього напрямку банк надає три основні програми, спрямовані на підтримку переходу до відновлюваних джерел енергії та зниження залежності від традиційних енергоресурсів, вказані у табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – «Зелені» кредити, які пропонує АТ КБ «ПриватБанк» [30]

Категорія клієнтів	Назва програми	Цільове призначення
Приватним особам	Джерела енергії	Гібридна система електропостачання – фотоелектричні модулі та/або вітрові електроустановки встановленою потужністю від 1 до 10 кВт разом із гібридними інверторами, що здатні працювати як в автономному, так і синхронному з зовнішньою мережею режимі, та установками зберігання енергії ємністю від 1 кВт-год на кожен 1 кВт встановленої потужності генеруючої установки.
Бізнесу	Кредит для енергонезалежності	Електрогенератори, джерела безперебійного живлення, акумулятори, сонячні електростанції, газопоршневі електростанції, твердопаливні котли, вітрова енергетика тощо.
	Програма «Енергодім» для ОСББ	Енергоаудит/сертифікація енергетичної ефективності будинку; розроблення проєктної документації та її експертиза; технічний і авторський нагляд, сертифікація енергоефективності будівлі, обстеження інженерних систем, ремонтні роботи, обладнання й матеріали.

АТ КБ «ПриватБанк» має лише три програми «зеленого» кредитування, що виглядає досить обмежено в порівнянні з потенційними можливостями розвитку цього напрямку. Незважаючи на те, що дані продукти охоплюють як приватних клієнтів, так і бізнес, спектр пропозицій залишається вузьким. Для зміцнення позицій у сфері «зеленого» кредитування та розвитку «зелених» продуктів банку варто розширювати перелік послуг та впроваджувати нові фінансові рішення для розвитку «зеленого» сектору економіки.

Для комплексного розуміння ринку «зеленого» кредитування в Україні також необхідно проаналізувати конкурентів АТ КБ «ПриватБанк». Це дозволить оцінити, наскільки широкий спектр послуг надають банки та які саме програми вони пропонують. Такий аналіз дасть змогу визначити, наскільки різноманітним є ринок «зеленого» кредитування в Україні, які банки пропонують найширший вибір «зелених» продуктів та виявити можливі прогалини у пропозиціях АТ КБ «ПриватБанк».

Розглянемо АБ «Укргазбанк», який є одним із найперших банків, що почали підтримувати напрям «зеленого» банкінгу, з 2016 року почалося фінансування проєктів відновлюваної енергетики, енергоефективності та інших екологічно відповідальних ініціатив. «Зелені» кредити, які пропонує АБ «Укргазбанк» зазначені у табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – «Зелені» кредити, які пропонує АБ «Укргазбанк» [31]

Категорія клієнтів	Назва програми	Цільове призначення
1	2	3
Приватним клієнтам	Кредити на придбання сонячних електростанцій і теплових насосів	Придбання та встановлення: сонячної енергетичної станції (СЕС) теплових насосів (ТН) вітрової електростанції (ВЕС) комбінованих вітро-сонячних генеруючих систем (КВСС)
	Кредити на придбання електромобілів	Вік Еко-автомобіля на момент закінчення строку кредитування не повинен перевищувати 7 років; загальний пробіг Еко-автомобіля не повинен перевищувати 60 тис.км (на дату надання заявки на отримання кредиту, відповідно до фотографії панелі приладів).

1	2	3
Малому та середньому бізнесу	Програма «Енергодім» для ОСББ	Проведення попереднього енергетичного аудиту; розробку проектної документації та її експертизу (в тому числі обстеження об'єкта (будівлі)); послуги з технічного та авторського нагляду; сертифікацію енергетичної ефективності після реалізації проекту; обстеження інженерних систем будівлі, на яких здійснено заходи із забезпечення енергетичної ефективності під час реалізації проекту;
	Кредити за проектами «Сталого банкінгу»	Придбання електромобілів, придбання нових транспортних засобів/сільськогосподарської техніки / обладнання на заміну наявних з скороченням витрат пального та зменшенням викидів CO ₂ більше ніж на 20%; для заміни обладнання новим з скороченням споживання природних ресурсів більше ніж на 20%; придбання енергоефективного обладнання, яке передбачає використання вторинної сировини; для використання відновлюваних джерел енергії; встановлення систем крапельного зрошення; придбання обладнання по виготовленню пелет; придбання іншого обладнання, впровадження якого призведе до прямого або опосередкованого захисту довкілля, зменшення споживання природних ресурсів / енергозбереження.
Корпоративним клієнтам	«Фінансування інвестиційних еко-проектів»	Фінансування/рефінансування інвестпроектів з використанням відновлювальних джерел енергії: Сонце (СЕС) Вітер (ВЕС) Гідроенергія (ГЕС) Геотермальні (ТЕС) Енергія біомаси (ТЕС/ТЕЦ/Котельні) Енергія біогазів
	Енергоефективна модернізація підприємств	Теплогенерація, парогенерація, охолодження; використання стиснутого повітря; системи опалення, вентиляції та кондиціонування приміщень; системи освітлення; використання електричної енергії та інших енергоресурсів у процесі виробництва.

АБ «Укргазбанк» пропонує найширший спектр «зелених» кредитних програм в Україні, охоплюючи як фізичних осіб, так і бізнес. Банк активно фінансує придбання та встановлення сонячних і вітрових електростанцій, теплових насосів, електромобілів, а також підтримує масштабні еко-проекти, спрямовані на використання відновлюваних джерел енергії. Особливу увагу приділено енергоефективній модернізації підприємств, що дозволяє суттєво

знизити споживання природних ресурсів і скоротити викиди CO₂. Завдяки комплексному підходу АБ «Укргазбанк» утримує лідерські позиції у сфері «зеленого» фінансування, забезпечуючи клієнтам широкий вибір «зелених» кредитів.

Далі розглянемо, які «зелені» кредити пропонує АТ «ОТП Банк», так як одним з їхніх пріоритетів є захист довкілля та збереження його цілісності для майбутніх поколінь, тому банк активно підтримує ініціативи, спрямовані на екологічну стійкість. АТ «ОТП Банк» пропонує кредитні програми, що допомагають фінансувати проекти, пов'язані з відновлюваними джерелами енергії, енергозбереженням та іншими напрямками, які сприяють раціональному використанню природних ресурсів, представлені у табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – «Зелені» кредити, які пропонує АТ «ОТП Банк» [32]

Категорія клієнтів	Назва програми	Цільове призначення
Приватним клієнтам	«Енергоефективність» у кредит	сонячні панелі, вітрові та газотурбінні електростанції, колектори, теплові насоси, гібридні системи електропостачання
Малому та середньому бізнесу	Спільна з ЄБРР програма для підтримки сталих інвестицій в енергозберігаючі технології агровиробникам	підтримки сталих інвестицій в енергоефективні та «зелені» технології підприємствами, зокрема для забезпечення потреб місцевих агровиробників в оновленні агротехніки сучасною продукцією світових брендів
Корпоративному бізнесу	Фінансування енергоефективності	міні-ТЕС, бойлери та котли, які працюють на біомасі, тирсі, вугіллі, торфі, LED-лампи, системи управління споживанням енергії, системи рекуперації вихлопних газів, води та тепла, компресори, насоси й електродвигуни, які працюють зі змінним навантаженням та інше обладнання

АТ «ОТП Банк» пропонує аналогічну кількість «зелених» кредитів, що й АТ КБ «ПриватБанк» — три програми, проте АТ «ОТП Банк» пропонує більшу різноманітність за напрямками кредитування, що включає інвестиції в сільське господарство та промислові енергозберігаючі проекти.

Наступним розглянемо банк АТ «Ощадбанк», який активно впроваджує екологічно сталий підхід до своєї діяльності, дотримуючись визнаних у світі практик екологічності, соціальної відповідальності та корпоративного управління. Банк бере на себе зобов'язання ощадливо й відповідально користуватись такими ресурсами, як вода, електроенергія, та інші природні ресурси, забезпечуючи їх раціональне використання та зменшення негативного впливу на довкілля. В рамках своєї стратегії сталого розвитку АТ «Ощадбанк» активно підтримує ініціативи, що сприяють підвищенню енергоефективності, розвитку «зелених» технологій та підтримці екологічно чистих проєктів, надаючи кредитування для реалізації таких ініціатив. «Зелені» кредити, які пропонує АТ «Ощадбанк» зазначені у табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – «Зелені» кредити, які пропонує АТ «Ощадбанк» [33]

Категорія клієнтів	Назва програми	Цільове призначення
Приватним клієнтам	Кредит на електромобілі «Моя енергія»	Придбання електромобілів
	Моя енергонезалежність	Придбання та встановлення гібридної системи електропостачання, а саме: сонячні батареї (фотоелектричні модулі) або вітрові установки потужністю від 1 кВт до 10 кВт; гібридні інвертори; установки зберігання енергії;
Корпоративному бізнесу	Енергонезалежність бізнесу	Придбання генераторів, сонячних панелей, накопичувачів, газопоршневих електростанцій та іншого обладнання для бізнесу та ОСББ
	Кредит для ОСББ	енергоефективні заходи, визначені програмою ЕНЕРГОДІМ: проведення Енергоаудиту, розробка Проектної документації, прийнятні енергоефективні заходи (матеріали, обладнання, роботи, послуги) у відповідності до обраного пакету «А – ЛЕГКИЙ» або «Б – КОМПЛЕКСНИЙ» інші енергоефективні заходи: заходи, що не пов'язані із реалізацією програми ЕНЕРГОДІМ, та щодо яких не передбачене надання грантів, компенсації витрат тощо

Порівнюючи «зелені» кредити АТ «Ощадбанк» та АТ КБ «ПриватБанк» можна зазначити, що АТ «Ощадбанк» пропонує ширший спектр «зелених»

послуг для приватних осіб, включаючи кредитування електромобілів, на відміну від АТ КБ «ПриватБанк». Обидва банки підтримують енергоефективність ОСББ, але АТ «Ощадбанк» також надає додаткові можливості фінансування заходів поза програмою «Енергодім». АТ КБ «ПриватБанк» зазначає більше варіантів у виборі обладнання та технологій для бізнесу і приватних клієнтів, включаючи інноваційні рішення для гібридних систем електропостачання та зберігання енергії, а АТ «Ощадбанк» пропонує схожі варіанти, проте його програми є більш стандартними.

Останній банк, «зелені» кредити якого розглянуто, — АТ «Райффайзен Банк». Ця фінансова установа зазначила, що їх стратегічна ціль: до 2027 року досягти 11% «зелених» проєктів у своєму корпоративному портфелі. Отже, «Райффайзен Банк» демонструє рішучий намір сприяти сталому розвитку та покращенню екологічного стану суспільства. «Зелені» кредити, які пропонує АТ «Райффайзен Банк» зазначені у табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – «Зелені» кредити, які пропонує АТ «Райффайзен Банк» [34]

Категорія клієнтів	Назва програми	Цільове призначення
Малому та середньому бізнесу	Фінансування енергонезалежності та енергоефективності бізнесу	Придбання/будівництво та встановлення: сонячних електростанцій; генераційних / когенераційних установок; генераторів; біогазових станцій; вітрових електростанцій; біоенергетичних, газотурбінних, газопоршневих; електростанцій; систем накопичення електричної енергії; котлів на біомасі; технологій для підвищення енергоефективності підприємств; та інші технології енергонезалежності та енергоефективності.
	Фінансування енергоефективності проєктів	Вітрові турбіни, біомаса, вітрові парки, біогазові електростанції; Установка джерел відновлюваної енергії (ВЕ) - вітрові турбіни, сонячні панелі для виробництва гарячої води, котли на біомасі для виробництва тепла; Заміна ВЕ обладнання - котлів, малопотужних турбін; Модернізація - ТЕЦ, котлів, турбін

АТ «Райффайзен Банк» пропонує лише 2 види «зелених» кредитів, що є найменшою кількістю з проаналізованих банків, і доступні вони виключно для малого та середнього бізнесу. Водночас, порівняно з АТ КБ «ПриватБанк», хоча кількість запропонованих «зелених» кредитів у АТ «Райффайзен Банк» є меншою, їх цільове призначення вирізняється більшою різноманітністю.

Аналіз пропозицій «зеленого» кредитування українських банків свідчить про поступове впровадження фінансових продуктів, спрямованих на підтримку екологічних ініціатив і підвищення енергоефективності. Однак кількість і різноманітність таких послуг залишається обмеженою. Лідером у цьому напрямі є АБ «Укргазбанк», який пропонує найширший спектр «зелених» кредитів як для бізнесу, так і для приватних клієнтів. Водночас АТ КБ «ПриватБанк», АТ «Ощадбанк» та АТ «ОТП Банк» демонструють нижчий рівень активності, порівняно з АБ «Укргазбанк», проте їх пропозиції потребують розширення та більшої диверсифікації. АТ «Райффайзен Банк» має найменшу кількість «зелених» кредитів, орієнтованих виключно на малий і середній бізнес, що обмежує доступ до фінансування екологічних проєктів для інших категорій клієнтів.

Ключовою проблемою, що унеможливорює об'єктивну оцінку ефективності «зеленого» кредитування в Україні, є відсутність фінансової звітності щодо цих продуктів. Жоден із проаналізованих банків не розкриває детальних даних про обсяг виданих «зелених» кредитів у загальній структурі кредитного портфеля, рівень неповернень, ефективність реалізованих екопроєктів тощо. Така непрозорість ускладнює оцінку реального впливу «зелених» фінансових інструментів на економіку та екологію, що, в свою чергу, стримує як розвиток цього ринку, так і залучення міжнародних інвесторів.

Отже, для подальшого розвитку сектору необхідна як активніша позиція банків щодо впровадження «зеленого» кредитування, так і надання фінансової звітності, що створить підґрунтя для формування стратегії щодо розвитку даної сфери.

2.3. Аналіз кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» з перспективою впровадження «зелених» фінансових продуктів

В сучасних економічних реаліях, які ускладнені повномасштабною війною в Україні, розвиток банківського кредитування набув критичного значення для стабілізації та відновлення національної економіки. Воєнні дії суттєво вплинули на банківський сектор України, посиливши ризики неплатоспроможності, зменшивши платоспроможний попит та змусивши банки переглянути підходи до управління кредитним портфелем. У таких умовах аналіз ефективності формування та управління кредитним портфелем стає пріоритетним завданням для усіх фінансових установ.

Саме поняття «кредитний портфель» у науковій і нормативній літературі трактується по-різному. Відповідно до визначення, закріпленого у нормативних документах Національного банку України, «кредитний портфель» – це сукупність усіх банківських позик, структурованих за певними параметрами, що відповідають завданням і стратегії кредитної політики банку [35]. Нині, у період економічної невизначеності, спричиненої війною, якість формування кредитного портфеля залежить від здатності банків враховувати зовнішні ризики, забезпечувати належний рівень диверсифікації активів і підтримувати стабільність фінансової системи.

Надання кредитів є однією з ключових банківських операцій, що забезпечує стабільне джерело доходу та сприяє підтриманню фінансової стійкості банку в довгостроковій перспективі. Питому вагу кредитів в активах АТ КБ «ПриватБанк» зазначено у табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Питома вага кредитів в активах АТ КБ «ПриватБанк» у 2022-2024 рр. [26-28]

Період	Активи (усього), млн грн.	Надані кредити, млн грн.	Питома вага, %
31.12.2022	540 596	171 921	31,8
31.12.2023	680 008	226 256	33,27
31.12.2024	761 461	199 350	26,18

Дана таблиця засвідчує стабільну тенденцію до зростання загального обсягу активів АТ КБ «ПриватБанк» упродовж 2022–2024 років. На кінець 2023 року активи становили 680008 млн грн, що на 139412 млн грн або 25,8% більше, ніж у 2022 році. У 2024 році активи досягли 761461 млн грн, з приростом 81453 млн грн або ж 12% протягом року. Це вказує на збереження позитивної динаміки в управлінні банківськими ресурсами.

У 2023 році загальний обсяг наданих кредитів зріс з 171921 млн грн до 226256 млн грн, приріст склав аж 54335 млн грн або 31,6%, порівняно з 2022 роком. Проте вже у 2024 році цей показник скоротився до 199350 млн грн, зменшившись на 26906 млн грн або 11,9%. Основною причиною такого зниження стало скорочення обсягів кредитів та авансів, наданих іншим банкам, що є наслідком посилення вимог до управління міжбанківськими ризиками та загальної політики консервативного фінансового планування. Водночас обсяг кредитів і авансів клієнтам продовжував зростати, що свідчить про збереження високого попиту з боку населення та бізнесу, а також про спрямованість банку на підтримку реального сектору економіки.

Питома вага кредитів у структурі активів зросла з 31,8% у 2022 році до 33,27% у 2023 році, що свідчить про активізацію кредитної діяльності в той період. Проте у 2024 році цей показник знизився до 26,18%, що зумовлено не лише скороченням обсягу кредитування, а й переорієнтацією банку на інші, менш ризикові напрями інвестування, зокрема в державні цінні папери та високоліквідні активи. Отже, динаміка показників свідчить про збереження загальної тенденції до зростання активів банку, водночас скорочення обсягів кредитування та зниження їх питомої ваги в структурі активів у 2024 році вказує на зміну акцентів у стратегії розвитку банку з урахуванням поточних економічних ризиків і потреб у збереженні фінансової стійкості.

З метою аналізу динаміки основних показників в умовах економічної нестабільності, спричиненої повномасштабною війною в Україні представлено структуру кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за період 2022–2024 років (табл. 2.10).

Таблиця 2.10 – Структура кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк»
у 2022-2024 рр. за сегментами [26-28]

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Абсолютне відхилення 2024/2022, млн. грн.	Відносне відхилення 2024/2022, %
Депозитні сертифікати НБУ	100126	133798	78529	-21597	-21,57
Кошти банків за рахунками умовного зберігання (ескроу) у НБУ	3711	439	300	-3411	-91,92
Строкові розміщення коштів в банках	-	-	7760	-	-
Всього кредити та аванси банкам	103837	134237	86589	-17248	-16,61
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	167931	170042	162410	-5521	-3,29
Кредити юридичним особам	5340	6386	9112	3772	70,64
Кредити фізичним особам - кредитні картки	46593	54500	62703	16110	34,58
Кредити фізичним особам - споживчі кредити	3880	9764	12738	8858	228,30
Кредити фізичним особам - іпотечні кредити	3912	5618	8559	4647	118,79
Кредити фізичним особам - кредити на придбання автомобіля	328	885	2675	2347	715,55
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	21311	25454	23606	2295	10,77
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	1175	809	1835	660	56,17
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	250496	274917	283798	33302	13,29
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки	-182412	-182898	-171037	11375	-6,24
Всього кредитів та авансів клієнтам	68084	92019	112761	44677	65,62

У період з 2022 по 2024 рік структура кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» зазнала суттєвих змін, що було зумовлено як загальною макроекономічною ситуацією, так і трансформацією попиту на фінансові послуги в умовах воєнного стану. Загальний обсяг кредитів та авансів банкам у 2024 році зменшився до 86589 млн грн, що на 17248 млн грн або 16,61% менше порівняно з 2022 роком. Основне скорочення відбулося за рахунок зменшення обсягу депозитних сертифікатів НБУ на 21597 млн грн або 21,57%.

Крім зменшення вкладень у депозитні сертифікати, у 2024 році майже повністю припинено операції за рахунками умовного зберігання (ескроу) у НБУ, обсяг яких зменшився до 300 млн грн, що на 3411 млн грн або 91,92% менше порівняно з 2022 роком. Така динаміка свідчить про зниження потреби у використанні інструментів умовного депонування внаслідок падіння ділової активності та переорієнтації банку на більш ліквідні інструменти.

Разом із тим у структурі міжбанківських операцій з'явився новий напрям – строкові розміщення коштів в інших банках. У 2024 році їх обсяг склав 7760 млн грн, що свідчить про диверсифікацію інструментів управління ліквідністю та адаптацію до оновлених умов функціонування фінансового ринку. Запровадження строкових розміщень дозволяє підвищити ефективність розміщення тимчасово вільних коштів банку з урахуванням їх дохідності та строків обігу.

Аналіз динаміки кредитування клієнтів демонструє суттєве пожвавлення банківської активності. Загальний обсяг кредитів та авансів клієнтам (до коригування на резерви) збільшився на 33302 млн грн, або на 13,29% у порівнянні з 2022 роком. Найвагомніше зростання відбулося у сфері роздрібного кредитування. Кредити на придбання автомобілів зросли з 328 млн грн до 2675 млн грн, приріст складає аж 715,55%. Споживче кредитування фізичних осіб зросло на 228,3%, іпотечне — на 118,79%, а кредитування за кредитними картками — на 34,58%. Це вказує не лише на підвищення платоспроможності населення, а й про довіру до банківських інструментів у період поступової стабілізації.

Також спостерігається зростання обсягів кредитування юридичних осіб — з 5340 млн грн до 9112 млн грн або на 70,64%, що свідчить про активізацію підтримки підприємницького сектору. Водночас обсяг кредитів, виданих малому та середньому бізнесу (МСП), зріс на 10,77%, що засвідчує сталість банку у фінансуванні цієї категорії клієнтів. Також дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом зросла на 660 млн грн або 56,17%, що відображає зростання обсягів інвестицій у основні засоби та розвиток інфраструктури.

Однією з важливих змін є скорочення резерву під очікувані кредитні збитки на 11375 млн грн або на 6,24% з 182412 млн грн у 2022 році до 171 037 млн грн у 2024 році. Така динаміка вказує на покращення структури та якості кредитного портфеля, ефективну реалізацію ризик-орієнтованої політики банку, а також зростання рівня платіжної дисципліни з боку позичальників. Чистий обсяг кредитів та авансів клієнтам після вирахування резервів за досліджуваний період зріс із 68 084 млн грн до 112 761 млн грн, тобто на 44 677 млн грн або 65,62%.

Дана динаміка підтверджує ефективність реалізованої кредитної стратегії банку, орієнтованої на збалансоване розширення кредитування з урахуванням контрольованого рівня ризиків. Таким чином АТ КБ «ПриватБанк» демонструє послідовне посилення своєї позиції як універсального кредитора, здатного забезпечити потреби як роздрібного, так і корпоративного сегментів.

Додатково проведено вертикальний аналіз кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за окремими сегментами з метою виявлення найбільш затребуваних напрямів кредитування та оцінки їх динаміки упродовж 2022–2024 років (табл. 2.11).

Таблиця 2.11 – Вертикальний аналіз структури кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» у 2022-2024 рр. за сегментами [26-28]

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1	2	3	4
Депозитні сертифікати НБУ	96,43 %	99,67 %	90,69 %
Кошти банків за рахунками умовного зберігання (ескроу) у НБУ	3,57 %	0,33 %	0,35 %
Строкові розміщення коштів в банках	-	-	8,96 %
Всього кредити та аванси банкам	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	67,04 %	61,85 %	57,23 %
Кредити юридичним особам	2,13 %	2,32 %	3,21 %
Кредити фізичним особам - кредитні картки	18,60 %	19,82 %	22,09 %
Кредити фізичним особам - споживчі кредити	1,55 %	3,55 %	4,49 %
Кредити фізичним особам - іпотечні кредити	1,56 %	2,04 %	3,02 %
Кредити фізичним особам - кредити на придбання автомобіля	0,13 %	0,32 %	0,94 %

Продовження табл. 2.11

1	2	3	4
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	8,51 %	9,26 %	8,32 %
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	0,47 %	0,29 %	0,65 %
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Всього кредити та аванси банкам	100,00 %	100,00 %	100,00 %

У результаті вертикального аналізу структури кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2022–2024 роки можна констатувати наявність суттєвих змін у підходах до управління активами банку. У сегменті кредитів та авансів іншим банкам провідне місце впродовж усього періоду зберігали депозитні сертифікати НБУ, однак їхня частка зазнала помітних коливань: з 96,43% у 2022 році до 99,67% у 2023 році, а у 2024 році зменшилася до 90,69%. Зменшення частки сертифікатів у 2024 році відбулося внаслідок переорієнтації частини коштів на строкові розміщення в інших банках, що у структурі становили 8,96%. Частка коштів за рахунками умовного зберігання у НБУ, навпаки, поступово скоротилася: з 3,57% у 2022 році до 0,35% у 2024 році.

У структурі кредитів та авансів клієнтам упродовж 2022–2024 років спостерігається поступове зміщення акцентів у бік роздрібного кредитування. Кредити за кредитними картками зросли з 18,60% у 2022 році до 22,09% у 2024 році, що відображає посилення попиту на короткострокові позики з боку населення. Іпотечне кредитування також продемонструвало позитивну динаміку: з 1,56% у 2022 році до 3,02% у 2024 році, як і споживчі кредити, частка яких зросла з 1,55% до 4,49%. Кредити на придбання автомобіля також продемонстрували зростання з 0,13% у 2022 році до 0,94% у 2024 році.

Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу зросли у 2023 році до 9,26%, однак у 2024 році знизилися до 8,32% внаслідок перегляду ризик-стратегії банку щодо МСП, зокрема через нестабільність частини секторів. При цьому частка кредитів юридичним особам у загальному обсязі поступово зросла: з 2,13% у 2022 році до 3,21% у 2024 році, що свідчить про посилення підтримки корпоративного сегменту та розширення портфеля великих клієнтів. Частка

кредитів та дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом знизилася з 67,04% у 2022 році до 57,23% у 2024 році внаслідок переорієнтації банку на більш прибуткові й менш довгострокові сегменти кредитування, зокрема споживче кредитування фізичних осіб.

Отже, у 2022–2024 роках АТ КБ «ПриватБанк» послідовно оптимізував структуру свого кредитного портфеля, зменшуючи залежність від консервативних інструментів і нарощуючи частку прибуткових напрямів, орієнтованих на населення та стійкі сегменти бізнесу. Така динаміка свідчить про гнучку та виважену політику управління активами в умовах змінного макроекономічного середовища.

Кредитний портфель в розрізі галузей економіки для визначення галузей, які є цікавими для кредитування клієнтам АТ КБ «ПриватБанк» та найбільш перспективними з них з метою оптимізації та диверсифікації кредитного портфелю розглянуто в табл. 2.12. Визначені тенденції дадуть змогу скоригувати стратегію кредитування для максимізації прибутковості та мінімізації можливих збитків.

Таблиця 2.12 – Структура кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» у 2022-2024 рр. за галузями економіки [26-28]

Показник	2022 р.		2023 р.		2024 р.	
	млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%
1	2	3	4	5	6	7
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	167931	67,04	170042	61,85	162410	57,23
Кредити фізичним особам	55103	22,00	70914	25,79	86737	30,56
Кредити юридичним особам та підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)						
Рослинництво	12325	4,92	12194	4,44	10542	3,71
Роздрібна торгівля	3578	1,43	4077	1,48	4294	1,51
Оптова торгівля	2868	1,14	3948	1,48	3869	1,36
Інфраструктура	1206	0,48	1856	0,68	2076	0,73
Фінансовий сектор	4	0,00	1462	0,53	160	0,06
Виробництво товарів народного споживання	1033	0,41	1424	0,52	2422	0,85
Автомобільні дилери	617	0,25	1040	0,38	1204	0,42

Продовження табл. 2.12

1	2	3	4	5	6	7
Харчова промисловість	614	0,25	956	0,35	1321	0,47
Паливно-енергетичний комплекс	674	0,27	830	0,3	1326	0,47
Торгівля сільськогосподарською продукцією	343	0,14	650	0,24	621	0,22
Послуги	574	0,23	642	0,23	584	0,21
Будівництво та нерухомість	512	0,2	622	0,23	706	0,25
Будівельні матеріали	324	0,13	557	0,2	861	0,3
Металургійний комплекс	326	0,13	514	0,19	606	0,21
Соціальний сектор	278	0,11	505	0,18	583	0,21
Інше АПК та пов'язані галузі	425	0,17	467	0,17	489	0,17
Переробка сільськогосподарської продукції	151	0,06	358	0,13	461	0,16
Хімічний комплекс	162	0,06	315	0,11	316	0,11
Тваринництво	313	0,12	233	0,08	216	0,08
Авіабудування	141	0,06	137	0,05	301	0,11
Автомобілебудування	1	0,00	6	0,00	29	0,01
Суднобудування	-	-	2	0,00	4	0,00
Інше	110	0,04	142	0,05	159	0,06
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	250496	100	274917	100	283798	100

Аналіз змін у структурі кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» за період з 2022 по 2024 рік визначає ряд тенденцій, які свідчать про еволюцію кредитної політики банку та зміну пріоритетів у фінансуванні різних секторів економіки. Загальна сума кредитів та авансів клієнтам зросла з 250496 млн грн у 2022 році до 283798 млн грн у 2024 році, що становить приріст на 33302 млн грн або 13,3%. Це підтверджує зростання попиту на кредитні ресурси та активізацію фінансової діяльності банку в умовах економічної реабілітації країни.

Однією з основних змін є зниження частки кредитів та дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель. З 2022 року її частка зменшилася з 67,04% до 57,23% у 2024 році, що свідчить про поступове зменшення домінування цього сегменту в кредитному портфелі банку. Кредитування фізичних осіб показало суттєве зростання, збільшивши свою частку з 22,00% у 2022 році до 30,56% у 2024 році. Це відображає значний попит на споживчі кредити та зміцнення позицій банку в секторі роздрібного кредитування.

Серед секторів економіки, що отримали найбільше кредитних ресурсів, спостерігається активізація підтримки інфраструктурних проектів. Частка кредитів на інфраструктуру зростає з 0,48% у 2022 році до 0,73% у 2024 році, що вказує на стратегічний курс банку на підтримку відновлення інфраструктури країни. Значно збільшилось і кредитування будівельних матеріалів – з 0,13% до 0,3%, що свідчить про важливість цього сектору в контексті відновлення економіки. Також відзначається зростання кредитування таких секторів, як виробництво товарів народного споживання з 0,41% до 0,85%, харчова промисловість з 0,25% до 0,47% та паливно-енергетичний комплекс з 0,27% до 0,47%. Це підкреслює підтримку банком стратегічно важливих галузей, що забезпечують стабільність економічної ситуації в країні. Зменшення частки кредитування рослинництва з 4,92% у 2022 році до 3,71% у 2024 році та тваринництва з 0,12% до 0,08% у відповідний період вказує на зниження кредитної активності в аграрному секторі через економічні труднощі в цих галузях.

Зміни в кредитному портфелі АТ КБ «ПриватБанк» з 2022 по 2024 рік демонструють активне сприяння відновленню та розвитку ключових секторів економіки, зокрема інфраструктури, будівництва та виробництва товарів народного споживання. Банк адаптує свою кредитну політику до змінюваних економічних умов, зберігаючи акцент на підтримці стратегічно важливих і перспективних галузей.

Кредитна діяльність є одним із ключових напрямів функціонування банківських установ, оскільки вона забезпечує ефективний перерозподіл фінансових ресурсів від суб'єктів, які мають тимчасово вільні кошти, до тих, хто їх потребує. У процесі залучення депозитів банк не лише зберігає кошти вкладників, а й спрямовує їх на кредитування, забезпечуючи економічний розвиток та фінансову стабільність, надаючи позики на певних умовах та отримуючи прибуток у вигляді відсоткових платежів. Отже, кредитна діяльність виступає важливим інструментом стимулювання економіки, сприяючи розвитку

бізнесу, стимулюванню інвестицій та загальному зростанню фінансового сектору.

З огляду на те, що основною метою кредитної діяльності банку є отримання прибутку, доцільно розпочати аналіз кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» з оцінювання рівня доходності його кредитних операцій. Відповідні дані, необхідні для здійснення розрахунків, наведено у табл. 2.13.

Таблиця 2.13 – Дані для розрахунку показників рівня доходності кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»[26-28]

Показник	Значення, млн грн		
	2022 р.	2023 р.	2024 р.
Процентні доходи від кредитної діяльності	26171	41810	45477
Всього процентних доходів	43686	66238	77594
Всього доходи	76631	107827	124196

На основі даних, наведених у табл. 2.13, сформовано табл. 2.14, у якій представлено результати розрахунків показників доходності кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» у 2022-2024 рр., а також розраховано абсолютне відхилення за цими показниками.

Таблиця 2.14 – Розрахунок показників рівня доходності кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 рр. [26-28]

Показник	Формула розрахунку	2022 р., %	2023 р., %	2024 р., %	Абсолютне відхилення	
					2023 р./ 2022 р.	2024 р./ 2023 р.
1	2	3	4	5	6	7
Питома вага процентних доходів від кредитної діяльності в загальних процентних доходах	(Процентні доходи від кредитної діяльності / Всього процентних доходів) * 100%	59,91	63,12	58,61	3,21	-4,51
Доходність кредитної діяльності	(Процентні доходи від кредитної діяльності/Надані кредити) *100	15,22	18,48	22,81	3,26	4,33

1	2	3	4	5	6	7
Частка процентних доходів від кредитної діяльності у всіх доходах	(Процентні доходи від кредитної діяльності/Всього доходів) *100	34,15	38,78	36,62	4,62	-2,16

Результати розрахунків свідчать про зміни в рівні доходності кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» у 2022–2024 роках. Питома вага процентних доходів від кредитної діяльності в загальних процентних доходах АТ КБ «ПриватБанк» у 2022 році становила 59,91%, у 2023 році зросла до 63,12%, а у 2024 році знизилася до 58,61%. Цей показник характеризує частку доходів, сформованих саме за рахунок кредитної діяльності, у структурі всіх процентних доходів банку. Протягом 2022–2023 років спостерігається зростання на 3,21%, що свідчить про посилення ролі кредитування в забезпеченні процентних надходжень. У 2024 році відбулося зменшення цього показника на 4,51% порівняно з попереднім роком, що є результатом перерозподілу акцентів у джерелах формування процентного доходу банку.

Показник доходності кредитної діяльності також демонструє виражену динаміку. У 2022 році його значення становило 15,22%, у 2023 році зросло до 18,48%, а у 2024 році – до 22,81%. Цей показник відображає рівень ефективності кредитних операцій банку, тобто розмір доходу, отриманого з кожної гривні, спрямованої на кредитування. Зростання на 3,26% у 2023 році і ще на 4,33% у 2024 році вказує на послідовне підвищення ефективності кредитної діяльності, зумовлене як збільшенням обсягів прибуткових кредитів, так і підвищенням процентних ставок.

Частка процентних доходів від кредитної діяльності в загальній сумі доходів банку у 2022 році становила 34,15%, у 2023 році – 38,78%, а у 2024 році – 36,62%. Даний показник вказує на частку саме процентних доходів від кредитної діяльності у загальних доходах банку. У 2023 році відбулося зростання на 4,62%, порівняно з 2022 роком, що засвідчує зміцнення позицій кредитного портфеля у структурі банківських доходів. Зменшення показника на 2,16% у

2024 році порівняно з попереднім роком свідчить про відносне збільшення ваги інших джерел доходів, зокрема комісійних та інвестиційних операцій.

Також в контексті кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» варто розглянути непрацюючі кредити, оскільки вони безпосередньо відображають рівень ризиків для фінансової стабільності установи. Непрацюючі кредити, що не погашаються позичальниками, призводять до втрати доходу для банку, збільшення витрат на їх обслуговування та потреби у формуванні додаткових резервів для покриття можливих збитків. У результаті цього можуть виникнути проблеми з ліквідністю та платоспроможністю, що негативно впливає на здатність банку здійснювати нові кредитні операції та підтримувати належний рівень капіталу. Тому регулярний моніторинг і аналіз цього показника допомагає своєчасно виявляти потенційні загрози та застосовувати ефективні заходи щодо мінімізації ризиків. Зміни частки непрацюючих кредитів в АТ КБ «ПриватБанк» на 1 січня та на 1 грудня з 2020 року по 2024 рік зображено на рис. 2.1.

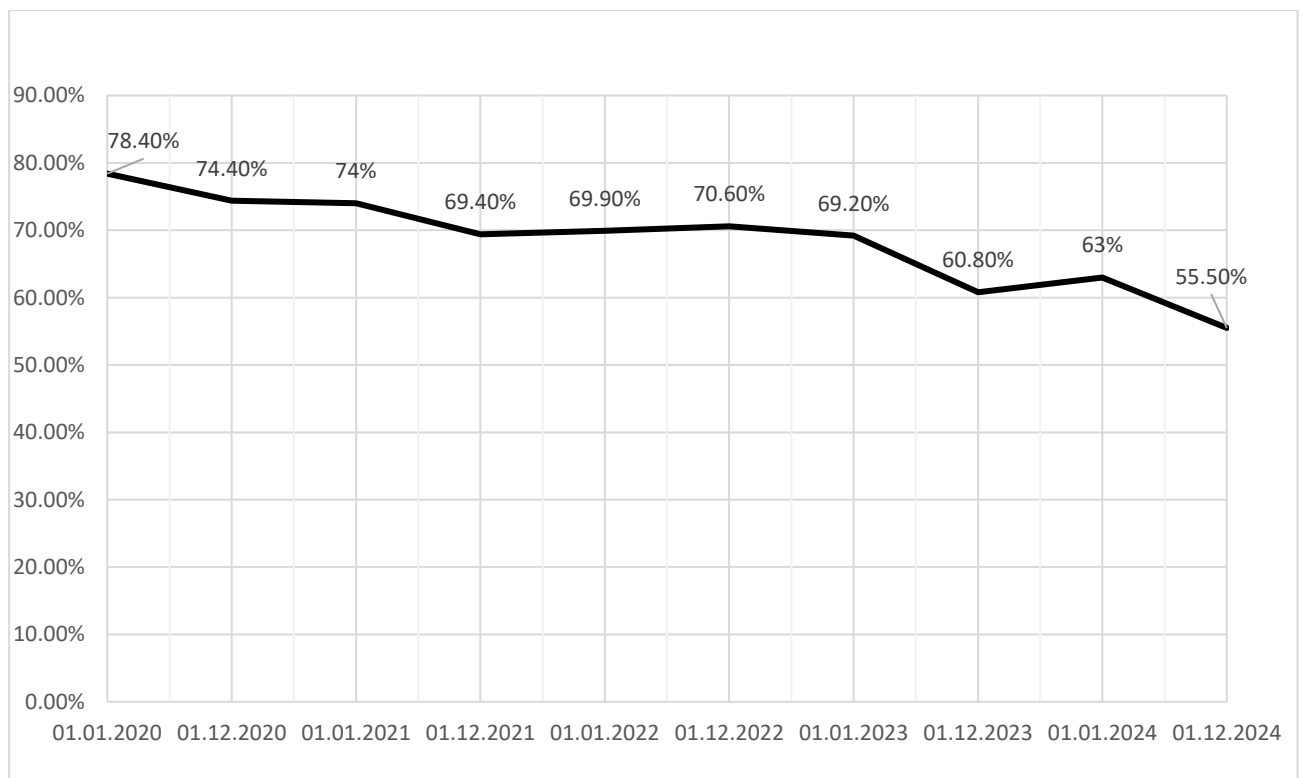


Рис. 2.1 – Частка непрацюючих кредитів в АТ КБ «ПриватБанк» з 2020 по 2024 рік

Протягом періоду з 2020 по 2024 роки в АТ КБ «ПриватБанк» спостерігається чітка тенденція до покращення управління проблемними кредитами, що підтверджується значним зниженням частки непрацюючих кредитів. На 01.01.2020 року цей показник складав 78,4%, але вже на 01.12.2024 року він знизився до 55,5%, що є суттєвим поліпшенням.

Аналізуючи динаміку цього показника, можна відзначити, що в 2020 році банк зіткнувся з низкою економічних викликів через пандемію COVID-19. Внаслідок коронакризи на початку 2020 року спостерігалось значне зростання рівня непрацюючих кредитів, що досягло 78,4%. Це можна пояснити економічною нестабільністю, зниженням доходів населення, збільшенням рівня безробіття та уповільненням бізнес-активності, що зробило багатьох позичальників взагалі неплатоспроможними. Однак вже до 01.12.2020 року ситуація дещо стабілізувалася, і частка непрацюючих кредитів знизилася до 74,4%, що вказує на певне поліпшення в управлінні кредитним портфелем. Вдалося досягти певного прогресу завдяки реалізації програм реструктуризації боргів і наданню фінансової підтримки позичальникам в умовах пандемії.

У 2021 році ще тривали наслідки пандемії COVID-19, що призвело до економічної нестабільності, зниження доходів населення та бізнесів. Це могло спричинити тимчасове зростання проблемних кредитів, що позначилося на підвищенні частки непрацюючих кредитів до 69,9% на 01.01.2022 року. У 2022 році, з початком повномасштабного вторгнення, економіка країни зазнала ще більшого тиску, що відображалось на фінансових показниках багатьох компаній, включаючи банки. Невизначеність і зміни в економічних умовах, а також суттєві проблеми з ліквідністю для частини позичальників призвели до тимчасового погіршення фінансового стану, що в свою чергу збільшило частку непрацюючих кредитів до 70,6% на 01.12.2022 року. Проте в 2023 році, незважаючи на складну ситуацію через обстріли енергетичної інфраструктури, банк продовжив ефективно працювати над зменшенням рівня непрацюючих кредитів.

Частка непрацюючих кредитів знизилася до 60,8% на 01.12.2023 року, що свідчить про певне стабілізаційне покращення, зокрема завдяки реструктуризації

боргів і підтримці клієнтів в умовах кризи. Зниження частки непрацюючих кредитів у 2024 році до 55,5% є свідченням стабільної і послідовної роботи банку над поліпшенням кредитного портфеля. Зокрема, на це вплинуло вдосконалення процедур оцінки кредитоспроможності та покращення реструктуризації проблемних позик. Отже, хоч і спостерігаються певні коливання у частці непрацюючих кредитів, загальна тенденція до зниження цього показника є позитивною і свідчить про успішну стратегію банку щодо управління ризиками, навіть в умовах зовнішніх криз.

Окрім аналізу доходів, важливим елементом оцінки ефективності діяльності АТ КБ «ПриватБанк» є структура та динаміка витрат. Саме витрати безпосередньо впливають на фінансовий результат банку, рівень рентабельності та можливість забезпечення стійкого зростання в умовах змін зовнішнього середовища. Види витрат АТ КБ «ПриватБанк» за 2022–2024 роки представлено у табл. 2.15.

Таблиця 2.15 – Аналіз витрат АТ КБ «ПриватБанк» у 2022–2024 рр.

Показник	2022 р., млн грн	2023 р., млн грн	2024 р., млн грн	Абсолютне відхилення 2023/2022, млн грн	Абсолютне відхилення 2024/2023, млн грн
Всього процентних витрат	3768	6616	10706	2848	4090
Всього комісійних витрат	12505	17150	18834	4645	1684
Всього інших адміністративних та операційних витрат	10473	10946	11341	473	395
Всього витрат	26746	34712	40881	7966	6169

Аналіз динаміки витрат банку у 2022–2024 роках свідчить про стабільне зростання всіх основних складових. Процентні витрати зросли з 3768 млн грн у 2022 році до 6616 млн грн у 2023 році, а у 2024 році досягли 10706 млн грн. Абсолютне зростання за два роки становило 6938 млн грн, що пояснюється активним залученням депозитних ресурсів для фінансування кредитних

операцій, а також зростанням облікової ставки НБУ, що вплинуло на вартість залучених коштів. Комісійні витрати збільшилися з 12505 млн грн у 2022 році до 17150 млн грн у 2023 році та до 18834 млн грн у 2024 році. Приріст за два роки становив 6329 млн грн і обумовлений розширенням обсягу операцій з обслуговування клієнтів, збільшенням кількості транзакцій, а також розвитком цифрових банківських послуг, що потребували додаткових витрат на технічну підтримку та обробку операцій.

Інші адміністративні та операційні витрати зросли з 10473 млн грн у 2022 році до 10946 млн грн у 2023 році та 11341 млн грн у 2024 році. Загальне зростання за період склало 868 млн грн. Основними причинами стали підвищення витрат на оплату праці працівників, оновлення ІТ-інфраструктури та впровадження нових вимог регуляторів, які потребували додаткових адміністративних ресурсів. Загальна сума витрат зросла з 26 746 млн грн у 2022 році до 34 712 млн грн у 2023 році та досягла 40 881 млн грн у 2024 році. Абсолютне зростання становило 14 135 млн грн, що прямо свідчить про збільшення масштабів діяльності банку, зростання кількості операцій, а також вплив інфляційних чинників на собівартість банківських послуг.

Окрім показників прибутковості та витрат банку, вагоме значення має також рівень ризикованості кредитної діяльності банку. Дані, необхідні для розрахунку рівня ризику діяльності АТ КБ «ПриватБанк» наведено у табл. 2.16.

Таблиця 2.16 – Дані для розрахунку показників рівня ризикованості кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» [26-28]

Показник	Значення, млн грн		
	2022 р.	2023 р.	2024 р.
Власний капітал	57789	84846	99144
Надані кредити (Кредитний портфель)	171921	226256	199350
Знецінені кредити (Проблемні кредити)	167931	170042	162410
Резерв під очікувані кредитні збитки	182412	182898	171037

Розрахунок показників рівня ризикованості кредитної діяльності здійснено у табл. 2.17, використовуючи дані, зазначені в табл. 2.16.

Таблиця 2.17 – Розрахунок показників рівня ризикованості кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 рр. [26-28]

Показник	Формула розрахунку	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Абсолютне відхилення	
					2023 р./ 2022 р.	2024 р./ 2023 р.
Коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом банку	ВК/КП	0,34	0,38	0,5	0,04	0,12
Коефіцієнт якості кредитного портфеля	Рпокз/КП	1,06	0,81	0,86	-0,25	0,05
Коефіцієнт покриття класифікованих кредитів власним капіталом банку	Рпокз/ВК	3,16	2,16	1,73	-1	-0,43
Коефіцієнт проблемних позик	Пкр/КП	0,98	0,75	0,81	-0,23	0,06

Розрахунок показників рівня ризикованості кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 роки вказує на певні зміни в його фінансовій стійкості та кредитній політиці. Коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом у 2024 році досяг рівня 0,5, що є помітним зростанням порівняно з 0,34 у 2022 році. Це зростання на 0,12 пункти можна пояснити збільшенням власного капіталу банку та кращим управлінням його активами, що дозволяє банку знижувати ризик дефолту при виконанні кредитних зобов'язань.

З іншого боку, коефіцієнт якості кредитного портфеля продемонстрував зниження з 1,06 у 2022 році до 0,81 у 2023 році, що відображає зменшення обсягів резервів, необхідних для покриття очікуваних збитків від кредитних операцій. Таке зниження обумовлено значним поліпшенням структури кредитного портфеля, зокрема зменшенням частки високоризикових кредитів. Водночас у 2024 році цей показник залишився стабільним на рівні 0,86, що вказує на підтримку достатнього рівня резервування в умовах незмінної якості кредитів.

Зменшення коефіцієнта покриття класифікованих кредитів власним капіталом з 3,16 у 2022 році до 1,73 у 2024 році свідчить про поступове зниження частки проблемних кредитів у портфелі банку. Це стало можливим завдяки

активній роботі з реструктуризації та управлінню ризиками проблемної заборгованості. Проте такий результат також вказує на зменшення надлишкових резервів для покриття класифікованих активів, що може бути як позитивним, так і потенційно викликати необхідність додаткових заходів для забезпечення фінансової стійкості. Коефіцієнт проблемних позик знизився з 0,98 у 2022 році до 0,75 у 2023 році, що є наслідком зниження частки таких позик в загальному обсязі кредитного портфеля банку. У 2024 році цей коефіцієнт зріс до 0,81, що може бути результатом незначного збільшення кількості проблемних кредитів через зміни в економічній ситуації та попиті на кредитні ресурси.

Отже, загальна оцінка рівня ризикованості кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» свідчить про позитивні тенденції у напрямку зміцнення фінансової стабільності, зростання ролі власного капіталу в покритті ризикових активів, а також покращення якості кредитного портфеля. Подальше удосконалення механізмів управління резервами та мінімізація частки проблемної заборгованості залишаються актуальними завданнями банку в контексті підтримання фінансової надійності.

Висновки до розділу 2

1. Фінансові результати АТ КБ «ПриватБанк» за 2022–2024 роки демонструють позитивну динаміку: обсяг активів зріс з 540596 млн грн до 761461 млн грн, тоді як власний капітал збільшився на понад 70% — з 57789 млн грн до 99144 млн грн. Це свідчить про суттєве посилення фінансової стійкості банку та зростання його здатності до ефективного управління ризиками.

2. Дослідження «зеленого» кредитування в банківській системі України показало, що цей напрям є важливим для підтримки сектора відновлюваної енергетики та енергетичної трансформації. Незважаючи на активну участь державних банків, сектор стикається зі значними фінансовими викликами, головним чином через високий рівень проблемної заборгованості. Станом на 1 травня 2024 року, частка непрацюючих кредитів (NPL) у «зеленій» енергетиці

сягала 63%. Порівняльний аналіз пропозицій провідних банків виявив, що АТ КБ «ПриватБанк» наразі має обмежений спектр «зелених» кредитних продуктів (3 програми) порівняно з лідером ринку АБ «Укргазбанк», що вказує на значний потенціал для розширення діяльності банку у цій сфері. Крім того, виявлено системну проблему для всього ринку – відсутність прозорої та стандартизованої фінансової звітності банків щодо «зеленого» фінансування, що ускладнює його оцінку та подальший розвиток.

3. Аналіз кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» за період 2022-2024 років відображає його адаптацію до умов воєнного часу. Хоча загальний обсяг активів зріс до 761461 млн грн у 2024 році, обсяг наданих кредитів у цьому ж році скоротився до 199350 млн грн, а їх питома вага в активах знизилася з 31,8% у 2022 році до 26,18% у 2024 році, відображаючи зміну стратегічних акцентів. Водночас, відбулося зростання обсягу кредитів, наданих клієнтам, на 33302 млн грн або 13,29%. Розподіл портфелю за галузями демонструє збільшення частки кредитування таких важливих для відновлення секторів, як інфраструктура з 0,48% до 0,73% та будівельні матеріали з 0,13% до 0,3%. Важливою позитивною зміною є зниження резерву під очікувані кредитні збитки на 11375 млн грн або 6,24%, що вказує на підвищення якості кредитного портфелю та ефективність ризик-менеджменту. Оцінка кредитної діяльності банку з позицій дохідності та ризикованості підтверджує зростання ефективності кредитних операцій.

4. АТ КБ «ПриватБанк» демонструє стабільні фінансові показники, ефективно адаптує кредитну політику до мінливих економічних умов та вміло управляє ризиками, водночас здійснюючи підтримку пріоритетних галузей економіки. Участь АТ КБ «ПриватБанк» у сфері «зеленого» фінансування наразі залишається обмеженою, порівняно з можливим потенціалом і прикладами діяльності інших фінансових установ. Подальше просування «зеленого» кредитування потребує поглибленого ризик-аналізу та впровадження спеціалізованих фінансових програм.

РОЗДІЛ 3
ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ «ЗЕЛЕНИХ» ФІНАНСОВИХ
ПРОДУКТІВ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ НА ПРИКЛАДІ
АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

3.1. Адаптація міжнародних «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк» та перспективи їх розвитку

Розвиток «зелених» банківських продуктів є стратегічним напрямком глобальної фінансової системи, що обумовлено зростанням екологічних ризиків та регуляторними вимогами щодо декарбонізації економіки. Досвід провідних банків світу демонструє, що інтеграція екологічних принципів у фінансові послуги не лише сприяє сталому розвитку, але й формує нові джерела прибутку. Водночас, впровадження інноваційних «зелених» фінансових продуктів дозволяє банкам залучати нові категорії клієнтів, підвищувати свою конкурентоспроможність і відповідати міжнародним стандартам ESG (екологічного, соціального та корпоративного управління). Першим важливим кроком стосовно розвитку «зелених» банківських продуктів в АТ КБ «ПриватБанк» є адаптація «зелених» фінансових продуктів, які вже успішно працюють у провідних установах світу, до специфічних умов українського ринку. Це допоможе вирішити локальні екологічні проблеми та сприятиме сталому економічному розвитку країни. «Зелені» фінансові продукти іноземних фінансових установ, які можна впровадити для АТ КБ «ПриватБанк» зазначені у табл. 3.1. АТ КБ «ПриватБанк» має широкі можливості для адаптації провідних міжнародних «зелених» фінансових продуктів. Зазначимо, в яких країнах є популярними дані «зелені» фінансові продукти, в яких банках представлені ці послуги, а також як світові практики можуть бути адаптовані до українського ринку.

Таблиця 3.1 – «Зелені» фінансові продукти іноземних фінансових установ
[36-43]

Назва продукту	Фінансова установа	Країна	Опис
Еко-депозити з компенсацією CO ₂	Bank of Åland	Фінляндія	Накопичувальні рахунки, що виплачують екологічний бонус до 0,2% від загальної суми депозитних коштів, а частина відсотків інвестується у еко-проекти.
«Зелена» кредитна карта з кешбеком	Aspiration Bank	США	Кешбек до 6% за покупки в екологічно відповідальних компаніях (органічні магазини, електрозаправки).
«Зелена» іпотека на житло	Усі нідерландські банки	Нідерланди	Урядова «зелена» іпотечна ініціатива. Зниження відсоткової ставки на 1% для кредитів, що відповідають екологічним критеріям.
«Зелений» кредит на комерційну нерухомість	TAF / Tridel	Канада	«Зелені» кредити для нових багатоквартирних будинків, які повинні демонструвати економію енергії на 25%+ порівняно зі звичайними проектами.
Вуглецево-нейтральний банкінг	Bunq	Нідерланди	Рахунки, які компенсують викиди вуглецю через сертифіковані проекти.
Облігації з біорізноманіття	Banco Davivienda & BBVA Colombia	Колумбія	Це облігації, спеціально створені для фінансування проектів, спрямованих на захист, збереження та відновлення біорізноманіття.
Платформа сталого інвестування	J.P. Morgan Private Bank	США	Надає клієнтам платформу для інвестування в сталі активи різних класів, узгоджуючи портфелі з екологічними та соціальними цілями.
Фінансування центрів переробки відходів	BNP Paribas	Франція	Кредити для будівництва центрів переробки відходів з пільговими ставками для муніципалітетів.
Аналіз кліматичних ризиків	Zurich Insurance Group	Швейцарія	Послуги з оцінки впливу природних катастроф на бізнес та громади, включаючи інструмент Climate Spotlight для аналізу ризиків через власні кліматичні дані.
«Зелені» облігації	Міжнародна фінансова корпорація	Глобально	Боргові інструменти для фінансування енергоефективності та відновлювальних джерел енергії

Впровадження еко-депозитів із компенсацією CO₂ може реалізовуватись через створення накопичувальних рахунків, де частина відсоткових нарахувань

(приблизно 0,5–1% річних) автоматично спрямовується на фінансування проектів із відновлення лісів чи встановлення сонячних електростанцій. Такі депозити можуть бути інтегровані з програмою лояльності «Привіт» із можливістю відстеження екологічного ефекту через Приват24. «Зелену» кредитну карту доцільно реалізувати у форматі кешбеку, наприклад до 5% за покупки в екологічно сертифікованих магазинах, зокрема органічних мережах та електрозаправках (наприклад, WOG Charge), що можна інтегрувати у вже існуючі картки типу «Універсальна» або преміальні продукти. Це може супроводжуватись перетворенням акції «Зелена п'ятниця» у постійну пропозицію з додатковими бонусами.

АТ КБ «ПриватБанк» може впровадити програму «Еко-іпотека», що передбачатиме зниження відсоткової ставки на 3-5% для кредитів на житло, яке відповідає екологічним стандартам. У рамках даної ініціативи АТ КБ «ПриватБанк» співпрацюватиме з Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження України для перевірки відповідності будівель екологічним вимогам, таким як енергоефективність, використання відновлювальних джерел енергії або наявність «зелених» сертифікатів. Клієнти можуть подати заявку на отримання кредиту через платформу Приват24, де буде інтегрована функція перевірки екологічного статусу житла. Для забезпечення знижених ставок надаватимуться додаткові державні або міжнародні субсидії та гарантії, зокрема через співпрацю з Європейським банком реконструкції та розвитку. Це дозволить не лише знизити вартість кредиту, але й підтримати ініціативи з покращення екологічного середовища в Україні.

«Зелені» кредити на комерційну нерухомість, як це практикується в Канаді, можуть бути адаптовані для АТ КБ «ПриватБанк» для стимулювання будівництва енергоефективних бізнес-об'єктів в Україні. Банк може пропонувати знижки на кредити для забудовників, які реалізують проекти з енергозбереженням на рівні 25% і більше в порівнянні зі стандартними будівлями. Кредити видаватимуться за умовою сертифікації проектів за міжнародними стандартами енергоефективності, такими як LEED або BREEAM,

що також можуть бути інтегровані в додаток Приват24 для бізнесу для швидкої перевірки. Підтримка таких проектів може бути посилена за допомогою державних субсидій або податкових пільг для забудовників, що реалізують енергоефективні об'єкти. Спільно з Міністерством розвитку громад та територій України, АТ КБ «ПриватБанк» може створити систему, де такі кредити будуть доступні за зниженими ставками, забезпечуючи тим самим додаткову мотивацію для інвесторів. Водночас, подібні кредити сприятимуть розвитку екологічно чистої та енергоефективної нерухомості в Україні.

Ідея вуглецево-нейтрального банкінгу, як це реалізовано в Нідерландах банком Bunq, може стати цікавою для АТ КБ «ПриватБанк». Можна створити рахунки, які автоматично компенсуватимуть викиди CO₂ клієнтів через інвестиції в сертифіковані екологічні проекти. Наприклад, клієнти, відкриваючи та використовуючи свої рахунки, могли б бачити, як частина їхніх транзакцій сприяє фінансуванню проектів, що знижують викиди парникових газів або відновлюють ліси. АТ КБ «ПриватБанк» міг би інтегрувати таку ініціативу в свої цифрові платформи, наприклад, через Приват24, де клієнти могли б відслідковувати свій «вуглецевий слід» та бачити, яку кількість CO₂ вони компенсували. Водночас це сприятиме популяризації екологічно відповідального банкінгу серед українців, залучаючи їх до участі в таких глобальних ініціативах без особливих зусиль. Такий підхід також стане гарним доповненням до корпоративної соціальної відповідальності банку, надаючи клієнтам можливість зробити свій внесок у боротьбу з кліматичними змінами.

Облігації з біорізноманіття, як це реалізовано в Колумбії банками Banco Davivienda та BBVA, є спеціально створеними для фінансування проектів, спрямованих на захист, збереження та відновлення біорізноманіття. Для підтримки ініціатив зі збереження природних територій України пропонується випустити «Облігації для біорізноманіття України», які будуть спрямовані на фінансування проектів з охорони та відновлення екосистеми Карпат, лісових масивів Полісся та прибережних зон Чорного моря. Як емітент облігацій може виступити АТ КБ «ПриватБанк» у партнерстві з Міністерством захисту довкілля

та природних ресурсів України та Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC). Цей інструмент дозволить залучити фінансування для екологічно важливих проектів. Придбати облігації можна буде безпосередньо через платформу Приват24, що спростить доступ для інвесторів. Реалізація цього продукту сприятиме збереженню біорізноманіття та підтримці сталого розвитку.

Концепція сталого інвестування, що реалізована в J.P. Morgan Private Bank, може бути адаптована для АТ КБ «ПриватБанк» шляхом створення аналогічної платформи для клієнтів, які бажають інвестувати в проекти, що відповідають екологічним та соціальним цілям. Платформа може дозволити клієнтам вибирати з різних класів активів, таких як «зелені» облігації, акції компаній, що працюють у сфері відновлювальної енергетики, або проекти в агробізнесі з екологічною спрямованістю. Це дозволить клієнтам ПриватБанку будувати інвестиційні портфелі, що відповідають принципам сталого розвитку. Для зручності та доступності платформа може бути інтегрована з Приват24, що дозволить користувачам відстежувати свої інвестиції в режимі реального часу.

Фінансування центрів переробки відходів може стати важливою складовою «зеленої» фінансової стратегії для АТ КБ «ПриватБанк». Банк може запровадити програму довгострокових кредитів для муніципалітетів строком на 5–7 років з пільговими ставками, надаючи підтримку будівництву та модернізації підприємств з переробки відходів. Важливою умовою стане залучення державних або міжнародних гарантій, зокрема через партнерства з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) або Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC). Пріоритет має бути наданий великим містам, таким як Київ, Львів або Одеса, де існує великий потенціал для ефективного впровадження таких проектів.

АТ КБ «ПриватБанк» може запровадити послугу оцінки кліматичних ризиків для корпоративних клієнтів, адаптувавши досвід Zurich Insurance Group. Банк може пропонувати аналіз впливу природних катастроф на бізнес, враховуючи регіональні особливості та кліматичні зміни. Оцінка ризиків здійснюватиметься за допомогою супутникових даних та відкритих

прогностичних моделей, таких як Copernicus, що дозволить отримувати точні дані про зміни клімату в реальному часі. Інтеграція цих результатів у систему прийняття рішень при кредитуванні допоможе банку більш обґрунтовано визначати рівень ризику для клієнтів та надавати більш персоналізовані фінансові продукти.

Окремо варто розглянути можливість емісії «зелених» облігацій для фінансування проєктів з відновлювальної енергетики — наприклад, будівництва сонячних парків у Дніпропетровській області. Залучення капіталу може здійснюватись через додаток Приват24, із дотриманням міжнародних стандартів прозорості. Таким чином, для АТ КБ «ПриватБанк» перспективним є поєднання глобального досвіду із внутрішніми технологічними можливостями та партнерствами. Інтеграція «зелених» рішень у платформу «Привіт» дозволить персоналізувати екопропозиції для клієнтів. Водночас співпраця з державними інституціями сприятиме реалізації проєктів із субсидійним супроводом, зокрема у сферах відновлювальних джерел енергії. Додаток Приват24 може виступати як універсальний цифровий хаб для керування всім спектром «зелених» фінансових продуктів — від еко-депозитів до облігацій.

Перехід фінансового сектору до сталого розвитку зумовлює необхідність розробки нових фінансових інструментів та оптимізації вже існуючих механізмів підтримки екопроєктів, тому другим важливим кроком для розвитку «зелених» банківських продуктів у АТ КБ ПриватБанк є впровадження новітніх «зелених» продуктів за допомогою інновацій. Використання інновацій сприятиме мобілізації капіталу для фінансування екопроєктів, сприяючи розв'язанню глобальних екологічних проблем. Запропоновані шляхи розвитку «зелених» банківських продуктів наведені у табл. 3.2.

Один із ключових напрямів розвитку «зелених» банківських продуктів для АТ КБ «ПриватБанк» — використання передових технологій, таких як штучний інтелект (AI) та блокчейн. Ці технології дозволять оптимізувати процеси фінансування та підвищити ефективність «зелених» проєктів.

Таблиця 3.2 – Шляхи розвитку «зелених» банківських продуктів [44]

Шляхи розвитку	Опис
Використання передових технологій	Інтеграція AI та блокчейну
Розширення пропозицій продуктів	Розширення «зелених» фінансових інструментів
Заохочення участі споживачів	Освітні кампанії та стимули
Посилення нормативних рамок	Стандартизація та податкові пільги
Посилення співпраці	Спільне фінансування проектів
Підтримка довгострокових інновацій	Фінансування нових технологій
Цифрові екосистеми	Платформи для «зелених» транзакцій
Адаптивне регулювання	Гнучке реагування на зміни клімату

Штучний інтелект може бути використаний для оцінки ризиків АТ КБ «ПриватБанк», аналізуючи дані для ідентифікації життєздатних «зелених» проектів з мінімальними ризиками. Блокчейн забезпечить безпечну та прозору видачу коштів для «зелених» ініціатив АТ КБ «ПриватБанк», підвищуючи довіру до фінансових операцій та спрощуючи процеси управління ризиками.

Розширення асортименту «зелених» фінансових інструментів є необхідним для задоволення різноманітних запитів клієнтів АТ КБ «ПриватБанк». АТ КБ «ПриватБанк» може запровадити спеціалізовані продукти, такі як «зелені» страхові поліси, які покривають кліматичні ризики, або програми компенсації вуглецевих викидів. Дані програми будуть надавати можливість підприємствам та фізичним особам здійснювати компенсацію власних викидів парникових газів шляхом придбання відповідних вуглецевих одиниць, сприяючи таким чином пом'якшенню їхнього вуглецевого сліду. Також АТ КБ «ПриватБанк» може розробляти спеціалізовані фінансові пакети для галузей, які проходять «зелені» трансформації, таких як чиста енергетика, електромобілі чи інші галузі, які активно впроваджують екологічно чисті технології.

Значну роль у поширенні екологічних фінансових рішень відіграє заохочення участі споживачів. Інформаційні кампанії, що висвітлюють переваги сталих банківських продуктів, будуть підвищувати обізнаність серед населення. Додаткові стимули, такі як знижені відсоткові ставки за екологічними кредитами або певні бонуси за вибір сталих фінансових інструментів можуть підвищити

мотивацію клієнтів АТ КБ «ПриватБанк» обирати саме «зелені» фінансові продукти.

Не менш важливим аспектом є посилення нормативних рамок. Запровадження урядами країн чітких стандартів для «зелених» інвестицій та фінансових продуктів, а також податкові стимули для банків, що активно підтримують екологічні ініціативи та сприяють стабільному розвитку цього сегмента ринку. Прикладом податкових заходів може бути прийнятий Закон про зниження інфляції в США 16 серпня 2022 року [45], що посприяв збільшенню інвестицій у відновлювану енергетику. Після прийняття даного закону було оголошено від компаній з виробництва автомобілів та акумуляторів про заплановані нові заводи на суму 52 мільярди доларів.

Ефективне впровадження «зелених» фінансових продуктів АТ КБ «ПриватБанк» можливе лише за умови посилення співпраці з державними інституціями та приватним сектором, що стимулюватиме застосування інновацій у сфері «зеленого» фінансування. Публічно-приватні партнерства дозволять фінансувати великомасштабні проекти відновлюваної енергетики та підтримувати інноваційні «зелені» ініціативи, адаптовані до українських реалій. Прийняття глобальних стандартів розкриття інформації ESG сприяє прозорості та узгодженості у фінансових операціях, а інтеграція з місцевими ініціативами сприятиме розвитку сталої інфраструктури та технологій в Україні.

Для АТ КБ «ПриватБанк» важливим є створення власних цифрових екосистем, які стануть платформами для зручного здійснення «зелених» транзакцій. Інтеграція функцій купівлі-продажу вуглецевих одиниць, інвестицій у «зелені» проекти та отримання консультацій щодо сталого розвитку безпосередньо в мобільний додаток «Приват24» сприятиме залученню широкої аудиторії до екологічно відповідальних фінансових операцій. В умовах швидких змін клімату та технологічного прогресу, адаптивне регулювання є необхідним для забезпечення ефективності та стабільності «зеленого» банкінгу в Україні. АТ КБ «ПриватБанк» має активно співпрацювати з регуляторними органами, щоб розробляти гнучкі механізми, які враховують нові екологічні вимоги та

сприяють інноваціям у сфері сталого фінансування. Це дозволить банку оперативного реагувати на виклики, пов'язані зі зміною клімату, та підтримувати конкурентоспроможність на ринку.

Так як глобальні зусилля посилюються для досягнення нульових викидів до 2050 року, то попит на «зелені» банківські продукти буде стабільно збільшуватися. Ключову роль у цьому процесі відіграватимуть банки, які повинні активно впроваджувати інновації та адаптуватися до міжнародних стандартів. Завдяки розширенню асортименту власних «зелених» продуктів, інтеграції сучасних технологій та розвитку партнерських відносин, фінансові установи зможуть не лише зробити вагомий внесок у забезпечення сталого розвитку, але й отримати суттєві конкурентні переваги на ринку, зокрема покращити власний імідж, залучити нових клієнтів та зміцнити свою ринкову позицію.

3.2. Впровадження та прогнозування ефективності адаптованих «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк»

АТ КБ «ПриватБанк» має всі необхідні ресурси для успішного впровадження новітніх «зелених» фінансових продуктів, враховуючи сучасні світові тенденції та досвід провідних фінансових установ. У АТ КБ «ПриватБанк» створена цифрова інфраструктура, є велика аудиторія клієнтів, зручний у використанні мобільний додаток Приват24, а також налагоджена співпраця з державними інституціями. Все це відкриває широкі можливості для реалізації інноваційних сталих екологічних рішень у межах банківської діяльності. Впровадження передових іноземних «зелених» фінансових продуктів дозволить АТ КБ «ПриватБанк» оперативно інтегрувати найкращі світові практики та ефективні моделі сталого фінансування. Це сприятиме швидшій адаптації до міжнародних екологічних стандартів та підвищить привабливість банку для іноземних інвесторів і партнерів. Використання вже апробованих рішень прискорить процес запуску нових послуг для широкої аудиторії

українських клієнтів. Такий підхід також допоможе задовольнити зростаючий попит на екологічно відповідальні фінансові інструменти, спираючись на успішний досвід провідних світових фінансових установ. Заходи впровадження адаптованих «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк» наведені у табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Заходи впровадження адаптованих «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк»

Назва заходу	Термін реалізації	Очікувані витрати (тис. грн)	Джерела фінансування
Еко-депозити з компенсацією CO ₂	6 місяців	1000	Власні кошти, інвестиції
«Зелена» кредитна картка	9 місяців	1500	Власні кошти
«Зелені» кредити для бізнесу	15 місяців	2000	Власні кошти, державні/міжнародні гранти
Вуглецево-нейтральний банкінг	10 місяців	1300	Власні кошти
«Облігації для біорізноманіття України»	18 місяців	2000	Власні кошти, інвестиції, державні/міжнародні гранти
Платформа сталого інвестування в Приват24	14 місяців	4000	Власні кошти, інвестиції
Фінансування центрів переробки відходів	12 місяців	3000	Власні кошти, інвестиції
Послуга оцінки кліматичних ризиків для корпоративних клієнтів	9 місяців	1000	Власні кошти
Емісія власних «зелених» облігацій	16 місяців	2500	Власні кошти, інвестиції
«Еко-іпотека»	12 місяців	2500	Власні кошти, державні/міжнародні гранти

Розробка еко-депозитів з компенсацією CO₂ є важливим кроком у напрямку інтеграції фінансових продуктів, які сприяють зниженню вуглецевого сліду клієнтів. Цей продукт має на меті стимулювати клієнтів до активної участі в екоініціативах шляхом надання депозитних продуктів, доходи від яких спрямовуються на компенсацію викидів CO₂. Оскільки екологічні питання стають все більш актуальними, створення таких депозитів є важливою відповіддю на потребу в інструментах, які дозволяють фінансово підтримати боротьбу зі зміною клімату. Проект передбачає розробку спеціалізованої платформи для управління компенсацією викидів, яка дозволить клієнтам банку

зрозуміти свій вплив на навколишнє середовище та підтримати збереження екосистем. Термін реалізації проєкту – 6 місяців, із загальними витратами 1000 тис. грн., що фінансуватимуться за рахунок власних коштів та інвестицій. Очікуваний результат – створення інноваційного фінансового продукту, який не тільки забезпечить прибуток клієнтів, але й сприятиме збереженню довкілля.

Запровадження «зеленої» кредитної картки розглядається як перспективний напрям залучення клієнтів до фінансування екологічних ініціатив через їхню повсякденну фінансову діяльність. Ключовою особливістю продукту стане інтеграція екологічних бонусів, що надаватимуть переваги користувачам при здійсненні покупок у торговельних мережах, які підтримують принципи сталого розвитку. Очікується, що це сприятиме підвищенню зацікавленості широкого загалу у активній підтримці «зеленої» економіки, зокрема серед молоді, яка демонструє високу схильність до етичного споживання. Реалізацію проєкту заплановано протягом 9 місяців із витратами у розмірі 1500 тис. грн, що покриватиметься за рахунок власних фінансових ресурсів. Стратегічною метою є успішний випуск кредитної картки, яка здобуде популярність серед широкої аудиторії та матиме відчутний позитивний вплив на популяризацію екологічного фінансування.

Запуск продукту «Еко-іпотека» є стратегічним кроком у підтримці енергоефективності житлового сектору. Цей продукт дозволить знизити витрати на енергію та сприятиме розвитку енергоефективного будівництва в Україні. Важливим аспектом є залучення грантів та державних фінансових інструментів для зниження вартості кредитів. Проєкт розрахований на 12 місяців з витратами 2500 тис. грн., які фінансуватимуться з власних коштів банку та за допомогою державних і міжнародних грантів. Запланований результат – створення доступного фінансового інструменту для громадян, що бажають інвестувати у сталий розвиток. Запуск «зелених» кредитів для бізнесу передбачає створення фінансових інструментів для малого та середнього бізнесу, які сприятимуть впровадженню екологічно чистих технологій. Прогнозовані витрати на цей проєкт складатимуть 2000 тис. грн, що буде профінансовано власними коштами

та грантами. Проект запланований на виконання протягом 15 місяців. Результатом реалізації стане збільшення кількості підприємств, що використовують сталий підхід до виробництва, а також підтримка інновацій у сфері екологічних технологій.

Розвиток концепції вуглецево-нейтрального банкінгу має на меті зниження впливу банківських операцій на навколишнє середовище. Реалізація цього проекту включає повну цифровізацію послуг та мінімізацію споживання паперу. Заплановані витрати становлять 1300 тис. грн., які будуть профінансовані виключно за рахунок власних коштів банку. Проект розрахований на 10 місяців, і результатом стане значне зниження екологічного сліду банку, що відповідатиме сучасним вимогам до сталого розвитку у фінансовому секторі. Запуск «Облігацій для біорізноманіття України» передбачає створення нового фінансового інструменту для підтримки природоохоронних ініціатив. Кошти від випуску облігацій будуть спрямовані на проекти, що сприяють збереженню біорізноманіття та боротьбі з деградацією екосистем. Проект планується до реалізації протягом 18 місяців, а його витрати складатимуть 2000 тис. грн. За рахунок залучення інвестицій і грантів передбачається значне фінансування природоохоронних ініціатив в Україні. Очікуваний результат – значний вклад у збереження природних ресурсів країни.

Розробка платформи сталого інвестування в Приват24 стане новим інструментом для залучення інвестицій в «зелені» проекти. Ця ініціатива дозволить клієнтам інвестувати в екологічно орієнтовані проекти через мобільний додаток, що забезпечить зручний доступ до інвестиційних можливостей. Проект розрахований на 14 місяців, з плановими витратами 4000 тис. грн, що будуть покриті за рахунок власних коштів та інвестицій. Очікуваний результат – створення надійної і зручної платформи для інвесторів, що працюють у сфері сталого розвитку. Започаткування програми фінансування центрів переробки відходів є важливим кроком у підтримці розвитку екологічної інфраструктури. Зазначена ініціатива спрямована на забезпечення фінансовими ресурсами проектів зі створення та модернізації об'єктів, що здійснюють

комплексну переробку різних видів відходів. Реалізація подібних проєктів має потенціал для зменшення обсягів захоронення відходів та зниження негативного впливу на довкілля. Запланований термін реалізації програми становить 12 місяців з витратами у 3000 тис. грн, із залученням як власних коштів, так і сторонніх інвестицій. Очікуваним результатом буде покращення екологічної ситуації та сприяння сталому розвитку управління відходами.

Впровадження послуги оцінки кліматичних ризиків для корпоративних клієнтів дозволить бізнесам краще адаптуватися до змін клімату, знижуючи потенційні ризики, пов'язані з екологічними загрозами. Проєкт запланований на виконання протягом 9 місяців з плановими витратами у розмірі 1000 тис. грн. Це дозволить банку забезпечити компанії необхідною інформацією для ефективного управління кліматичними ризиками та збереження їхнього фінансового стабільного стану. Емісія власних «зелених» облігацій сприятиме акумуляції коштів для фінансування екологічних проєктів, що передбачають збереження екосистем та зменшення викидів парникових газів. Прогнозована вартість проєкту складатиме 2500 тис. грн і виконуватиметься протягом 16 місяців. Очікуваний результат - залучення додаткових коштів для фінансування екологічно орієнтованих ініціатив.

Реалізація даних проєктів не тільки підвищить корпоративну соціальну відповідальність АТ КБ «ПриватБанк», але й відкриє нові можливості для розвитку бізнесу, управління ризиками та формування позитивного іміджу на ринку. Прогнозування ефективності впровадження адаптованих «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк», включаючи опис поточного стану, очікуваних змін та результатів для кожного заходу представлено у табл. 3.4.

Впровадження еко-депозитів з компенсацією CO₂ стане важливим кроком для залучення екологічно свідомих клієнтів. Хоча на сьогодні спеціалізовані еко-депозити відсутні, очікується, що протягом перших двох років кількість нових клієнтів зросте на 5-10%. Це сприятиме підвищенню еко-іміджу банку, що в свою чергу позитивно вплине на репутацію банку серед екологічно орієнтованої аудиторії.

Таблиця 3.4 – Прогнозування ефективності впровадження адаптованих «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк»

Назва заходу	Поточний стан	Очікувані зміни	Результат
Еко-депозити з компенсацією CO ₂	Спеціалізовані еко-депозити - відсутні	Зростання кількості нових клієнтів на 5-10% протягом перших двох років.	Залучення екологічно свідомих клієнтів, підвищення еко-іміджу банку
«Зелена» кредитна картка	Стимули для еко-споживання - обмежені	Зростання частки безготівкових транзакцій на 7–10% за рік.	Стимулювання екологічного споживання, підвищення лояльності клієнтів
«Еко-іпотека»	Умови іпотечного кредитування - стандартні	Збільшення непроцентних доходів банку на 3-5% протягом трьох років	Підтримка енергоефективного будівництва, розширення іпотечного портфеля
«Зелені» кредити для бізнесу	Фінансування «зелених» бізнес-проектів - обмежене	Зниження рівня проблемних кредитів у «зеленому» портфелі на 1-2% порівняно зі стандартним портфелем	Фінансування екологічно відповідального бізнесу, залучення нових клієнтів
Вуглецево-нейтральний банкінг	Інструменти компенсації викидів - відсутні	Збільшення індексу задоволеності клієнтів (CSI) на 5-7% серед користувачів «зелених» продуктів	Підвищення екологічної свідомості клієнтів
«Облігації для біорізноманіття України»	Цільові інвестиційні інструменти - відсутні	Залучення не менше 50 млн. грн. міжнародного фінансування протягом п'яти років.	Залучення інвестицій у проекти збереження біорізноманіття
Платформа сталого інвестування в Приват24	Можливості сталого інвестування - обмежені	Залучення понад 10 тис. користувачів до нових інвестпродуктів протягом першого року.	Надання клієнтам можливості сталого інвестування, залучення інвестицій
Фінансування центрів переробки відходів	Фінансування екологічних інфраструктурних проектів - обмежене	Реалізація щонайменше 5 муніципальних проектів з переробки сміття за 3 роки.	Підтримка розвитку інфраструктури з переробки відходів
Послуга оцінки кліматичних ризиків для корпоративних клієнтів	Оцінка кліматичних ризиків - базова	Скорочення ризику неповернення кредитів на 2–3% у корпоративному секторі.	Підвищення якості кредитного портфеля, надання цінної послуги клієнтам
Емісія власних «зелених» облігацій	Практика випуску «зелених» облігацій - відсутня	Отримання понад 100 млн грн на фінансування внутрішніх екоініціатив банку.	Залучення фінансування для власних екологічних проектів

Інновація у вигляді «зеленої» кредитної картки, що стимулює еко-споживання, дозволить збільшити частку безготівкових транзакцій на 7-10% протягом року. Це не тільки сприятиме розвитку екологічного споживання серед клієнтів, але й підвищить їх лояльність до банку, адже кожна транзакція за цією картою сприятиме підтримці екологічно відповідальних ініціатив. «Еко-іпотека», що буде впроваджена для підтримки енергоефективного будівництва, має потенціал для збільшення непроцентних доходів банку на 3-5% протягом трьох років. Це дозволить не лише зміцнити позиції банку на ринку іпотечного кредитування, а й сприятиме розвитку будівництва енергоефективних об'єктів, що важливо для сталого розвитку країни. «Зелені» кредити для бізнесу дозволять знизити рівень проблемних кредитів у «зеленому» портфелі на 1-2% порівняно з традиційними кредитами. Залучення нових клієнтів, які займаються екологічно відповідальними бізнес-проектами, стане важливим чинником для розвитку екологічно орієнтованих підприємств, що в свою чергу підтримуватиме сталий розвиток бізнесу.

Впровадження концепції вуглецево-нейтрального банкінгу, що передбачає використання інструментів компенсації викидів, дозволить збільшити індекс задоволеності клієнтів на 5-7%. Це покращить екологічну свідомість клієнтів і сприятиме зміцненню довіри до банку як до організації, що активно підтримує ініціативи зі скорочення викидів CO₂. Проект «Облігації для біорізноманіття України» спрямований на залучення інвестицій для збереження біорізноманіття. Очікується, що впродовж п'яти років буде залучено не менше 50 млн грн міжнародного фінансування, що дасть змогу реалізувати важливі екологічні проекти для збереження біорізноманіття. Створення платформи сталого інвестування в Приват24 дозволить залучити понад 10 тис. користувачів до нових інвестиційних продуктів. Це дасть змогу клієнтам здійснювати сталу інвестиційну діяльність, а також залучати нові інвестиції для розвитку «зелених» ініціатив.

Фінансування центрів переробки відходів через банківські механізми дозволить реалізувати щонайменше п'ять муніципальних проєктів з переробки

сміття протягом трьох років. Це стане важливим кроком у розвитку екологічної інфраструктури та забезпечить більш ефективне управління відходами. Послуга оцінки кліматичних ризиків для корпоративних клієнтів дозволить знизити ризик неповернення кредитів на 2-3% в корпоративному секторі. Це забезпечить більш високу якість кредитного портфеля банку, а також надасть клієнтам корисну послугу для управління їхніми кліматичними ризиками. Емісія власних «зелених» облігацій дозволить банку отримати понад 100 млн грн на фінансування внутрішніх екоініціатив. Це дозволить ПриватБанку реалізувати власні екологічні проекти, що допоможе значно покращити екологічний слід банку і сприятиме розвитку «зелених» фінансів в Україні.

Реалізація усіх цих заходів сприятиме підвищенню екологічної свідомості серед клієнтів банку, залученню нових інвестицій у сталий розвиток та зміцненню репутації АТ КБ «ПриватБанк» як екологічно відповідальної фінансової установи.

3.3. Прогнозування результатів впровадження «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк»

Впровадження «зелених» фінансових продуктів у діяльність АТ КБ «ПриватБанк» є важливим кроком на шляху до інтеграції принципів сталого розвитку у фінансову систему України. Міжнародний досвід демонструє, що такі банківські інструменти, як еко-депозити, «зелені» іпотечні програми, спеціалізовані облігації для фінансування збереження біорізноманіття, а також інвестиційні платформи, зорієнтовані на екологічно сталий розвиток, не лише сприяють розширенню клієнтської бази та зміцненню довіри до банківських установ, а й формують нові джерела доходу на основі принципів соціальної відповідальності. Процес впровадження таких фінансових інструментів в Україні відбувається повільно та реалізується у вигляді окремих ініціатив, без цілісної стратегії. Причини цього криються у низькому рівні обізнаності населення щодо переваг «зелених» продуктів, відсутності чіткої нормативно-

правової бази, недостатньому стимулюванні з боку державних інституцій, а також у браку прозорих і стандартизованих механізмів оцінки впливу екологічних інвестицій на навколишнє середовище.

Сектор відновлюваної енергетики, що є одним із основних напрямів застосування «зелених» фінансових продуктів наразі перебуває у складному становищі. Повномасштабна війна в Україні завдала відчутного удару по реалізації проектів у сфері «зеленої» енергетики, особливо у південних регіонах країни. Вітрові електростанції в Херсонській області, зокрема ті, що були збудовані за участі міжнародного капіталу, або повністю знищені, або залишаються недоступними через тимчасову окупацію територій. Зруйновані інфраструктурні об'єкти, втрачений контроль над мережами передачі електроенергії, а також високі ризики військових дій перетворюють раніше перспективні інвестиційні проекти на нерентабельні та фактично втрачені. У результаті банківські установи, в тому числі й АТ КБ «ПриватБанк», стикаються зі зростанням частки непрацюючих кредитів у своєму портфелі, що знижує загальний рівень фінансової стабільності та стримує подальше розширення «зелених» фінансових продуктів.

В умовах окреслених викликів та існуючих ризиків, які істотно впливають на фінансовий сектор та перспективи розвитку «зеленої» економіки в Україні, особливої актуальності набуває кількісна оцінка потенційних результатів від цілеспрямованого впровадження адаптованих міжнародних «зелених» фінансових продуктів в діяльність АТ КБ «ПриватБанк». Для оцінки можливих фінансових результатів від впровадження «зелених» фінансових продуктів в діяльність АТ КБ «ПриватБанк», насамперед необхідно спрогнозувати ключові фінансові показники банку за відсутності таких ініціатив. Одним із найбільш ефективних методів прогнозування є екстраполяція, що дозволяє отримати оцінки на основі існуючих даних, враховуючи певні закономірності розвитку економічних процесів.

Використовуючи метод екстраполяції, на основі даних фінансової звітності банку, буде побудовано відповідні трендові графіки (рис. 3.1-3.4). Це

дозволить оцінити очікувану динаміку доходів банку та проаналізувати їхній потенційний внесок у загальну фінансову стабільність діяльності АТ КБ «ПриватБанк».

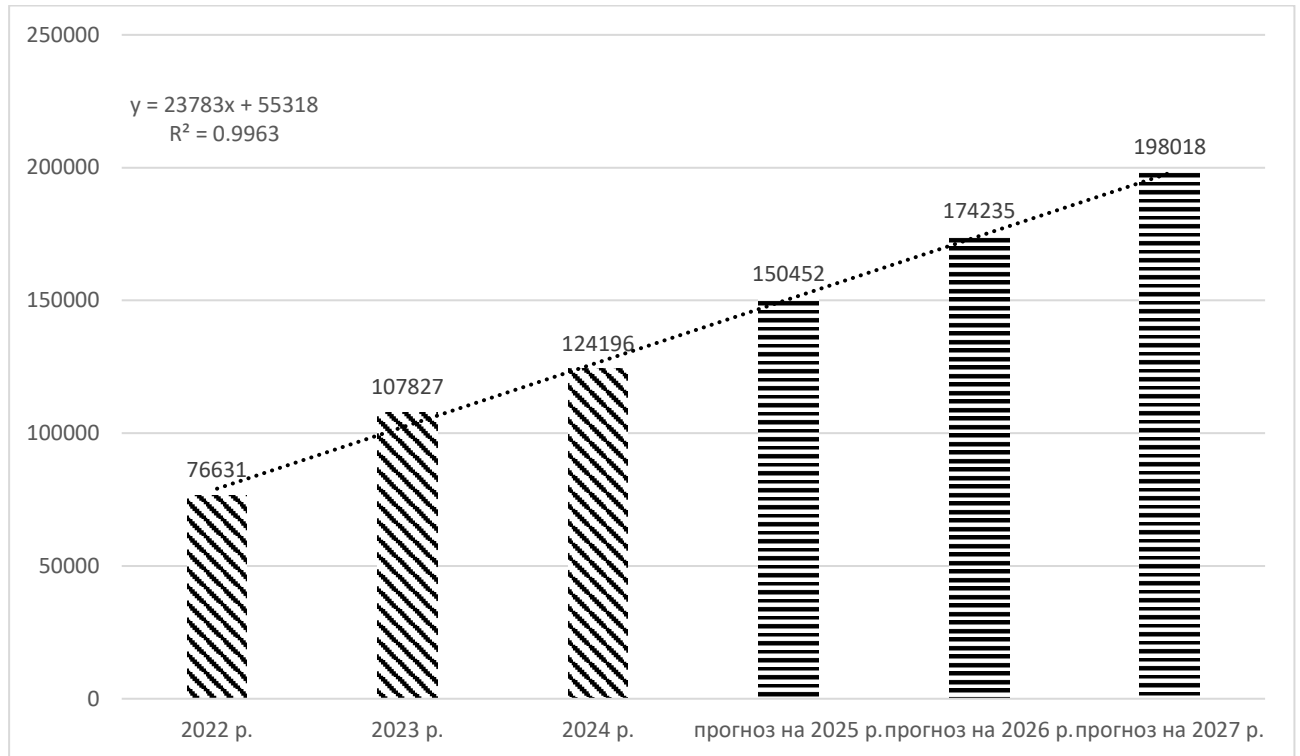


Рис. 3.1 – Прогноз загальних доходів АТ КБ «ПриватБанк» на 2025-2027 рр. на основі лінійного тренду, млн грн.

Представлено прогноз динаміки загальних доходів АТ КБ «ПриватБанк» у період з 2025 по 2027 роки. Прогноз був побудований на основі даних за 2022-2024 роки із застосуванням методу лінійної екстраполяції. За результатами аналізу, прогнозується, що загальні доходи у 2025 році досягнуть 150 452 млн грн, зростуть до 174 235 млн грн у 2026 році та досягнуть 198 018 млн грн у 2027 році. Коефіцієнт детермінації (R^2) становить 0,9963, що вказує на високу точність лінійної моделі щодо історичних даних за обраний період. Хоча рівень апроксимації даних є високим, важливо зазначити, що метод лінійного тренду припускає сталий темп зростання показника з однаковим абсолютним приростом у майбутньому. Такий підхід може не повністю відображати можливі нелінійні зміни, коливання та структурні трансформації в економічному середовищі, які можуть вплинути на динаміку загальних доходів банку в прогнозовані роки.

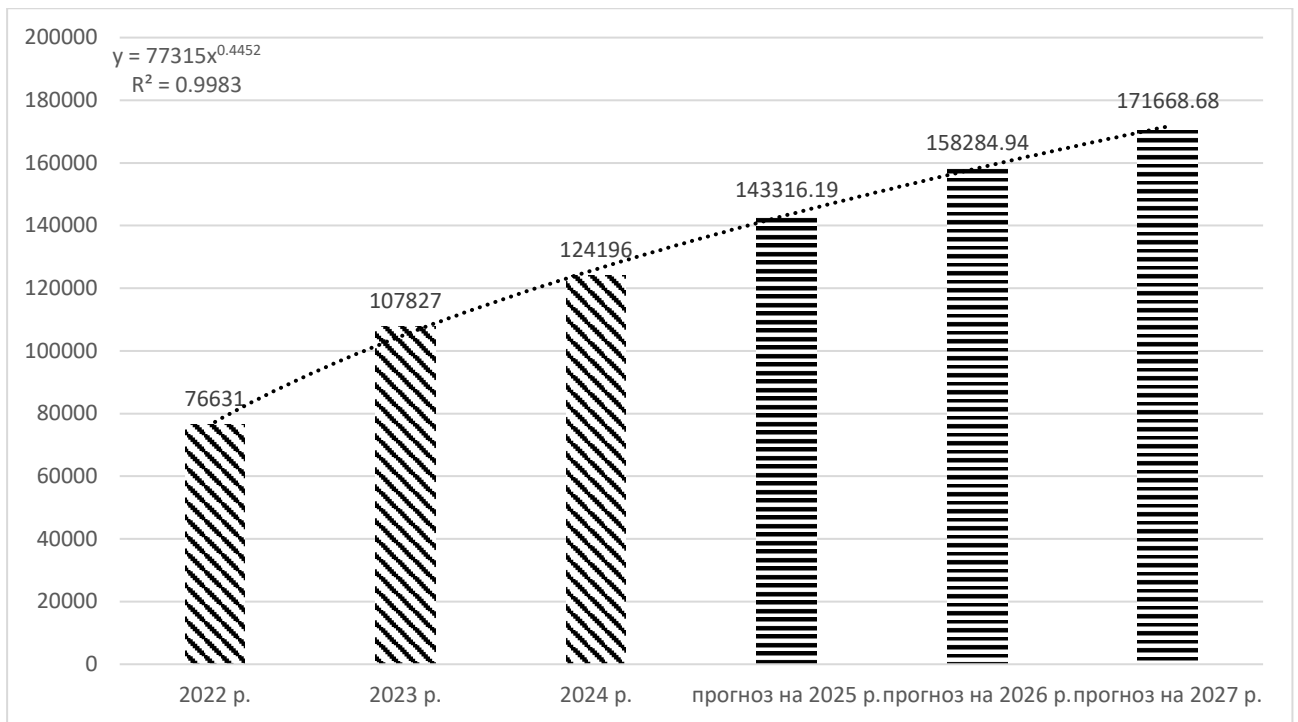


Рис. 3.2 – Прогноз загальних доходів АТ КБ «ПриватБанк» на 2025-2027 рр. на основі степеневого тренду, млн грн.

Представлено застосування степеневого методу екстраполяції для прогнозування динаміки загальних доходів АТ КБ «ПриватБанк» у період з 2025 по 2027 роки. Аналіз відповідності степеневого тренду історичним даним за 2022-2024 роки показав дуже високу точність моделі, що підтверджується коефіцієнтом детермінації $R^2 = 0,998$. Це вказує на високу ступінь кореляції обраного тренду з минулими тенденціями. Метод степеневого тренду є доцільним для моделювання процесів, де темпи зростання можуть варіюватися, що є важливим при прогнозуванні фінансових показників, динаміка яких може бути нелінійною. За результатами екстраполяції цього методу, очікується, що загальні доходи банку складуть 143 316,19 млн грн у 2025 році, зростуть до 158 284,94 млн грн у 2026 році та досягнуть 171 668,68 млн грн у 2027 році. Також варто зазначити, що ефективність степеневого методу може знижуватися за умов високої ринкової волатильності або суттєвих структурних змін у розвитку фінансових показників, які не враховані в історичних даних.

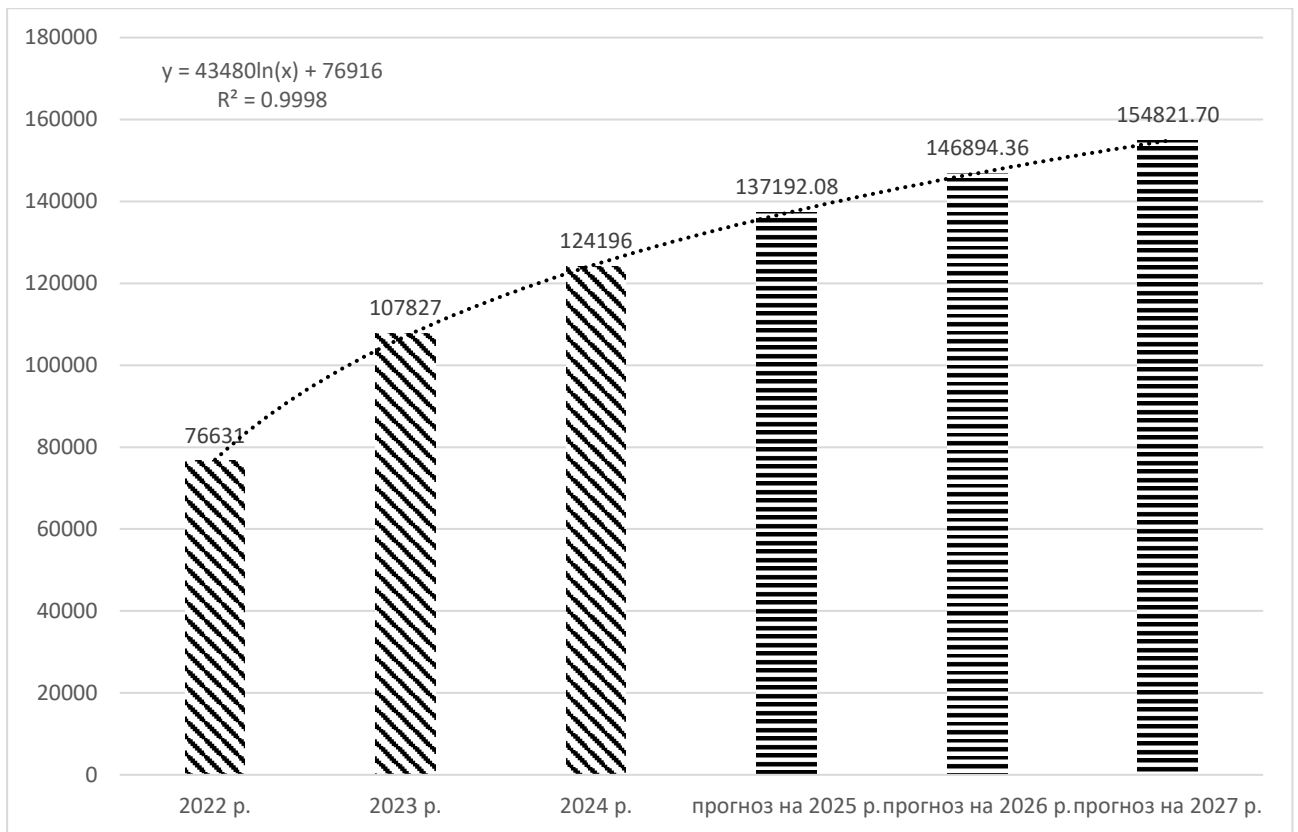


Рис. 3.3 – Прогноз загальних доходів АТ КБ «ПриватБанк» на 2025-2027 рр. на основі логарифмічного тренду, млн грн.

Наведено прогноз динаміки загальних доходів АТ КБ «ПриватБанк» у період з 2025 по 2027 роки, побудований за допомогою логарифмічного тренду на основі даних за 2022-2024 роки. Аналіз відповідності логарифмічної моделі показав надзвичайно високий рівень апроксимації, що підтверджується коефіцієнтом детермінації $R^2 = 0,9998$. Це свідчить про майже ідеальну відповідність моделі історичним даним за досліджуваний період. Особливістю логарифмічного тренду є те, що він передбачає поступове уповільнення темпів зростання показника з часом. За результатами прогнозування, відповідно до логарифмічної моделі, очікується, що загальні доходи АТ КБ «ПриватБанк» складуть 137 192,08 млн грн у 2025 році, зростуть до 146 894,36 млн грн у 2026 році та досягнуть 154 821,70 млн грн у 2027 році.

Проте, як і у інших екстраполяційних методах, логарифмічна модель має свої обмеження. Вона може не повною мірою враховувати вплив непередбачуваних зовнішніх факторів, таких як значні зміни в регуляторному

середовищі або економічні шоки, що можуть суттєво змінити сформовану історичну траєкторію.

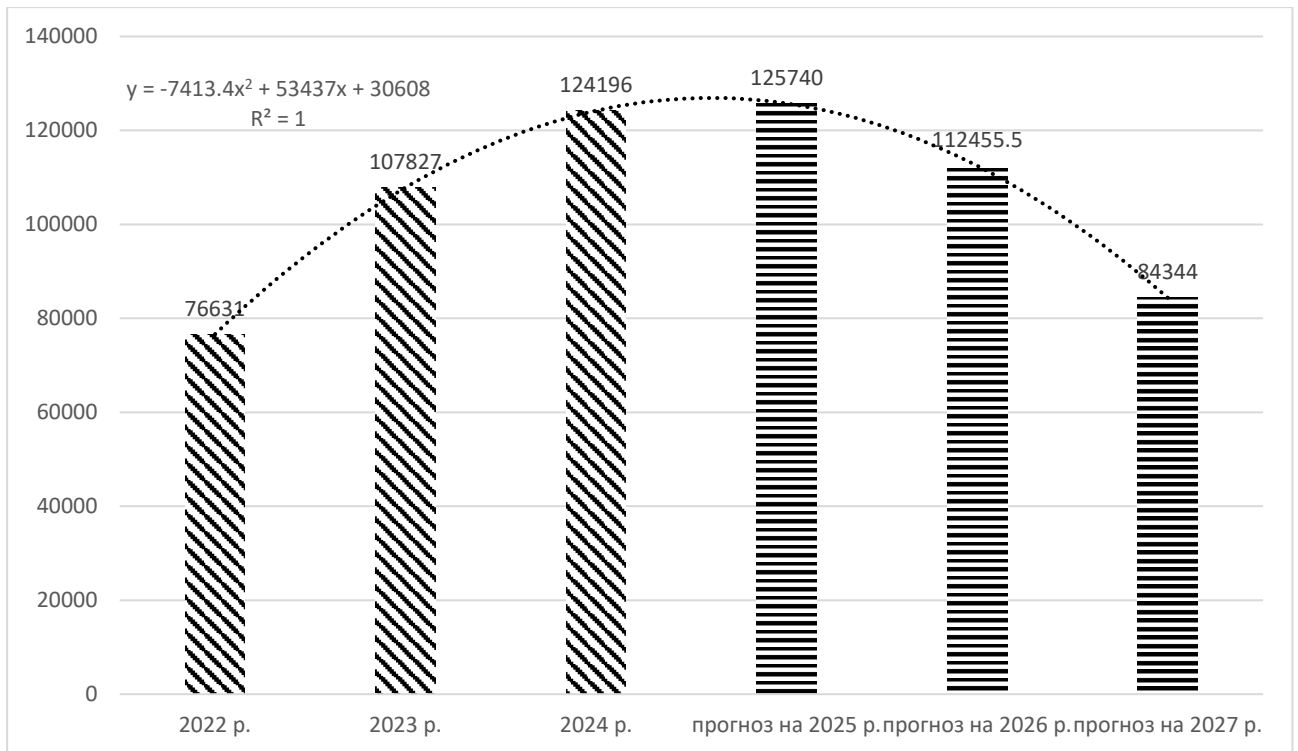


Рис. 3.4 – Прогноз загальних доходів АТ КБ «ПриватБанк» на 2025-2027 рр. на основі поліноміального тренду, млн грн.

Зазначено результат застосування поліноміального методу для екстраполяції динаміки загальних доходів АТ КБ «ПриватБанк» у період з 2025 по 2027 роки. При пристосуванні поліноміального тренду до історичних даних за 2022-2024 роки отримано ідеальну відповідність з коефіцієнтом детермінації $R^2 = 1,000$, що свідчить про точне відображення варіацій доходів банку в минулому та здатність моделі враховувати нелінійні зміни в динаміці показника. Однак прогноз на період 2025-2027 років, побудований за допомогою цієї моделі, вказує на зменшення доходів: 125 740 млн грн у 2025 році, 112 455,5 млн грн у 2026 році та 84 344 млн грн у 2027 році. Дані результати демонструють виражену тенденцію до зменшення доходів після 2024 року. Незважаючи на те, що модель ідеально відображає варіації даних минулого періоду, такий прогноз може не повною мірою відображати реальну динаміку розвитку доходів банку в середньостроковій перспективі. Висока чутливість поліноміальних трендів до

незначних змін у вхідних даних робить їх менш надійними для прогнозування на великий період, особливо коли ці прогнози виходять за межі історичних значень, що є важливим фактором при оцінці довгострокових фінансових показників.

Після проведеного аналізу та порівняння різних методів екстраполяції історичної динаміки показника загальних доходів АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 роки, зокрема поліноміальної, логарифмічної, лінійної та степеневі моделі, було здійснено оцінку якості кожної моделі на основі відповідності історичним даним (коефіцієнт детермінації R^2) та реалістичності прогнозу на період 2025-2027 років.

Поліноміальний тренд продемонстрував ідеальну відповідність даним минулого періоду ($R^2 = 1$), однак його екстраполяція для прогнозування доходів на наступні роки показала виражену спадну тенденцію. Незважаючи на абсолютну точність апроксимації, така модель не є реалістичною для прогнозування в сьогоденних умовах у контексті економічних та регуляторних змін. Логарифмічний тренд продемонстрував майже ідеальну відповідність історичним даним ($R^2 = 0,9998$) і прогнозує поступове зростання з уповільненням темпу, що виглядає більш правдоподібним для умов, характерних для поточної економічної ситуації. Така динаміка є більш обґрунтованою у порівнянні з прогнозом поліноміальної моделі.

Враховуючи високу відповідність як поліноміальної, так і логарифмічної моделей до історичних даних, а також критичну оцінку реалістичності та стабільності прогнозів на період 2025-2027 років, логарифмічний тренд було обрано як найбільш підходящий для формування базового сценарію розвитку загальних доходів. Вибір цього методу обґрунтований оптимальним поєднанням високої точності апроксимації минулої динаміки та логічної послідовності прогнозованої траєкторії розвитку показника в майбутньому. Наступним етапом у формуванні прогнозу ключових фінансових показників банку є прогнозування загальних витрат банку. Даний прогноз на період 2025-2027 років здійснено за допомогою логарифмічного тренду (рис. 3.5).

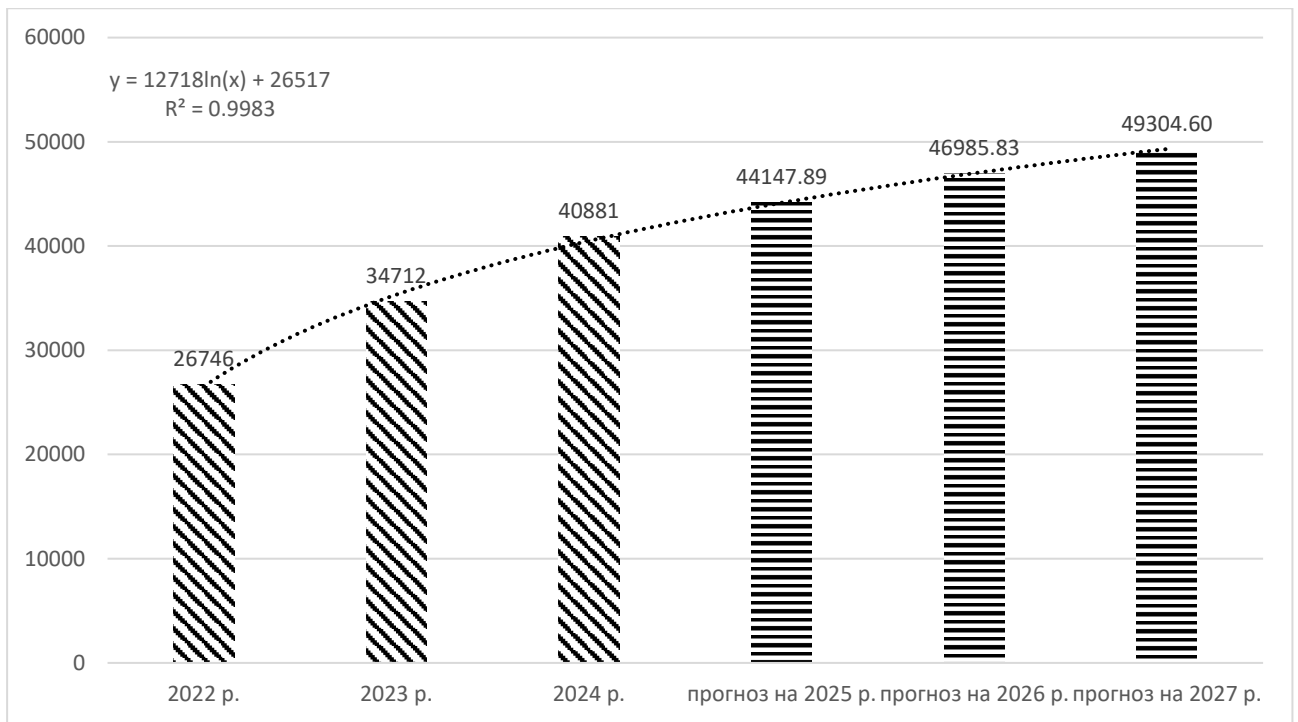


Рис. 3.5 – Прогноз загальних витрат АТ КБ «ПриватБанк» на 2025-2027 рр. на основі логарифмічного тренду, млн грн.

Прогноз витрат АТ КБ «ПриватБанк» на 2025–2027 роки було побудовано із застосуванням логарифмічного тренду. Зіставлення логарифмічного тренду з фактичними даними за 2022–2024 роки дало значення коефіцієнта детермінації $R^2 = 0,9983$, що вказує на практично повну відповідність моделі реальній динаміці витрат у минулому періоді. Побудована модель відображає тенденцію поступового зростання витрат із помітним зниженням темпів приросту, що є типовим для організацій, які проходять етапи структурної оптимізації чи масштабування діяльності. Відповідно до отриманого прогнозу, сукупні витрати банку становитимуть 44 147,89 млн грн у 2025 році, 46 985,83 млн грн у 2026 році та 49 304,60 млн грн у 2027 році. Такий розвиток подій свідчить про помірне, але стабільне зростання витратної частини фінансової діяльності установи.

Наступним етапом аналізу є прогнозування обсягу наданих кредитів АТ КБ «ПриватБанк» на найближчі три роки. Побудова прогнозу на 2025–2027 роки здійснена із застосуванням логарифмічного тренду, що враховує попередню динаміку (рис. 3.6).

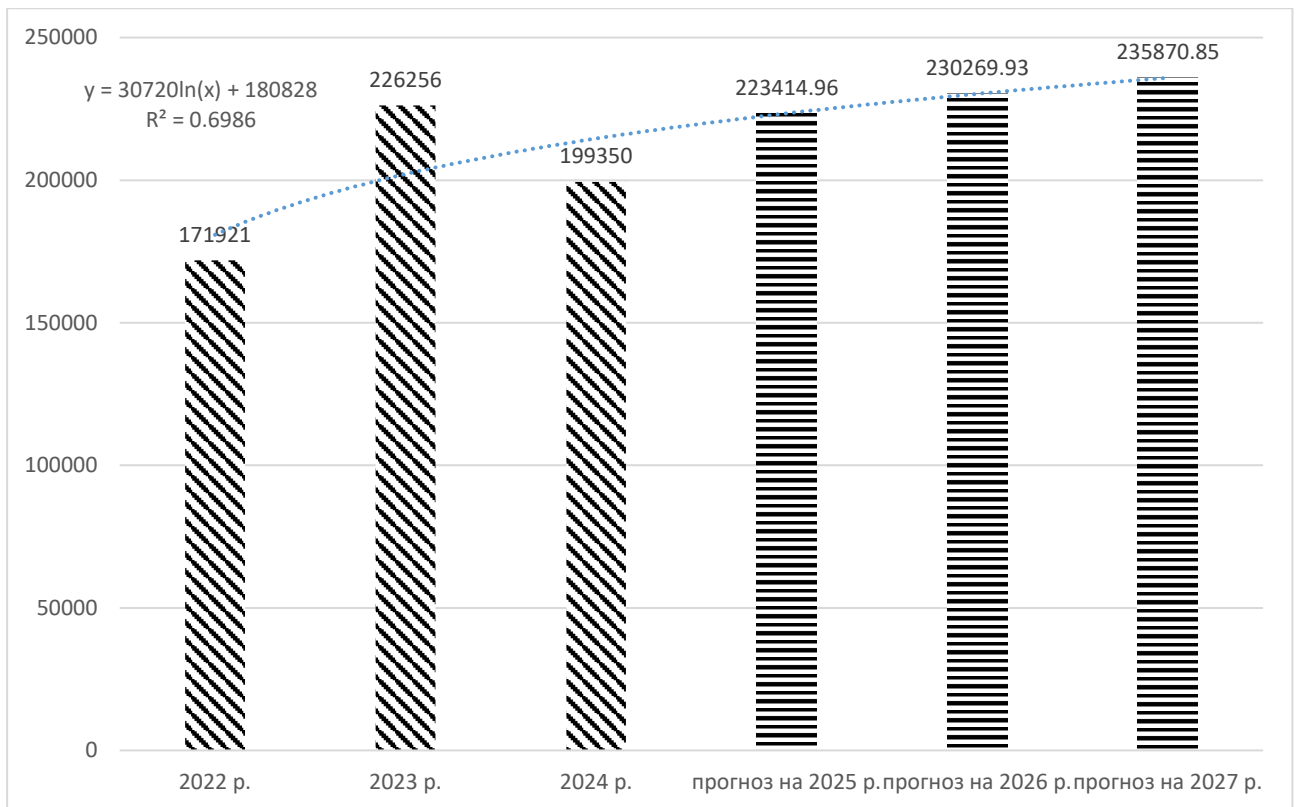


Рис. 3.6 – Прогноз обсягу наданих кредитів АТ КБ «ПриватБанк» на 2025–2027 рр. на основі логарифмічного тренду, млн грн.

Аналіз фактичних даних за 2022–2024 роки засвідчив змінну динаміку: зростання з 187543 тис. грн у 2022 році до 226256 тис. грн у 2023 році, після чого відбулося зниження до 199350 тис. грн у 2024 році. Логарифмічна модель забезпечила високе значення коефіцієнта детермінації ($R^2 = 0,994$), що вказує на високий рівень відповідності тренду реальним даним. Згідно з побудованим прогнозом, обсяг наданих кредитів у 2025 році складе 216197 тис. грн, у 2026 році — 226669 тис. грн, а в 2027 році — 235871 тис. грн. Така тенденція демонструє очікуване поступове відновлення активності банку в кредитній сфері, що може бути пов'язане з загальним поліпшенням макроекономічної ситуації, зростанням попиту на позики та зниженням ризиків.

У процесі дослідження важливим завданням є визначення рівня доходності кредитної діяльності банку в середньостроковій перспективі. Для цього побудовано логарифмічну модель прогнозування на 2025–2027 роки (рис. 3.7).

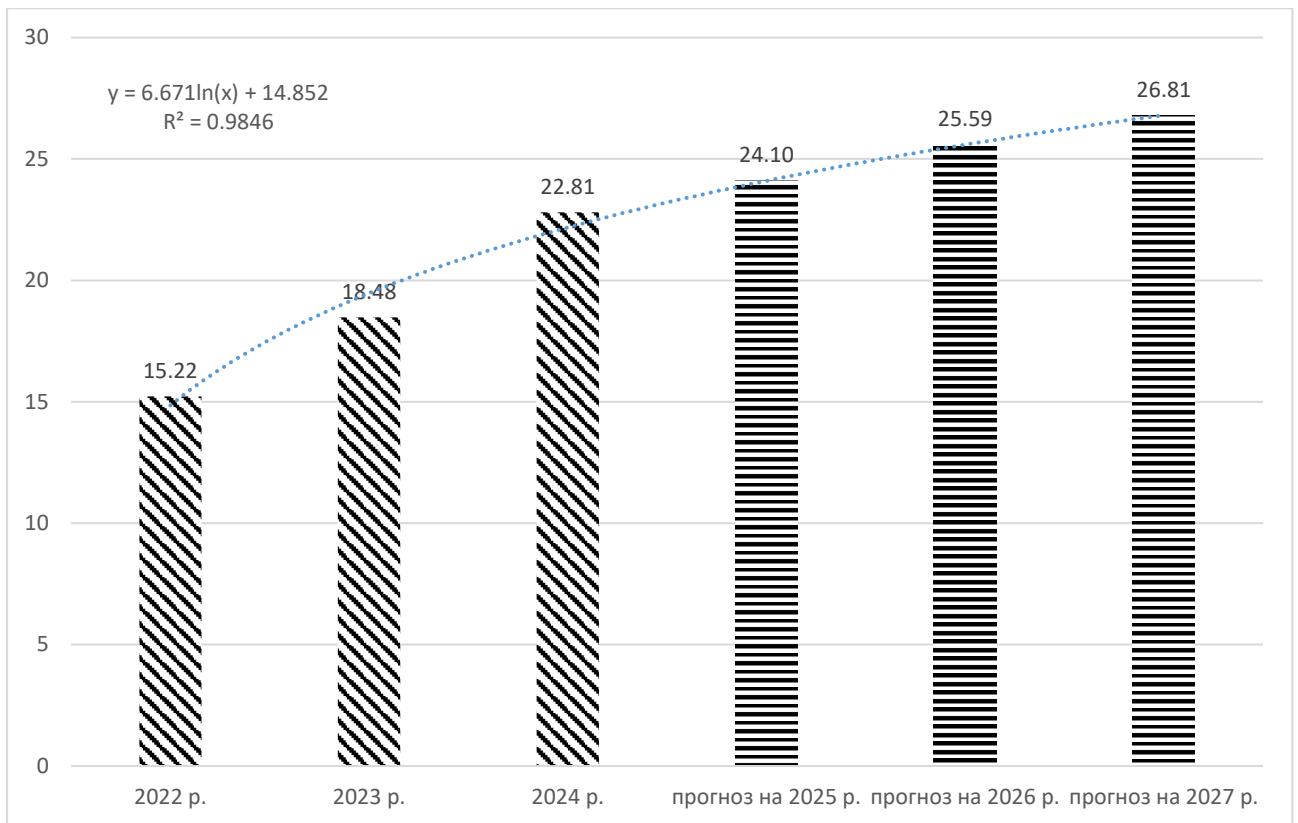


Рис. 3.7 – Прогноз дохідності кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» на 2025-2027 рр. на основі логарифмічного тренду, %

Для побудови прогнозу рівня дохідності кредитної діяльності банку було застосовано логарифмічну функцію тренду, яка добре апроксимувала наявні дані з $R^2 = 0,991$. У 2022–2024 роках показник дохідності мав стабільну тенденцію до зростання — з 15,22% до 22,81%. Прогнозні розрахунки свідчать про подальше підвищення ефективності кредитних операцій: у 2025 році очікується 24,78%, у 2026 — 25,89%, а в 2027 — 26,81%. Така позитивна динаміка може бути наслідком як підвищення процентних ставок, так і оптимізації банківських процесів, що дозволяє збільшувати прибуток із кожної гривні наданого кредиту. Це також відображає поступову стабілізацію кредитного ринку.

Подальший аналіз охоплює прогнозування процентних доходів банку від кредитної діяльності. В основі прогнозу на 2025–2027 роки лежить логарифмічний тренд, що враховує динаміку за попередні роки (рис. 3.8).

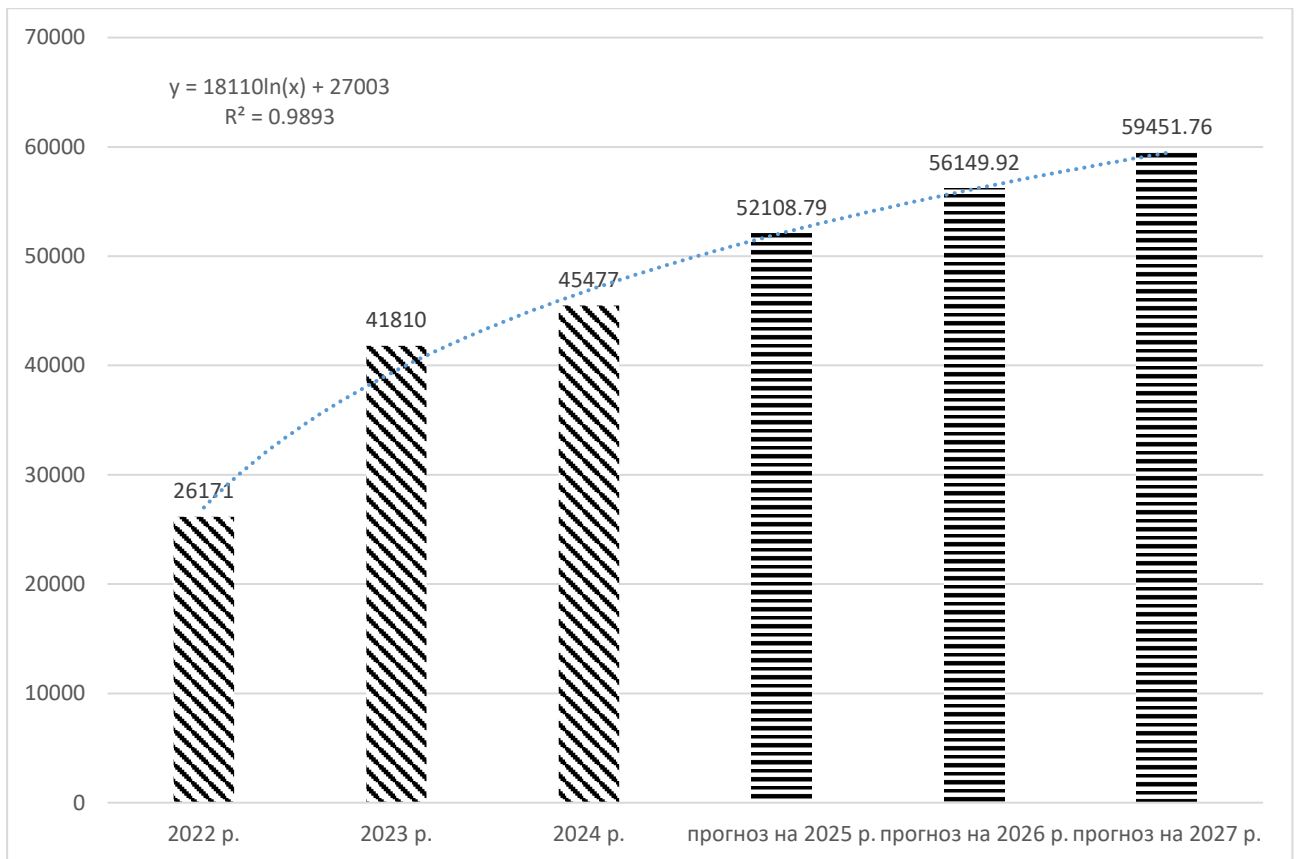


Рис. 3.8 – Прогноз процентних доходів від кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» на 2025-2027 рр. на основі логарифмічного тренду, млн грн.

Логарифмічна модель, застосована для прогнозування процентних доходів, показала високий рівень точності ($R^2 = 0,9993$), що дозволяє розглядати її як надійний інструмент для оцінки подальших фінансових надходжень від кредитної діяльності. У 2022–2024 роках обсяг процентних доходів зростав із 26 171 тис. грн до 45 477 тис. грн. Згідно з розрахунками, у 2025 році очікується приріст до 51 393 тис. грн, у 2026 — до 55 824 тис. грн, а в 2027 — до 59 578 тис. грн. Така тенденція свідчить про стабільне підвищення прибутковості кредитного портфеля та вказує на розширення обсягів надання позик. Водночас це може бути пов'язано з якісною структурною зміною портфеля — збільшенням частки прибуткових кредитів та ефективним управлінням ризиками.

Одним із ключових показників стабільності кредитного портфеля є частка непрацюючих кредитів. Прогноз її змін на 2025–2027 роки побудовано із застосуванням логарифмічного тренду (рис. 3.9).

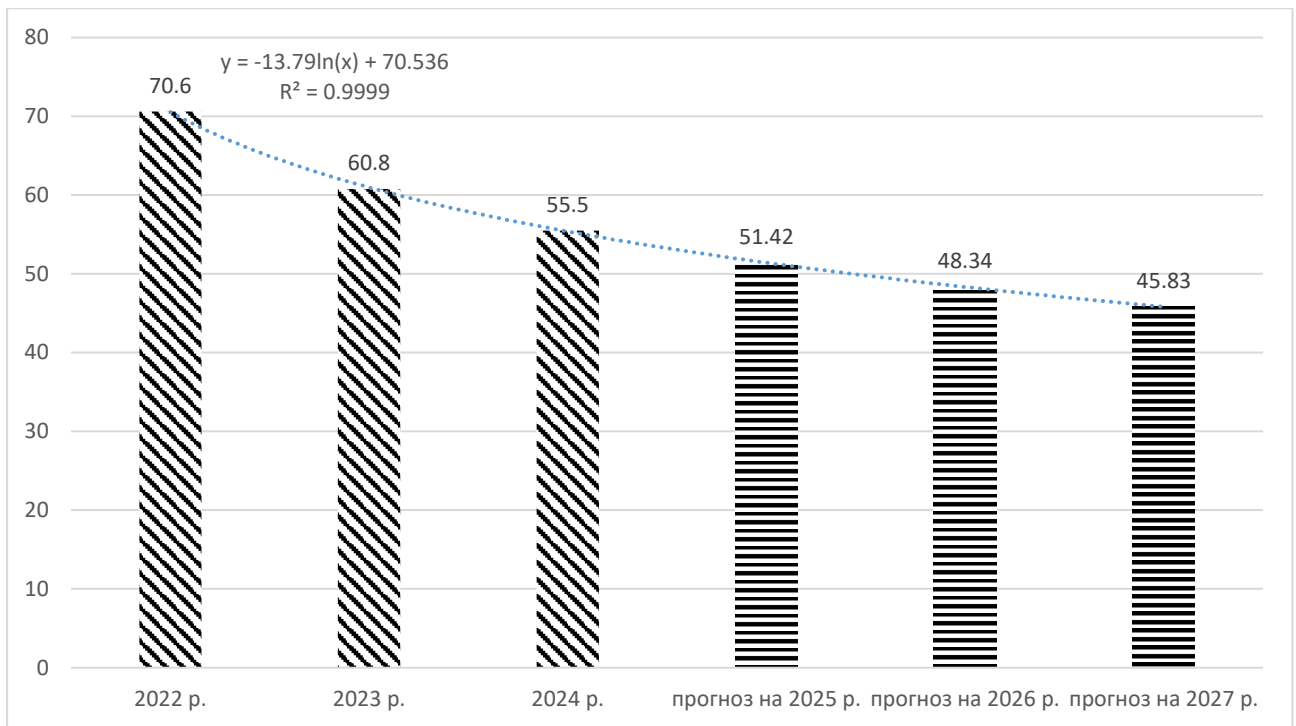


Рис. 3.9 – Прогноз частки непрацюючих кредитів АТ КБ «ПриватБанк» на 2025-2027 рр. на основі логарифмічного тренду, %

Прогноз частки непрацюючих кредитів (NPL) базувався на логарифмічному тренді, який продемонстрував дуже високу точність моделювання ($R^2 = 0,9994$). У 2022 році частка непрацюючих кредитів була критично високою — 70,6%, проте в наступні роки спостерігалось її зниження: до 64,4% у 2023 році та до 58,3% у 2024 році. Прогноз свідчить про подальше зменшення цього показника: до 54,01% у 2025 році, 49,51% у 2026 році та 45,83% у 2027 році. Така динаміка є позитивною ознакою оздоровлення кредитного портфеля банку. Це свідчить про підвищення ефективності скорингу клієнтів, активне списання проблемної заборгованості, удосконалення процедур кредитного моніторингу та покращення загальної платоспроможності позичальників.

Завершальним етапом формування прогнозу фінансових показників АТ КБ «ПриватБанк» є моделювання резервів під очікувані кредитні збитки. Прогноз цього показника на 2025–2027 роки побудовано із застосуванням логарифмічного тренду (рис. 3.10).

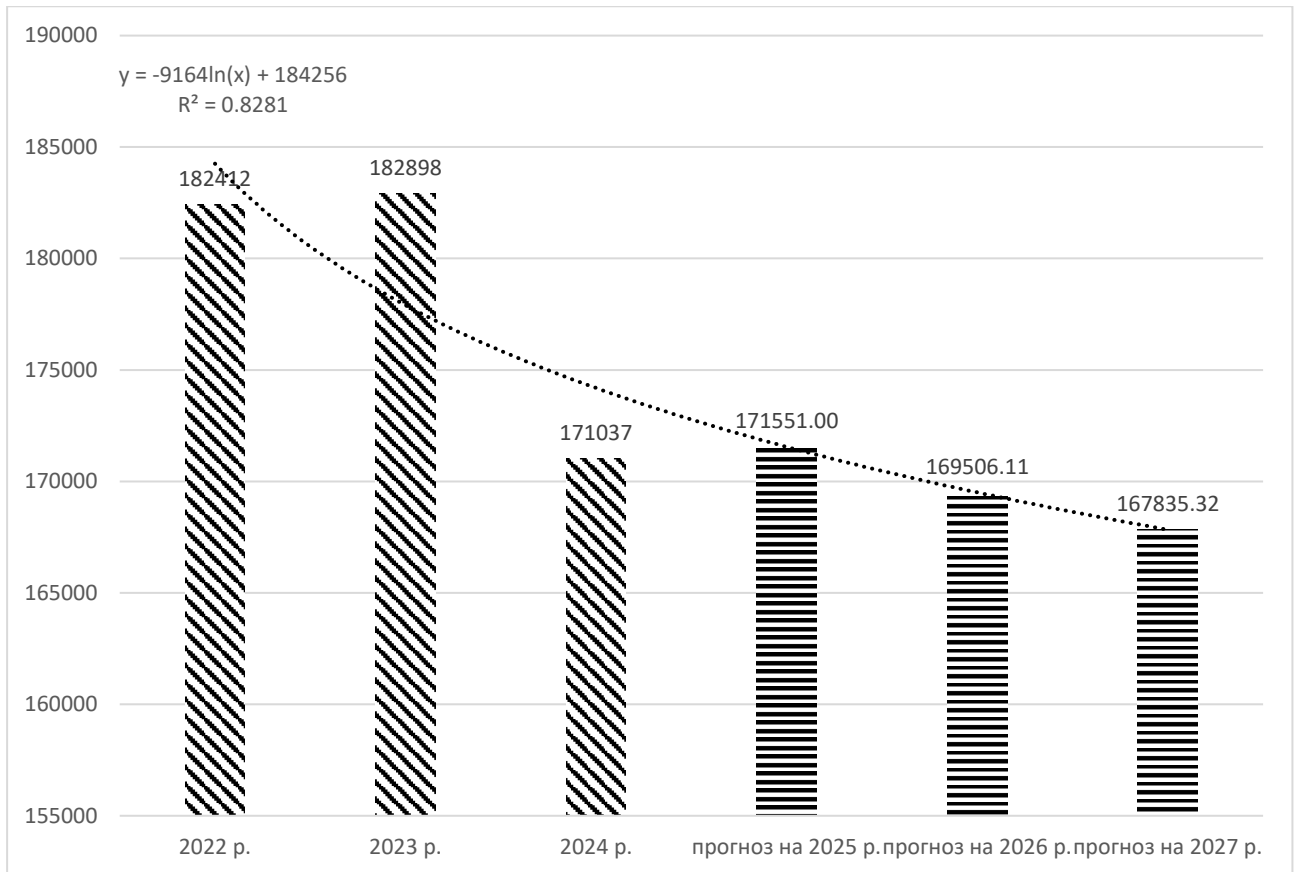


Рис. 3.10 – Прогноз резерву під кредитні збитки АТ КБ «ПриватБанк» на 2025-2027 рр. на основі логарифмічного тренду, млн грн.

Застосування логарифмічного підходу до екстраполяції динаміки резерву під очікувані кредитні збитки АТ КБ «ПриватБанк» на період 2025–2027 років дозволило отримати відповідні прогностні значення. Аналіз статистичних даних за 2022–2024 роки засвідчив, що логарифмічна модель характеризується високим рівнем відповідності фактичним даним, про що свідчить коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,8281$. Це вказує на значну точність апроксимації історичної динаміки резерву обраною моделлю. Згідно з результатами моделювання, логарифмічний тренд ілюструє поступове зниження обсягу резервів у прогнозованому періоді. Така тенденція є логічною за умови покращення якості кредитного портфеля або стабілізації економічної ситуації, що зменшує потребу у формуванні додаткових резервів. Відповідно до отриманого прогнозу, обсяг резерву під очікувані кредитні збитки має тенденцію до послідовного зменшення: у 2025 році очікується 171 551,00 млн грн, у 2026 році – 169 506,11 млн грн, а у 2027 році – 167 835,32 млн грн.

З метою оцінки потенційного економічного ефекту від інтеграції «зелених» фінансових продуктів у діяльність АТ КБ «ПриватБанк» здійснено прогнозування їхніх очікуваних доходів і витрат на період 2025–2027 років. Розрахунки відображають можливі фінансові результати запровадження відповідних ініціатив і представлені в табл. 3.5.

Таблиця 3.5 – Прогноз загальних доходів і витрат за запропонованими «зеленими» продуктами в АТ КБ «ПриватБанк» на 2025-2027 рр.

Продукт	Розрахунок доходу	Розрахунок витрат	Доходи, млн грн			Витрати, млн грн		
			2025 р.	2026 р.	2027 р.	2025 р.	2026 р.	2027 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Еко-депозити з CO ₂	+5% до всього доходу в рік	10% від доходу в рік	3429,8	7344,72	7741,08	310	621	652
«Зелена» кредитна картка	+7% до процентних доходів в рік	14% від доходу	1508,6	3790	4058	133	318	41
«Еко-іпотека»	+4% до непроцентних доходів в рік	13% від доходу	0	746,34	784,92	0	62	65
«Зелені» кредити для бізнесу	+1% до кредитного портфеля в рік	17% від доходу	0	1310	1446	0	166	201
Вуглецево-нейтральний банкінг	+1% до всього доходу в рік	9% від доходу	0	1468,94	1548,21	0	124	130
Облігації для біорізноманіття	+10 млн грн в рік (середньо)	20% від доходу	0	2	10	0	0,2	1
Платформа сталого інвестування	+0,5% до всього доходу в рік	15% від доходу	0	734,47	774,11	0	62	65
Центри переробки відходів	+0,5% до кредитного портфеля в рік	30% від доходу	0	655	723	0	99	105

Продовження табл. 3.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кліматичні ризики (оцінка)	2% від всього доходу в рік	15% від доходу	2070	4410	4 631	26	80	84
«Зелені» облігації	+33 млн грн в рік	15% від доходу	0	11	33	0	1,1	3,3
Всього	-	-	7008	20472	21741	469	1533	1847

В результаті проведених розрахунків, прогнозовані доходи та витрати від впровадження «зелених» фінансових продуктів для АТ КБ «ПриватБанк» на період 2025–2027 років мають суттєві варіації залежно від специфіки кожного продукту. Деякі категорії продуктів, такі як «Еко-іпотека», «Зелені кредити для бізнесу», «Вуглецево-нейтральний банкінг», «Облігації для біорізноманіття», «Платформа сталого інвестування» та «Центри переробки відходів» не мають прогнозованого доходу та витрат на 2025 рік через те, що ці продукти згідно термінів реалізації, що були запропоновані у табл. 3.3, мають бути повністю запроваджені більш ніж через рік або й півтора. Для цих продуктів очікується початок значущого фінансового результату з 2026 року, коли буде зафіксовано більш відчутний приріст доходу. Прогнозовані загальні доходи на 2025 рік складають 7008,4 млн грн, а витрати – 469 млн грн. Ці значення зростають у 2026 та 2027 роках, досягаючи 20472,47 млн грн доходу та 1533,30 млн грн витрат у 2026 році, а в 2027 році очікується дохід у 21741,32 млн грн та витрати на рівні 1847,30 млн грн.

Цей аналіз демонструє, що впровадження «зелених» фінансових продуктів не лише сприяє сталому розвитку фінансової установи, але й дозволяє виявити потенціал для значного зростання в наступних роках, зокрема в 2026–2027 роках. Тому основним фактором для досягнення прогнозованих результатів є активізація запуску та підтримки цих продуктів, що має привести до суттєвого підвищення дохідності та ефективності витрат. Важливим аспектом прогнозування фінансових результатів є динаміка резервів під очікувані кредитні збитки, на яку впливають зміни у якості кредитного портфеля. Впровадження «зелених» фінансових продуктів, як передбачається, позитивно вплине на рівень

кредитного ризику. Базовий прогноз резерву під кредитні збитки та скориговані значення з урахуванням очікуваного ефекту від впровадження «зелених» фінансових продуктів у період 2025-2027 рр. представлено у табл. 3.6.

Таблиця 3.6 – Прогноз резервів під кредитні збитки АТ КБ «ПриватБанк» на 2025–2027 рр. до та після впровадження «зелених» фінансових продуктів

Рік	Прогноз резерву під кредитні збитки, млн грн	Прогноз резерву під кредитні збитки після впровадження «зелених» продуктів, млн грн
2025	-171 551	-169 500
2026	-169 506	-167 515
2027	-167 835	-165 838

Зазначено прогноз, що резерви під кредитні збитки після впровадження «зелених» продуктів щороку зменшуватимуться приблизно на 1%. В результаті загальна економія за три роки становитиме близько 2 млрд грн. Впровадження «зелених» продуктів є ефективним не лише з точки зору доходів, а й у контексті управління кредитними ризиками та підвищення фінансової стійкості установи. Для узагальнення отриманих результатів прогнозування та наочного представлення очікуваного впливу впровадження «зелених» фінансових продуктів на фінансові показники банку, порівняльну характеристику прогнозу базового сценарію та сценарію з урахуванням впровадження «зелених» продуктів у період з 2025 по 2027 рік наведено у табл. 3.7.

Таблиця 3.7 – Порівняння фінансових показників АТ КБ «ПриватБанк» за базовим сценарієм та з урахуванням впровадження «зелених» продуктів у 2025-2027 рр., млн грн

Рік	Доходи		Витрати		Резерв під кредитні збитки	
	Базовий сценарій	З урахуванням «зелених» продуктів	Базовий сценарій	З урахуванням «зелених» продуктів	Базовий сценарій	З урахуванням «зелених» продуктів
2025	137192,08	144200,48	44147,89	44616,89	-171551	-169500
2026	146894,36	167366,83	46985,83	48519,13	-169506	-167515
2027	154821,70	176563,02	49304,60	51151,90	-167835	-165838

Порівняльні розрахунки показують, що внаслідок впровадження «зелених» фінансових продуктів прогнозовані доходи АТ КБ «ПриватБанк» у 2025 році зростають на 7 008,4 млн грн або 5,1% (з 137 192,08 млн грн до 144 200,48 млн грн), у 2026 — на 13,9% або 20 472,47 млн грн, а у 2027 — на 21 741,32 млн грн або 14,9%. Водночас витрати банку збільшуються на 1,1% у 2025 році (469 млн грн), 3,3% у 2026 році (1 533,30 млн грн) та 3,8% у 2027 році (1 847,30 млн грн) порівняно з базовим сценарієм. Також щорічно знижується резерв під кредитні збитки на 1%, що у 2027 році становить економію в розмірі майже 2 млрд грн за весь період. Попри зростання витрат, загальний приріст доходів суттєво переважає їх збільшення, що формує позитивне сальдо. Це вказує на підвищення фінансової ефективності банку і, як результат, прибуток банку з урахуванням впровадження «зелених» продуктів зростає швидшими темпами, що підтверджує доцільність інтеграції сталих фінансових інструментів у діяльність банку.

Прибуток є відображенням сукупного фінансовий результату діяльності банку. Прогнозування на період 2025-2027 рр. свідчить, що фінансова діяльність АТ КБ «ПриватБанк» очікується прибутковою за обома розглянутими сценаріями. За базовим сценарієм прибуток прогнозується на рівні 93,0 млрд грн у 2025 році, зростаючи до 99,9 млрд грн у 2026 році та досягаючи 105,5 млрд грн у 2027 році. Сценарій з урахуванням впровадження «зелених» фінансових продуктів демонструє вищий рівень цього показника протягом усього періоду. Очікується, що прибуток становитиме 99,6 млрд грн у 2025 році, значно зросте до 118,8 млрд грн у 2026 році та сягне 125,4 млрд грн у 2027 році. Різниця між цим показником у сценарії з «зеленими» продуктами та базовим сценарієм становить 6,5 млрд грн у 2025 році, 18,9 млрд грн у 2026 році та 19,9 млрд грн у 2027 році. Ця різниця відображає додатковий фінансовий ефект у вигляді прибутку від впровадження «зелених» ініціатив, що забезпечує помітне щорічне зростання цього показника порівняно з базовим.

Отже, впровадження «зелених» фінансових продуктів дозволяє АТ КБ «ПриватБанк» не лише підвищити свою екологічну відповідальність і зміцнити

ринкові позиції, а й суттєво покращити фінансовий результат. Спрогнозовано, що за три роки прибуток зросте на понад 45 млрд грн, що підтверджує економічну доцільність впровадження «зелених» продуктів в АТ КБ «ПриватБанк».

Висновки до розділу 3

1. Екологізація фінансових послуг є не лише вимогою часу, обумовленою зростанням кліматичних викликів та тиском з боку регуляторів, а й дієвим інструментом підвищення фінансової ефективності банківських установ. Впровадження «зелених» фінансових продуктів відкриває нові можливості для зміцнення ринкових позицій банку, посилення клієнтської лояльності та залучення інвестицій. Визначальним напрямком діяльності банку у сфері сталого розвитку є адаптація ефективних міжнародних практик до національних реалій. Це включає розробку фінансових продуктів з урахуванням специфіки українського ринку, потреб клієнтів і локальних екологічних викликів. Такий підхід не лише сприяє досягненню кліматичних цілей, а й дозволяє банку діяти як активний агент трансформації економіки в напрямку декарбонізації.

2. Однією з ключових переваг АТ КБ «ПриватБанк» є наявність розвиненої цифрової інфраструктури, зокрема платформи «Привіт» і мобільного застосунку Приват24, що створює сприятливе середовище для інтеграції екологічних фінансових рішень. Можливість персоналізації екопропозицій, цифрове управління продуктами, а також потенціал для масштабування екосервісів завдяки технологічним інноваціям формують основу для реалізації сталих ініціатив.

3. Значний потенціал для трансформації банківської діяльності закладено у впровадженні нових продуктів, серед яких: еко-депозити, «зелені» кредитні картки, кредити для екобізнесу, облігації біорізноманіття та вуглецево-нейтральний банкінг. Системна реалізація запланованих заходів дозволить АТ КБ «ПриватБанк» не лише зміцнити імідж екологічно відповідального інститута,

а й сформувати нові фінансові потоки, орієнтовані на клієнтів, що поділяють принципи сталого розвитку.

4. Фінансове моделювання показало, що реалізація екостратегії має позитивний вплив на динаміку доходів і прибутку банку. Прогнозні розрахунки свідчать, що у разі впровадження «зелених» продуктів доходи АТ КБ «ПриватБанк» можуть зростати швидшими темпами, ніж у базовому сценарії. В 2025 році очікується приріст доходів на понад 7 млрд грн, а до 2027 року — на більш ніж 21,7 млрд грн. Паралельно спостерігається зниження рівня кредитних ризиків, що додатково підвищує економічну ефективність діяльності банку. Незважаючи на зростання витрат на реалізацію нових продуктів, загальне сальдо залишається позитивним, що свідчить про фінансову доцільність та обґрунтованість стратегії екологізації.

5. Порівняння базового сценарію розвитку банку з екосценарієм засвідчило суттєве зростання прибутковості у разі впровадження «зелених» фінансових продуктів. У 2025 році прогнозований прибуток за екосценарієм перевищує базовий на 6,5 млрд грн, що вже на початковому етапі вказує на позитивний економічний ефект від даної трансформації. У 2026 році ця різниця зростає до 15,2 млрд грн, що демонструє нарощування темпів фінансового зростання. Найбільший приріст очікується у 2027 році — 19,9 млрд грн додаткового прибутку порівняно з базовим сценарієм. Така динаміка підкреслює не лише ефективність впровадження сталих фінансових продуктів, а й їхню здатність забезпечити довгострокову економічну вигоду для банківського бізнесу.

6. Інтеграція «зелених» банківських продуктів у стратегію АТ КБ «ПриватБанк» має значний потенціал для забезпечення як сталого економічного розвитку, так і підвищення фінансових показників. Синергія глобального досвіду, цифрових інструментів та інноваційних рішень дозволяє банку не лише відповідати вимогам ESG, але й формувати нову цінність для клієнтів, суспільства та довкілля.

ВИСНОВКИ

«Зелені» фінансові продукти є ключовою складовою ширшої концепції «зеленого» фінансування, яка активно розвивається у відповідь на загострення екологічних проблем та кліматичні виклики. Незважаючи на відсутність єдиного чіткого визначення, ці продукти охоплюють різноманітні фінансові інструменти, зокрема, «зелені» облігації, кредити, фонди, лізинг, кліматичне страхування тощо, спрямовані на фінансування проєктів з позитивним екологічним впливом. Визначено, що прозорість та наявність єдиних стандартів є важливими для достовірної оцінки екологічної ефективності цих продуктів та подальшого зростання ринку.

Обґрунтовано критичну важливість розвитку «зелених» фінансових продуктів для України, яка стикається зі значними екологічними збитками внаслідок війни та потребою у сталому післявоєнному відновленні. Показано, що ці інструменти відіграють вирішальну роль у мобілізації капіталу для проєктів з відновлення інфраструктури, очищення забруднених територій, підвищення енергоефективності та адаптації до змін клімату. Впровадження «зелених» фінансів є необхідним етапом переходу до «зеленої» економіки, сприяючи не лише екологічній безпеці, але й створюючи можливості для економічного розвитку.

Виявлено основні аспекти та виклики впровадження «зелених» фінансових продуктів, які включають недостатню зрілість ринку, несумісність традиційних економічних показників з екологічними наслідками, відсутність повноцінної нормативної бази та обмежений спектр інструментів. Для ефективного розвитку цього напрямку в Україні необхідно адаптувати міжнародний досвід, створити власні стандарти, наприклад, для «зелених» облігацій, узгодити регуляторну систему з європейською та запровадити державні стимули, враховуючи при цьому необхідність збалансування ризиків та пільгових умов для банківських установ, що надають «зелені» продукти.

Дослідження стану «зеленого» кредитування в банківській системі України показало, що цей напрям є важливим для підтримки енергетичної трансформації та відновлення, однак стикається зі значними викликами, головним з яких є надзвичайно високий рівень проблемної заборгованості у секторі «зеленої» енергетики, що становив 63% станом на 1 травня 2024 року. Порівняльний аналіз пропозицій провідних українських банків засвідчив, що, попри поступове впровадження «зелених» кредитних продуктів, їхня кількість та різноманітність залишається обмеженою, а прозорість ринку є вкрай низькою через відсутність стандартизованої фінансової звітності банків щодо «зеленого» фінансування.

Аналіз основних фінансових показників діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за період 2022–2024 років засвідчив його високу фінансову стійкість та ефективну адаптацію до складних економічних умов, спричинених повномасштабною війною. Динаміка активів, що зросли з 540596 млн грн у 2022 році до 761461 млн грн у 2024 році, та власного капіталу, який збільшився на понад 70% з 57789 млн грн до 99144 млн грн, демонструє зміцнення ресурсної бази та надійність банку. Дослідження структури кредитного портфеля показало його трансформацію, зокрема збільшення обсягу кредитів, наданих клієнтам на 13,29%, а також зростання кредитування юридичних осіб на 70,64%, що відображає підтримку реального сектору економіки.

Оцінка кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» демонструє послідовне підвищення її ефективності та поліпшення якості кредитного портфеля, незважаючи на зовнішні кризи. Дохідність кредитної діяльності зросла з 15,22% у 2022 році до 22,81% у 2024 році, а частка непрацюючих кредитів (NPL) суттєво знизилася з 78,4% станом на 01.01.2020 року до 55,5% на 01.12.2024 року. Це вказує на ефективність застосованих банком заходів з управління проблемною заборгованістю та ризиками, що формує надійну фінансову основу для потенційного розширення діяльності.

Дослідження перспектив впровадження «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк» засвідчило, що інтеграція ефективних міжнародних

практик у діяльність банку є стратегічним напрямком, що відповідає глобальним трендам сталого фінансування та вимогам щодо декарбонізації економіки. Визначено, що АТ КБ «ПриватБанк» має значний потенціал для адаптації цих продуктів до українських реалій, використовуючи свої сильні сторони, зокрема розвинену цифрову інфраструктуру (Приват24, «Привіт») для зручного доступу та управління, а також налагоджуючи співпрацю з державними органами та міжнародними фінансовими інституціями для залучення додаткового фінансування.

Впровадження адаптованих міжнародних «зелених» фінансових продуктів в АТ КБ «ПриватБанк» є фінансово обґрунтованим та має значні перспективи для підвищення ефективності діяльності банку. Запропоновані заходи з реалізації низки новітніх «зелених» ініціатив, що включають розробку специфічних продуктів та цифрових рішень з орієнтовними термінами виконання та плановими витратами демонструють конкретні шляхи трансформації. Прогнозування ефективності цих заходів свідчить про очікувані позитивні результати як для клієнтів та довкілля (зростання екологічної свідомості, підтримка еко-проектів), так і для самого банку у вигляді прибутку. Прогнози підтверджують не лише можливість, але й високу економічну доцільність активного розвитку «зелених» продуктів для АТ КБ «ПриватБанк».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Sumit Agarwal, Zhang Weina. What is green finance and why is it important? / Sumit Agarwal, Zhang Weina. – National University of Singapore. – 14 July 2022. – Mode of access: <https://news.nus.edu.sg/what-is-green-finance-and-why-is-it-important/>
2. Marcos Sonia, Lara María. Sustainable Finance in Europe: The EU Taxonomy and Green Bond Standard. – 2021. – DOI: 10.4018/978-1-7998-8501-6.ch006.
3. Шкварук Д., Дончак Л. Зелені фінанси: теоретичний аспект та особливості функціонування в Україні / Шкварук Д., Дончак Л. // Вісник Хмельницького національного університету. – 2024. – №1. – с. 123-127. – DOI: 10.31891/2307-5740-2024-326-21
4. Зінченко О. А. Діагностика потенціалу ринку зеленого інвестування: підходи та принципи в реаліях України / Зінченко О. А., Яковенко В. С. // Трансформація практики управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем : колективна монографія / під заг. ред. Храпкіної В. В., Пічик К. В. ; Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». – 2024. – Підрозділ 4.9. – С. 510-521.
5. Дашборд із даними про загрози довкіллю. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ecozagroza.gov.ua/>
6. Заєць Р. В. Фінансування зелених проєктів як можливість активізації інвестиційної діяльності України в умовах післявоєнного відновлення / Р. В. Заєць, Д. І. Коваленко // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». – 2023. – № 7 (75). – С. 190-195.
7. Максимова І. Адаптація світової економіки до зміни клімату: фінансовий та цифровий аспекти // Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка. – 2024. – Т. 19. – №. 38. – DOI: 10.33296/2707-0654-19(38)-23

8. Ваврик. І. Зелена економіка та проблеми її фінансування / І. Ваврик // Актуальні питання фінансової теорії та практики: матеріали десятої заочно-дистанційної наук. конф. – Тернопіль: ЗУНУ, 2023. – С. 25- 27.

9. Hayes, M., & Jafri, W. Green finance – Emergence of new green products to fund decarbonization. – 2020. – Mode of access: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/04/green-finance-emergence-of-new-green-products-to-fund-decarbonization.pdf>

10. Чала В. С. Особливості фінансових інструментів зеленого банківництва на світовому ринку банківських послуг //Економічний простір. – 2021. – №. 176. – С. 28-36. – DOI: 10.32782/2224-6282/176-4

11. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. Червень 2024. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2024-H1.pdf

12. Global Green Finance Market Report By Type (Green Bonds, Green Loans, Green Investment Funds, Sustainability-Linked Financial Instruments), By Industry Vertical (Renewable Energy, Sustainable Agriculture, Green Real Estate, Environmental Technology), By End-User (Commercial Banks, Investment Banks, Asset Management Firms, Insurance Companies), By Region and Companies - Industry Segment Outlook, Market Assessment, Competition Scenario, Trends and Forecast 2024-2033. – Mode of access: https://market.us/report/green-finance-market/#Report_Scope

13. Щербакова О.А. Роль зелених облігацій у фінансуванні сталого розвитку. Економіка України. 2023. № 12. С. 03-22. DOI: 10.15407/economyukr.2023.12.003

14. ДТЕК ВДЕ. «Група ДТЕК вперше в історії українського бізнесу розмістила зелені єврооблігації». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://renewables.dtek.com/media-center/press/gruppa-dtek-vpervye-v-istorii-ukrainskogo-biznesa-razmestila-zelenye-evroobligatsii/>

15. НЕК «Укренерго». «Зелені» облігації сталого розвитку 2028. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ua.energy/pro_kompaniyu/dlya-investoriv/yevroobligatsiyi-2026/

16. Луців Б., Дзюблюк О., Чайковський Я., Луців П., Чайковський Є. Роль зеленого банкінгу в забезпечення цілей сталого економічного розвитку. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. №1 (54). С. 23–36. DOI: 10.55643/fcaptp.1.54.2024.4250

17. Зайцева Л. О. Банківське кредитування компаній електроенергетичного комплексу / Л. О. Зайцева, Г. В. Зайцев // *Бізнес Інформ*. – 2022. – №2. – С. 105–111. – DOI: 10.32983/2222-4459-2022-2-105-111

18. Паласевич М., Лучаківський А. Фінансові механізми стимулювання енергоефективності економіки: міжнародний досвід та перспективи для України // *Сталий розвиток економіки*. – 2024. – №. 3 (50). – С. 136-140. – DOI: 10.32782/2308-1988/2024-50-21

19. International Finance Corporation. World Bank Group. «Перший в Україні банк зеленого фінансування підтримує бізнес, що піклується про клімат». 21 січня. 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ifc.org/uk/stories/2021/ukrgasbank-uk>

20. АТ «Райффайзен Банк». «Райф підтримує енергонезалежність бізнесу кредитами на СЕС та електрокари». 28 травня. 2024. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://raiffeisen.ua/news/raif-pidtrimuye-energonezalezhnist-biznesu-2048#:~:text=Райффайзен%20Банк%20почав%20видавати%20беззаставні,як%20ФОПи%2С%20так%20і%20юрособи>

21. АТ КБ «ПриватБанк». «Українці зможуть отримати в ПриватБанку пільгові кредити на сонячні та вітрові енергоустановки» 16 червня. 2024. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://privatbank.ua/news/2024/7/16/ukrajinci-zmozhut-otrimati-v-privatbanku-pilgovi-krediti-na-sonyachni-ta-vitrovi-energoustanovki>

22. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Фінансова політика. Банки державного сектору. АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://mof.gov.ua/uk/privatbank>

23. YOUCONTROL. Повне досьє на кожну компанію України. АТ КБ «ПриватБанк». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/14360570/

24. Окрема проміжна скорочена фінансова звітність за три місяці, що закінчилися 31 березня 2025 року. URL: https://static.privatbank.ua/files/Okrema-zvitnist_31_03_25.pdf?_gl=1*10nrz2x*_gcl_au*MTM2NDE3NzQ2My4xNzQyNTYxNDM0*_ga*MTQxNjQzMMDxNi4xNzI1OTczODYz*_ga_C7N2L9YCQ9*MTc0NjEwNTEExOC45NS4xLjE3NDYxMDU2NzEuNjAuMC4w

25. YOUCONTROL. Фінансовий скоринг. АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://youcontrol.com.ua/contractor/?code=14360570&tb=financial-scoring#express-universal-file>

26. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» за 2022 р. URL: https://static.privatbank.ua/files/dod1_01052023_2022.pdf?_gl=1*1c0ls09*_gcl_au*MTM2NDE3NzQ2My4xNzQyNTYxNDM0*_ga*MTQxNjQzMMDxNi4xNzI1OTczODYz*_ga_C7N2L9YCQ9*MTc0NjEwNTEExOC45NS4xLjE3NDYxMTQ0ODMuNjAuMC4w

27. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» за 2023 р. URL: https://static.privatbank.ua/files/Richnyy_zvit_za_2023.pdf?_gl=1*btt5pl*_gcl_au*NzcxMzQ5MjU1LjE3MzQzNDA3MzIuMzE4NjczNzY4LjE3MzQzNDEwMjYuMTczNDM0MjY2Ng..*_ga*MTQxNjQzMMDxNi4xNzI1OTczODYz*_ga_C7N2L9YCQ9*MTc0NjEwNTEExOC45NS4xLjE3MzQzNDI2ODQuMzguMC4w

28. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» за 2024 р. URL: https://static.privatbank.ua/files/FinZvit2024.pdf?_gl=1*1xnuj6i*_gcl_au*MTM2NDE3NzQ2My4xNzQyNTYxNDM0*_ga*MTQxNjQzMMDxNi4xNzI1OTczODYz*_ga_C7N2L9YCQ9*MTc0NjEwNTEExOC45NS4xLjE3NDYxMTMzNTcuMjMuMC4w

29. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. Червень 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2023-H1.pdf?v=13

30. Офіційний веб-сайт АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://privatbank.ua/>

31. Офіційний веб-сайт АБ «Укргазбанк». URL: <https://www.ukrgasbank.com/>

32. Офіційний веб-сайт АТ «ОТП Банк». URL: <https://www.otpbank.com.ua/>
33. Офіційний веб-сайт АТ «Ощадбанк». URL: <https://www.oschadbank.ua/>
34. Офіційний веб-сайт АТ «Райффайзен Банк». URL: <https://raiffeisen.ua/>
35. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://www.bank.gov.ua>
36. Alandsbanken. Environmental responsibility. URL: <https://www.alandsbanken.com/koncernen/sustainability/sustainability-strategy/environmental-responsibility>
37. Aspiration. Spend & Save [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.aspiration.com/spendandsave>
38. Types of Green Finance Products [Електронний ресурс] // ResearchGate. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/figure/Types-of-Green-Finance-Products-21_tbl1_342977478
39. Bunq. Sustainability [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bunq.com/about/sustainability>
40. Colombia launches the world's first biodiversity bonds at COP16 [Електронний ресурс] // El País. – Режим доступу: <https://elpais.com/america-colombia/cop16/2024-10-31/colombia-launches-the-worlds-first-biodiversity-bonds-at-cop16.html>
41. J.P. Morgan Private Bank. Sustainable Investing [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://privatebank.jpmorgan.com/nam/en/services/portfolio-management/sustainable-investing>
42. BNP Paribas. Circular economy: financing sustainable business models [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cib.bnpparibas/circular-economy-financing-sustainable-business-models/>
43. International Finance Corporation. Green Bonds [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ifc.org/en/about/investor-relations/green-bonds>
44. Saeedi M., Ashraf B. N. The Role of Technology in Promoting Green Finance: A Systematic Literature Survey and the Development of a Framework

[Электронный ресурс] // Journal of Risk and Financial Management. – 2024. – Vol. 17, No. 10. – P. 472. – Режим доступа: <https://doi.org/10.3390/jrfm17100472>

45. Логан Е., Гладстоун Е. U.S. Renewables Industry Already Reaping Benefits From The Inflation Reduction Act [Электронный ресурс] // Oxford Economics. – Режим доступа: <https://www.oxfordeconomics.com/resource/us-renewables-industry-already-reaping-benefits-from-the-inflation-reduction-act/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2022 року

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2022	31 грудня 2021
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	96 380	52 835
Кредити та аванси банкам	7	103 837	26 243
Кредити та аванси клієнтам	8	68 084	68 218
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		239 752	222 277
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	95 716	93 096
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	143 920	129 074
- за амортизованою собівартістю	9	116	107
Поточні податкові активи	25	9 079	9 978
Відстрочені податкові активи	25	1 100	-
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інвестиційна нерухомість	10	2 155	1 989
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 389	1 288
Основні засоби	11	5 228	6 074
Інші фінансові активи	12	4 309	2 644
Інші нефінансові активи	13	9 189	9 713
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		64	7
Загальна сума активів		540 596	401 296
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		-	3
Кошти клієнтів	14	471 970	325 303
Інші залучені кошти	15	128	-
Відстрочені податкові зобов'язання	25	-	159
Інші фінансові зобов'язання	16	2 634	3 770
Забезпечення у т.ч.:	17	5 804	3 651
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 280	373
- інше забезпечення		4 524	3 278
Інші нефінансові зобов'язання	18	2 271	1 795
Загальна сума зобов'язань		482 807	334 681
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Інші резерви	9, 11	(15 168)	(4 091)
Резервані та інші фонди банку	19	11 449	9 696
Накопичений дефіцит		(156 749)	(157 247)
Загальна сума власного капіталу		57 789	66 615
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		540 596	401 296

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г. Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Додаток Б

Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Процентні доходи в т.ч.:		43 686	35 854
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	38 905	30 870
- інші процентні доходи	20	4 781	4 984
Процентні витрати	20	(3 768)	(6 537)
Чистий процентний дохід		39 918	29 317
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(15 396)	(856)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		24 522	28 461
Комісійні доходи	22	32 945	35 057
Комісійні витрати	22	(12 505)	(11 840)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		14 655	3 226
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(7 760)	1 017
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119	32
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	2 608	(7 666)
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		267	(873)
Витрати на виплати працівникам		(10 096)	(8 904)
Амортизаційні витрати	11	(1 970)	(2 183)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	23	(10 473)	(2 348)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	17, 23	(885)	6 464
- адміністративні та операційні витрати	23	(9 588)	(8 812)
Інші доходи	24	2 815	1 286
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(458)	(111)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(1)	(164)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	77
Прибуток до оподаткування		34 672	35 067
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	25	(4 474)	(17)
Прибуток за рік		30 198	35 050

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г. Бьох
Голова ПравлінняГ. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Додаток В

Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2023 року

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2023 року

	Прим.	31 грудня 2023	31 грудня 2022 (як перераховано)
<i>У мільйонах українських гривень</i>			
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	152 282	94 191
Кредити та аванси банкам	7	134 237	103 837
Кредити та аванси клієнтам	8	92 019	68 084
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		271 847	239 752
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	100 378	95 716
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	171 471	143 920
- за амортизованою собівартістю	9	-	116
Поточні податкові активи	25	4	9 079
Інвестиційна нерухомість	10	2 340	2 155
Основні засоби	11	5 127	5 228
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 563	1 389
Відстрочені податкові активи	25	1 952	1 100
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інші фінансові активи	12	9 493	6 498
Інші нефінансові активи	13	9 094	9 189
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		20	64
Загальна сума активів		680 008	540 596
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти клієнтів	14	555 525	471 970
Інші залучені кошти	15	2 630	128
Поточні податкові зобов'язання	25	25 790	-
Інші фінансові зобов'язання	16	3 038	2 634
Забезпечення у т.ч.:	17	5 438	5 804
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 111	1 280
- інше забезпечення		4 327	4 524
Інші нефінансові зобов'язання	18	2 741	2 271
Загальна сума зобов'язань		595 162	482 807
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід		23	23
Інші резерви	9, 11	(1 741)	(15 168)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Резервні та інші фонди банку	19	12 959	11 449
Накопичений дефіцит		(144 629)	(156 749)
Загальна сума власного капіталу		84 846	57 789
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		680 008	540 596

Затверджено до випуску та підписано 15 березня 2024 року.

Г. Бьош
Голова Правління

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Додаток Г

Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2023 рік	2022 рік
Процентні доходи в т.ч.:		66 238	43 686
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	61 614	38 905
- інші процентні доходи	20	4 624	4 781
Процентні витрати	20	(6 616)	(3 768)
Чистий процентний дохід		59 622	39 918
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(4 588)	(15 396)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		55 034	24 522
Комісійні доходи	22	41 589	32 945
Комісійні витрати	22	(17 150)	(12 505)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		10 174	14 655
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(1 076)	(7 760)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	1 266	119
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	4 648	2 608
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		185	267
Витрати на виплати працівникам		(10 552)	(10 096)
Амортизаційні витрати	11	(2 175)	(1 970)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	23	(10 946)	(10 473)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	17, 23	194	(885)
- адміністративні та операційні витрати	23	(11 140)	(9 588)
Інші доходи	24	2 173	2 815
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(407)	(458)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(1)	(1)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	4
Прибуток до оподаткування		72 766	34 672
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	25	(35 001)	(4 474)
Прибуток за рік		37 765	30 198

Затверджено до випуску та підписано 15 березня 2024 року.

Г. Бьош
Голова ПравлінняВ. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Додаток Д

Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2024 року

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2024	31 грудня 2023
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	151 768	152 282
Кредити та аванси банкам	7	86 589	134 237
Кредити та аванси клієнтам	8	112 761	92 019
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		375 094	271 847
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	110 699	100 376
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	204 240	171 471
- за амортизованою собівартістю	9	60 155	-
Поточні податкові активи	26	4	4
Інвестиційна нерухомість	10	2 005	2 340
Основні засоби	11	5 173	5 127
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 972	1 563
Відстрочені податкові активи	26	1 629	1 952
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інші фінансові активи	12	13 496	9 493
Інші нефінансові активи	13	9 932	9 094
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам	14	1 008	20
Загальна сума активів		761 461	680 008
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти клієнтів	15	621 596	555 525
Інші залучені кошти	16	6 199	2 630
Поточні податкові зобов'язання	26	21 553	25 790
Інші фінансові зобов'язання	17	4 072	3 038
Забезпечення у т.ч.:	18	6 013	5 438
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 046	1 111
- інше забезпечення		4 967	4 327
Інші нефінансові зобов'язання	19	2 884	2 741
Загальна сума зобов'язань		662 317	595 162
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	20	206 060	206 060
Емісійний дохід		23	23
Інші резерви	9, 11	2 558	(1 741)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Резервні та інші фонди банку	20	14 847	12 959
Накопичений дефіцит		(136 518)	(144 629)
Загальна сума власного капіталу		99 144	84 846
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		761 461	680 008

Затверджено до випуску та підписано 18 березня 2025 року.

Карл Мікаель Бюрннер
Голова ПравлінняЛ. П. Чернишова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)Л. П. Чапістрак
В. о. Головного бухгалтера

Додаток Е

Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2024 рік	2023 рік
Процентні доходи в т.ч.:		77 594	66 238
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	21	72 893	61 614
- інші процентні доходи	21	4 701	4 624
Процентні витрати	21	(10 706)	(6 616)
Чистий процентний дохід		66 888	59 622
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	22	(2 072)	(4 588)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		64 816	55 034
Комісійні доходи	23	46 602	41 589
Комісійні витрати	23	(18 834)	(17 150)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		5 497	10 174
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(3 201)	(1 076)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	1 093	1 266
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	10 298	4 648
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		41	185
Витрати на виплати працівникам		(12 484)	(10 552)
Амортизаційні витрати	11	(2 731)	(2 175)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	24	(11 341)	(10 946)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	18, 24	(609)	194
- адміністративні та операційні витрати	24	(10 732)	(11 140)
Інші доходи	25	1 619	2 173
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(376)	(407)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		1	(1)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	4
Прибуток до оподаткування		81 004	72 766
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	26	(40 863)	(35 001)
Прибуток за рік		40 141	37 765

Затверджено до випуску та підписано 18 березня 2025 року.

Карл Мікаель Бюркнерт
Голова ПравлінняЛ. П. Чернишова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)Л. П. Чапістрок
В. о. Головного бухгалтера